

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

CARYS
DAVIES

KUYTU

Carys Davies

Kuytu

Çeviren: Yasemin Akbaş

Carys Davies Galler'de dünyaya geldi, Britanya dışında bir süre New York ve Chicago'da yaşadı. İlk öykü kitabı *Some New Ambush*'un ardından 2015 yılında yayınladığı *Kuytu*, aralarında Frank O'Connor Uluslararası Öykü Ödülü ve Jerwood Kurmaca Keşif Ödülü'nün de olduğu çok sayıda edebiyat ödülüne layık görüldü. Antolojilerde ve dergilerde yayınlanan öyküleri ayrıca BBC Radyo 4'te de seslendirildi. Kurmaca dışı yazılara da imza atan Davies'in son olarak 2018 yılında *West* adlı romanı yayınlandı.

Yasemin Akbaş'ın diğer çevirilerinden bazıları şunlardır: *Yıldızlara Yolculuk* (Nicholas Christopher, Merkez Kitaplar), *Suçun Rengi* (Mark Jimenez, Merkez Kitaplar), *Hayalet Gişe* (Norton Juster, YKY), *Cinayet Bahane* (Susan Hill, YKY), *Kaçırılan Çocuk* (R.L. Stevenson, İş Kültür), *Çalınan Taç* (Mark Twain, İş Kültür), *Ay Kırıkları* (Penelope Lively, Everest Yay.), *İstanbul'dan Gelen Telefon* (John Berger ve Yücel Göktürk, Metis) *Bağdat Merkez* (Elliot Colla, Encore Yay.), *Yalnızlığın On Bir Hali* (Yüz Kitap)

Carys Davies

Kuytu

Özgün ismi: The Redemption of Galen Pike

© Carys Davies, 2014

ISBN: 978-605-67894-6-5

Çeviren: Yasemin Akbaş

Yüz Yayınları: 15

Öykü: 15

1. Baskı: İstanbul, Kasım 2018

©Yüz Yayınları

Bu kitabın Türkçe yayın hakları The Marsh Agency aracılığıyla alınmıştır.

Yüz Yayınları

Bahariye Cad. Nihal Sk. Asiye Hanım Apt. No:9/4 Kadıköy İstanbul

0216 330 33 80

info@yuzkitap.com.tr

www.yuzkitap.com.tr

Sertifika No: 27488

Editör: Onur Öztürk

Düzeltili: Serra Çifkurt

Kapak tasarımı ve illüstrasyon: Burak Akbay

Kitap tasarımı: Mehmet Ulusel

Baskı ve Cilt: Sena Ofset

Maltepe Mah. Litros Yolu Sk. No:2/4 Matbaacılar Sitesi 2 DK:4NB7

Zeytinburnu / İstanbul

Telefon: 0212 613 38 46 Faks: 0212 613 03 21

Sertifika No: 12064

İçindekiler

Sessizlik	11
Commercial Yokuşu	20
Jübile	25
Yoldakiler	32
Efsane	44
Bone	47
Başkalfa	51
Precious	53
Bunny Clay'in Götürülüşü	62
Hawk Koyu'ndaki Mucize	73
Ormandaki Kulübede	81
Ceket	86
Galen Pike'ın Kefareti	94
Kötülük Perisi	110
Creed	113
Benimkinden Farklı Bir Kâbus	125
Sibyl	126
<i>"Bone" öyküsü hakkında</i>	133

Michael için...

Sessizlik

Adamin geldiğini duymadı.

Rûzgâr kuvvetlenmişti ve teneke çatının üstüne gökten sanki yağmur değil de taş yağıyordu. Kadın o gürültünün arasında eve doğru yaklaşan eski at arabasının takırtısını duymadı. Patikada ilerleyen demir kasnaklı tekerleklerin gıcirtısını da duymadı, adamın ıslak toprağa bastıkça pat pat eden ayak seslerini de. Sabunlu suyla dolu kovadan başını kaldırıp adamın yüzünü penceresinde görene dek orada olduğunun farkında bile değildi; adam, iğne deliği büyüklüğündeki siyah göz bebekli soluk yeşil gözlerini kırpıştırarak camın ardından kendisini izliyordu.

Adamın adı Henry Fowler'dı ve kadın, bu adamın evine gelmesinden nefret ediyordu.

Bir köşeye oturup Tom'a saatlerce, dur durak bilmeden tavuklardan, pancarlardan ve domuzlardan söz edişinden, artık lime lime olmuş o koyun postu yeleğinin içindeki bir keseden parmak ucuyla tırtıkladığı tütünleri pis kokulu piposuna doldurduğundan, artakalan tanecikleri ufacık başparmağıyla silkeleyişinden, tekrar tekrar yaktığı piposunu tüttürüşünden, avını gözleyen küçük bir kuş gibi iskemlenin ucuna tüneyip hüpürdete hüpürdete çay içişinden, sürekli kaçamak bakışlar atışından ve sanki içini görebilecekmiş gibi bakan delici gözleriyle kendisini süzüşünden iğreniyordu. Bir çeşit utanç duygusu kaplıyordu içini. Yeter ki Henry Fowler o şekilde bakmasın, evinden çıksın

ve vadinin karşı yakasındaki kendi evine çekip gitsin; bunun için ne gerekirse yapabileceğini hissediyordu. Adamın o bakışları dünyadaki en berbat şey gibi geliyordu kadına.

Camin öbür tarafında, yağmur altında dikilmiş, gözlerini kırıştıra kırıştıra onu izliyordu yine. Keşke içeri davet etmek zorunda olmasaydı. İçeri davet etmeden, bir fincan bir şey ikram etmeden onu yollayabilseydi keşke, ama adam komşularıydı ve vadinin karşı yakasından buraya, külüstür at arabasının tepesinde sarsıla sarsıla dokuz kilometre yol gelmişti ve ayrıca yağmur suyu da şapkasının siperinde birikip buruşuk gömleğinin omuzlarına damlamaya başlamıştı. Botları ve üzerinde bol duran şayaktan pantolonunun paçaları, yerden sıçrayan damlalar yüzünden sırlıslıkla olmuştu. Kadının onu sobanın yanında bir iskemlede yarım saat oturtması, içecek bir şeyler ikram etmesi gerekecekti. Hiç olmazsa bir fincan çay vermeliydi. Sabunlu ellerini eteğine kuruladı, gidip kapıyı açtı ve adamı içeri buyur etti.

“İçeri gelsenize Bay Fowler. Yağmurda kalmayın.”

Kadının adı Susan Boyce idi, yirmi altı yaşındaydı. Evlendikleri gün Thomas’la birlikte Liverpool’dan bindikleri *Kasırğa* adlı tekneyle yeni bir hayata doğru yelken açılı sekiz ay olmuştu. Hayata sıfırdan başlama fikri ikisini de heyecanlandırmıştı. Haritadaki her şeyin o ıssız, virane görünüşünü, bitmek bilmeyen mesafeleri sevmişlerdi ve ilk zamanlar Susan onlara eşlik edenin yalnızca rüzgâr ve yağmurun sesiyle güneş altında ufalanan kuru otların çıtırtısı olmasını dert etmemişti. Sessizliği de yadırgamamıştı ilk zamanlar.

Vardıkları bu kasabanın toz toprak içindeki bir caddeden ibaret oluşuna da aldırmamıştı. Ne bir tren garı vardı ne de bir kilise; yalnızca bomboş bir otel, bir tuhafiyeci, aynı zamanda ameliyathane olarak da iş gören bir manifaturacı, bir nalbant ve pazar yeri olarak kullanılan bir ağıl vardı. Kasabanın ötesinde

uzanan çorak araziye doğru yirmi kilometre gittikten sonra karşlarına kayalardan, okalıptüs ağaçlarından, hoyrat dikenli bodur çalılardan ve şimdiye dek gördüğü en geniş gökyüzünden başka bir şey çıkmayışını da, bütün bunların ortasında beliren kendilerine ait arazideki alçak damlı, yıkık evi de dert etmemişti. Civarda bir komşu çiftlik, bir çiftçi hanımı olmayışını da dert etmemişti. Tek komşularının, dokuz kilometre uzaklıkta, vadinin öte yakasında oturan bekâr Henry Fowler oluşunu da dert etmemişti. Susan bunların hiçbirini dert etmemişti ve eğer şimdi Tom'la arası böyle olmasaydı, yine etmezdi aslında.

Oysa şimdi yakınlarda bir yerde, başka bir çiftçi hanımının olmasını nasıl da istiyordu. Arkadaşım diyebileceği biri olsaydı, belki bugüne kadar ona açılmayı başarabilirdi. Ama böyle biri yoktu. Evli bir kız kardeşi vardı Poole'da, ona mektup yazabilirdi, ama gelmesi belki bir yıl sürecek yanıtı beklemenin ne anlamı vardı ki? Bir yıl sonsuzluk demektir; bir yıl dayanabileceğini sanmıyordu, dayanabilse bile olanları kâğıda dökebileceğinden emin değildi.

Bir keresinde, bir ay kadar önce Tom'la birlikte kasabaya indiklerinde, Tom çivi almak için bir yere gidince Susan da manifaturacıdaki doktor muayenehanesinin cilalı siyah kapısının önüne kadar gelmişti. Elinde sıkıca kavradığı çantasıyla dışarıda bir süre dikilmiş, kapının ardında alçak sesle mırıldanan kadını dinlemiş, o kadının yerinde kendi sesini hayal etmeye çalışmış, ancak becerememişti. Yapamamıştı. Onun yapabileceği bir şey değildi bu. Ya doktor Thomas'la da konuşması gerektiğini söylerse? O zaman ne olacaktı?

Kasabada bir kilise olsaydı rahibe gidebilirdi. Rahibe anlatmak daha kolay olurdu diye düşündü, ama yine de böyle bir konuda rahibin ne diyeceğini kestiremiyordu. Ya sadece evine dönüp dua etmesini söylerse? Susan, bunu zaten denediğini söyleyebilecek miydi? Altı ayı aşkın bir süredir her gece yatağa girdiğinde yorgunluktan bitap düşene kadar dua ettiğini ama

yine de bir işe yaramadığını anlatabilecek miydi? Gerçi en yakın kilise yüz altmış kilometre ötedeyken rahibi düşünmek vakit kaybıydı zaten. Tanrının olmadığı bir yere gelmişlerdi. Mahremiyetine burnunu sokmak için sabahın dokuzunda penceresinde biten Henry Fowler'ın buruşmuş kösele suratından başka hiçbir şeyin olmadığı, tanrısız ve arkadaşsız bir yerdi burası.

Ama Susan pes etmeyecekti. Kesinlikle etmeyecekti. Hayatı boyunca başka aksilikler, şu veya bu çeşit hayal kırıklıkları yaşamış, darbeler yemişti. Bu da onlardan biriydi, diğerleri gibi buna da katlanacaktı, hem zamanla her şeyin geçtiği doğru değil miydi zaten? Bu da geçecekti. Eninde sonunda her şeyin bir çaresi vardı. Yapması gereken o çareyi bulmaktı.

İçeri girdiklerinde, Tom'un tuz, yağ ve iğne almak üzere kasabaya indiğini, akşama kadar dönmeyeceğini söyledi Fowler'a. Fowler başını salladı, şapkasının siperinde biriken suyu kova-daki sabunlu suya döküp dökemeyeceğini sordu.

"Elbette," dedi kadın, soğuk, resmi ve pek de nazik olmayan bir tavırla.

Adamı bir köşeye buyur etti, çay için su kaynatacağını söyledi.

Sobanın başında, adamın ne istediğini, niye gelmiş olabileceğini düşünerek çaydanlıkla oyalandı. Orada oturup her zamanki gibi kendisini izlemeye başlayıp başlamayacağını merak ediyordu; öyle baktığı zaman ondan uzaklaşmak, adamın onu göremeyeceği başka bir odaya geçip bir kapı, bir duvar ya da bir paravan ardına gizlenmek istiyordu Susan. Birisi tarafından izleniyor olmak, hele Henry Fowler gibi birinin bakışlarına maruz kalmak bir şekilde her şeyi çekilmez hale getiriyordu. Onun kadar hırpani görünen birine pek az rastlamıştı. Acaba hapiste yatmış mıdır, diye merak etti.

Daha önce onları üç kez ziyaret etmişti; ilk gelişi eve taşınmalarından kısa bir süre sonraydı, birkaç ay sonra tekrar gelmiş,

üçüncü ziyaretini ise daha geçen hafta yapmıştı. Her seferinde üzerinde aynı pasaklı giysiler olurdu: aynı buruşuk gömlek, onun üstünde koyun postundan o antika yelek, yağa batmış o şayaktan pantolon ve incecik boynuna doladığı o pamuklu paçavra. Susan'ın bugün onda dikkatini çeken tek şey eli boş gelmiş olmasıydı; daha önceki ziyaretlerinde elinde nezaketen hep bir hediye olurdu. İlk gelişinde kendi yaptığı tereyağından yüz gram, ikincisinde bir kavanoz dolusu kabak çekirdeği getirmişti. Son gelişinde de bir somun ekmek. Sert iklimin kavurduğu ufak elleri bu kez boştu; belli ki Henry Fowler bugün sadece kendini getirmişti.

Kırk beş yaşındaydı –sıksa, kısa boylu, çarpık bacaklı bir adamdı; kavruk elleri ise bir kadın eli kadar ufaktı.

Sabah hava aydınlanırken vadinin diğer ucundaki evinin köhne sundurmasının korkuluklarına o kavruk ellerden birini dayamış ayakta dikilirken komşusunun siyah atlı arabasıyla kasabaya doğru ağır ağır yol alışını izlemiş ve yakışıklı kocanın tek başına gidip gitmediğini merak etmişti –acaba genç karısı o gün evde yalnız mı olacaktı?

Atlı arabaya yükledikleri eşyalarıyla aynı yoldan gelip evlerine taşınmalarını izleyeli altı ay olmuştu. O günden beri üç kez görebilmişti kadını. Elinde bir hoş geldiniz hediyesiyle üç kez ziyaretlerine gitmişti. Üç kez kocayla birlikte etrafı dolaşmış, kaydettikleri gelişmelere hayran kalmıştı. O pancarlar, bezelyeler, fasulyeler, sonra o patatesler, besili yeni domuzlar. İki yüz kadar tavuk ve bir de inek. Üç kez evlerinde onlarla birlikte çay içmişti ve haftalardır her gece sundurmasında oturup, ot kaplı çorak arazinin ötesindeki komşu evi gözlüyordu.

Susan. Adı buydu. Susan Boyce. Haftalardır ondan başka hiçbir şey düşünemez olmuştu. Katı, soğuk, gururlu yüzünü, kendisiyle konuşurken takındığı mesafeli, mağrur tavrı ve ona bakmasına tahammül edemediğini aklından çıkaramıyordu.

Atlı araba ufukta kaybolup artık görünmez olduğunda içeri girdi, bir süre oyalandıktan sonra ayağına botlarına geçirdi, şapkasını taktı ve arabasının tepesindeki sürücü koltuğuna tırmanıp vadiden aşağıya, kadının evine doğru yola çıktı.

Şimdi onun masasında oturmuş ufak baş parmağıyla piposunun çanağına tütün bastırırken, bir yandan da kadının sobanın başında dikilişini izliyordu.

Henry Fowler'ın hâlâ kodes kaçkını gibi görüldüğü doğrudu doğru olmasına ama yaşlı bir denizciyi de andırıyordu bir yandan; hatta üzerine pantolon yelek giydirilmiş, kafasına fötr şapka geçirilmiş şu panayır maymunlarına da benziyordu. Ufak tefek, kavruk, çirkin bir adamdı ve şimdi orada oturmuş, rüzgârın ve yağmurun sesini, Thomas Boyce'un domuzlarının homurtusunu, sobada yanan alevin çıtırtısını, üzerinde kaynayan çaydanlığın fokurtusunu dinlerken küt küt atan kendi kalbini de duyabiliyordu.

Aslında, o esnada Fowler beklediğinden çok daha fazla gerilmişti.

Koyun postundan yeleği çatırdadı; söze nereden başlayacağını bilemiyordu. Oysa buraya gelmeden önce aynanın karşısına geçip yarı çıplak bedenine bakarak bir saat boyunca söyleyeceklerini prova etmiş ve her şey yolunda gitmişti. Fazla zorlanmadan çıkmıştı sözcükler ağzından. Oysa şimdi öteki adamın sobanın başında dikilen karısının incecik sırtına bakarken sözcükler aklından uçup gitmişti.

Telaşla piposundan birkaç nefes daha çekti ve yapılacak en iyi şeyin üstündekileri çıkarmak olduğuna karar verdi.

Yeleğini çıkarıp iskemlenin arkasına yerleştirdi, boynuna doladığı kir içindeki paçavranın düğümünü çözdü, onu da yeleğin üzerine bıraktı. Düğmelerini tek tek çözmeye başladığı buruşuk keten gömleği sonunda pantolonun belini tutan palaskadan aşağıya sarktı ve tam o anda Susan Boyce arkasını döndü. Dön-

dü ve bir çılgılık atıp çaydanlığı yere düşürdü ve sonra da eliyle ağzını örttü.

Henry Fowler'ın bir güvercininkine benzeyen dar göğsü bilinmeyen tuhaf bir ülkenin haritasını andıracak şekilde pörsümüş, pütür pütür olmuştu. Göğsünü çepeçevre kuşatan kaba- rık, pembe renkli, ip gibi bir iz vardı ve bu izin iç tarafındaki deri sanki haşlanıp kavrulmuştu; tıpkı bir mumya ya da bataklık- lığın dibinde binlerce yıldır yatmakta olan bir yaratık gibi rengi koyulaşmış, sertleşmiş ve meşine dönmüştü.

Adam sırtını döndü sonra. Omuzlarında koyu mürdüm eri- ği renginde, üçgen şekilli üç ayrı leke vardı; onların hemen al- tında, sırtının büyük bir bölümünü kaplayan, yine koyu mür- düm renginde şekilsiz bir leke daha vardı –hayli irice, yuvarlak, buruş buruş bir iz.

Onun altında, pantolonunu tutan palaskanın biraz üzerinde- ki bölge, havai fişeklerin görüntüsünü andıran, beş on tane de- rin ve pürtüklü yara iziyle doluydu.

“Karım,” dedi, Henry Fowler aradığı sözcükleri nihayet bula- rak. “Benden daha iriydi.”

Yara bere içindeki gövdesinin alt ve arka kısımlarına baka- rak göğsünün nasıl böyle kapkara hale geldiğini (bakır güğüm- deki kaynar suyla), sırtındaki koyu renkli üç ayrı üçgen lekeyi (karısının ütüsüyle), onların altındaki iri, yuvarlak izi (kızartma tavasıyla) ve pürtüklü yaraları (ucu kor olmuş ocak demiriyle) tek tek anlattı. Sonra neredeyse fısıldayarak, palaskasının alt kıs- mında başka bir yarası daha olduğunu, ama onu gösteremeye- ceğini söyledi Susan Boyce’a. Hayır. Gaddar bir eşin keskin bir dikiş makasıyla yapabileceği en kötü şeyin ne olduğunu kendi- si de tahmin edebilirdi.

Susan Boyce hiçbir şey söylemedi, yalnızca baktı.

“Pancarların dibinde yatıyor,” dedi Fowler usulca. Bir ge- ce kadın uyurken meyve bıçağının kısa keskin tarafını kalbi- ne saplamış, sonra cesedi dışarı taşıyıp bütün eşyalarıyla birlik-

te gömmüştü: eteklerini, takunyalarını, saç tokalarını, kızartma tavasını, eski bakır güğümünü, ütüsünü, ocak demirini, dikiş makasını, ona ait olan ya da dokunmuş olabileceği, karısını hatırlatan ya da peşine düşeceğini aklına getiren, evin sert toprak zemininde öfkeyle takunyalarını şakırdatarak her an arkasından saldıracakmış duygusu uyandıran ne varsa hepsini gömmüştü.

Kasaba ahalisine, karısının kaçıp onu terk ettiği söylentisini yaymıştı.

Susan Boyce hiçbir şey söylemedi, yalnızca baktı.

Yüzü durgun ve ifadesizdi. Henry Fowler da, *hata ettim, baştan beri yanılmışım meğer*, diye geçirdi içinden.

Önceden gayet emindi, ancak şimdi yeleği iskemlenin arkasına asılmış, boyun bağı iskemleye düşmüş, gömleğinin yenleri bacaklarının arasında atlama ipi gibi sarkmış halde kadının önünde dikilirken, Henry Fowler kendi kendine şöyle dedi: *Bu eve ilk adım attığım andan itibaren kadının omuzlarında şal, üzerinde yüksek yakalı elbiseyle evin içinde dolanıp durmasını, iskemlesinin arkasından eğilip kocasının çayını koymasını izleyip durdum ve odada, orada olmayan bir şeyin kokusunu sezdim, ama bu akşam eve döndüğünde söyledğim her şeyi anlatacak kocasına, o da hemen kasabaya gidip birkaç adam toplayacak, ellerinde kürekleriyle buraya gelecekler ve pancarların dibini kazacaklar, gövdemdeki yaralara bakacaklar, ben o yaraların nasıl olduğunu anlatacağım, birbirlerine bakıp Henry Fowler'ın şu ufak toprak parçasından başka bir haltı bulunmayan, adi ve aşağılık bir kodes kaçkınından başka bir şey olmadığını düşünecekler, başlarını sallayarak bana yalancı diyecekler ve sonra da beni asacaklar.*

Gömleğinin kollarını toparlamak için çarpık bacaklarının arasını eşelemeye başladı. Giyinir giyinmez at arabasına atladığı gibi vadiye dönecekti, sonra ne yapacağını eve varınca düşünürdü; ya verandasında oturup adamların gelip onu almasını bekleyecek ya da hemen o akşam yola çıkıp onu bulamayacakları bir yere gidecekti. Veyahut dedi kendi kendine, ertesi sabah bura-

ya tekrar gelmeli, kadının kocasına her şeyi dilinin döndüğünce anlatmalıydı, o zaman anlayış gösterirdi belki. Giysilerini bıraktığı iskemleden almak için eğildi, boyun bağına aldı, omuzlarına gömük kafasının arkasında düğümledi, kollarını yere sarkan gömleğinin yenlerine daldırdı ve muhtemelen tek kelime dahi etmeden, uzanıp şapkasını aldığı gibi kapıya yönelerek derhal oradan ayrılacaktı ama tam doğrulup Susan Boyce'un durduğu köşeye baktığı esnada kadının korsesinin bağcıklarını çözmeye başladığını gördü.

Kadın eteğinin belini gevşetti ve kombinezonunu başının üzerinden çekip çıkarıp iç eteğinin bantlarını da çözünce giysileri üzerinden kayıp aşağıya, ayaklarının dibine, yerdeki kırık çaydanlık parçalarının ve soğumaya yüz tutmuş su birikintisinin üzerine düştü. Artık yalnızca yün fanilası ve paçalı keten donuyla duruyordu adamın karşısında, sonra onları da çıkardı. Çabucak ve telaşla yaptı bunu, sanki bunları ona göstermeye bir daha fırsat bulamayacağından eminmiş gibi, sanki adamın ondan yana olduğuna o esnada bile inanamıyormuş gibi.

Üzerinde giysileri yokken daha minyon, her yönden daha farklı görünüyordu. Adamın önünde dönerek çatalını, kalçalarının ve uyluklarının şişmiş etlerini, yeşil, siyah ve sararmaya yüz tutmuş çürüklerle harenmiş karnını, ensesinden, saçlarının hemen dibinden başlayarak sırtından aşağıya doğru yarım kalmış bir çukur gibi uzanan morumsu ize dek her yerini gösterdi. Yerdeki çay birikintisinin ve giysi yığının üzerine basarak adama yaklaştı. Ufak, kavruk elini tutup yanağına götürdü, ne kadar yorgun olduğunu ancak şimdi anlamış biri gibi gözlerini kapattı ve sonra adama sordu, acaba zahmet olmazsa çukuru kazmak için ona yardım eder miydi?

Commercial Yokuşu

Dedem, aslen İngiliz olan anneannem ile serin bir yaz akşamı Southerndown'da tanışmış. Anneannem bir kayanın tepesinde, yere serdiği ceketinin üzerine oturmuş sigara içiyormuş ve dedem –bunu ya babamdan ya da Mair'den dinlemiştim– onu görür görmez büyülenmiş. Yanına oturup oturamayacağını sormuş ona ve dedem gibi iri yarı, yakışıklı bir adamı reddedemeyeceği için anneannem tabii ki evet demiş, dedem de kendi sigarasından bir tane yakmış, anneannem adının Agnes olduğunu söylemiş, o da ona kendi adının Will olduğunu söylemiş.

O gün Southerndown'dan Ogmore'a, Ogmore'dan sonra Merthyr Mawr tepelerini aşarak Ewenny'ye dek birlikte yürümüşler, orada bir çaydanlığın mavi sırta fırınlanmasını izlemişler ve anneannem çalıştığı otele geri dönmek için ondan ayrılmadan önce dedemin elini tutmasına izin vermiş.

Dedem sonraki hafta, hatta ondan sonraki hafta da gitmiş ziyaretine, görüşemedikleri günlerde yazışmışlar hep, dördüncü haftanın sonunda dedem onu ilk defa trenle vadideki evine götürmüş ve orada anneannem dedemle ilgili onun söylemediği bir şeyi keşfetmiş. Bunu ya bir yerden duymuş ya da birileri zaten bildiğini düşünerek söylemiş olmalı. Sorduğunda, dedem boş ver dercesine elini sallamış, önemsiz bir şey olduğunu söylemiş. Uzun zaman önce vuku bulan ve bazı insanların hâlâ anlatmaktan keyif aldığı utanç verici, saçma sapan bir hikâyeymiş, ama hiçbir önemi olmadığı gibi artık bir anlamı da kalmamışmış

zaten –gençlik yıllarında başına gelen bir şeymiş, o kadar zaman geçmiş ki üzerinden, dedeme artık konunun kendisiyle bir ilgisi yokmuş gibi geliyormuş. Bu olayı çoğu insan gibi dedem de unutmuşmuş aslında, eğer birileri ona bundan tekrar bahsedecek olursa aldırmamasını, çünkü kendisinin artık öyle yaptığını söylemiş, anneannem “Gerçekten mi?” diye sorunca, dedem de, “Evet, gerçekten,” diye cevap vermiş.

Bundan üç ay sonra da evlenmişler.

Dedem otuz beş yaşındaymış o zaman, aralarında epey yaş farkı varmış ve tam adı William Illtyd Parry imiş.

William ve Agnes Parry olmuşlar.

Victoria caddesinde, kooperatif binasına bitişik bir eve taşınmışlar, üç tane de çocuk yapmışlar hemen: önce iki oğlan, babam Emyr ve amcam Tudor, üç yıl sonra da Mair halam gelmiş. Dedem William’ın Mair’le birlikte –yine Southerndown’da– çektiği fotoğrafı sakların hâlâ. Resimde ikisi de dondurma yiyor. Halam pembe büzgülü, eteği fırfırlı bir mayo giymiş, dedemse pantolonunun paçalarını diz altına dek kıvrımış, kafasına da benekli bir mendil bağlamış. Kızının elini tutmuş. Çok mutlu görünüyor. Hayattan yana başka istekleri olan birine benzemiyor. Güneşten yanmış yüzünde ve kocaman gülümsemesinde, “Bana bu kadarı yeter. Güneşin altında, Southerndown kumsalında, dondurma yiyen minik kızımla birlikte olmaktan başka bir arzum yok,” diyen bir ifade var.

Dedem vagon bakım ve onarım şantiyesinde çalışıyormuş. Commercial Yokuşu’ndaki dört odalı evi o zamanlar satın almış, çocukluğumda Agnes hâlâ orada yaşarken ziyarete gittiğim ev bu. Bana dediklerine göre, dedem o vakitler ne zaman kendi hayatından söz edecek olsa, harika akşam yemeklerinden, mis gibi kokan yeni yıkanmış bebeklerden, akşamları yuvasını saran sessizlikten ve sükûnetten bahsedermiş. Evinden çıkınca arkasını dağlara verip yüksek kaldırımlı yokuştan aşağıya doğru yü-

rümekten, yolun eğimiyle alçalarak uzanan birbirine yakın, sıra sıra evleri ve ışıklandırılmış dükkân vitrinlerini seyretmekten büyük zevk aldığını söylemiş. Tüm hayatını orada geçirmek istemeyenleri hiç anlamazmış. Dünyada yaşadığı yerden daha iyisi olmadığını düşünürmüş.

Sonra bir gün çalıştığı vagon bakım ve onarım şantiyesinde bir üst göreve terfi etmiş ve o akşam Agnes, çocuklarla birlikte dedem için sürpriz parti hazırlamaya girişip onu bir saatliğine Red Cow adındaki bara yollamış –sandviçler ve kâğıt süsler dışında üzeri mumlu bir pasta bile varmış, çünkü doğum günü olmadığı halde çocuklar ille mum da olsun diye tutturunca Agnes gülümseyerek boyun eğip, “Pekâlâ, mum da olsun bakalım,” demiş. Aslında sürpriz olması gerekiyormuş ama dedem haberdar olmuş durumdan. Mair günün çoğunu kanepenin arkasında bir şişe tutkal, makas ve krapon kâğıtlarıyla geçirmiş. Dedem, onun bütün öğleden sonra ses çıkarmamaya çalışırken çıkardığı sesleri duymuş. Oğlanlar Agnes’le birlikte evin arka tarafına kapanmışlar ve kap kakak tangirtisi, bağrıışmalar ve sevinç çığlıkları saatler boyu sürmüş.

Arkadaşları Tom Bara, Cy Fish, Jack Midnight ve Will America, Red Cow adlı bardan içeri girdikleri sırada dedem bar salonundaki kahverengi cilalı masalardan birinde tek başına oturuyormuş. Dördü de düşünceli ve ketum görünüyormuş. Dedem, “Hayırdır Tom?” diye sorunca, Tom bakışlarını önce yanındakilere, sonra da yere, ayaklarına doğru çevirip, “O döndü,” demiş.

Dedemi on dokuz yaşında, kilisede dikilmiş beklediği o günkü haliyle hayal ederdim genellikle: briyantınle ıslanıp özenle taranmış koyu, dalgalı saçları, yıkanıp ovalanmaktan kızarmış boynu ve kolalı beyaz gömleğiyle öylece beklerken. Kıpkırmızı yüzüyle bir buçuk saat boyunca tam bir budala gibi bekleyip durmuş; huzursuzlanan davetliler fısıldaşıp öksürmeye, kıpırdanmaya, birbirlerine manalı bakışlar atmaya, öyle bir kızdan

başka ne beklenebilirdi ki zaten, olacağı buydu der gibi başlarını sallayarak işaretleşmeye başlamışlar. En sonunda rahip dedemin koluna dokunup, Will, haydi gel oğlum, belki de bekleme-yi bırakmanın zamanı geldi, demiş.

Derken, “Nerede o?” diye sormuş William, Tom Bara’ya. Tom başını sallayıp, önce ayaklarına bakmış, sonra da Red Cow’un salon kısmını girişteki koridordan ayıran kapıya dikmiş gözle-rini.

“Söyle ona defolup gitsin, Will,” demiş Tom. “Çok geç kaldığını söyle ona.”

Agnes, “Git babanı çağır, biz hazırız,” diye seslenmiş evde Tudor’a.

Ama Tudor pastayla uğraşıyormuş, Emyr de öyle. İkisi birlikte mumları çiçek biçimindeki madeni yuvalara oturtmaya çalışıyorlarmış.

“O halde sen git,” diye seslenmiş, ön odada hâlâ kâğıt süsle-melerle uğraşan Mair’e. Böylece, babasını çağırmak için evden fırlayıp yokuşun tepesindeki Red Cow’a giden Mair olmuş; yokuş yukarı koşan Mair, salonu girişteki koridordan ayıran buzlu cam kapının önüne geldiğinde kahverengi şapkalı bir yabancı-nın eşikte durduğunu ve babasının yavaşça iskemlesinden kalk-tığını görmüş, arkadaşları ise sessizce onun arkasında duruyor-larmış.

Mair, üzerine krapon kâğıdı artıklarının yapıştığı hırkası ve tutkala bulanmış küçük elleriyle orada öylece dikildiğini hatırlıyor. Babası ona doğru bakmış ve sonra gözlerini kapamış; o sırada koridordan içeri hafif bir yel esmiş, babasının alnından havalanan birkaç saç teli hafifçe yer değiştirip alnının üstüne düşmüş. Mair’in hatırladığı bir şey daha var –artık yaşlanmış ol-sa da, şimdiki zamana ve bulunduğu yere ait hatıraları gün geç-tikçe seyrelese de, Mair’in geçmişe dair hatırladıkları son derece

sarih, keskin ve canlıdır– ki o hatırladığı şey şu: derin bir sessizlik çökmüş salonda babası kapıya doğru yürümüş, kollarını açmış ve şöyle demiş: “Canım benim.”

Jübile

Şimdi kadının yanı başında ayakta durmakta olan Arthur Pritt, başına gelecekleri artık umursamayarak konuşmaya başladı.

Bu bunaltıcı gün için, geçit töreni yapan bando ve gaydacılar için, korolar ve konuşmalar ve kaldırım taşlarının üzerinde dans eden köylülerin curcunası için, bütün bu sıkıcı hediyeler için dingin bir sesle özür diledi. Keşke birden bir mucize olsaydı da daha önce binlerce farklı yerde binlerce kez görmüş olduğu bütün bu sıkıcı, saçma şeylerin yerine hiç görmediği, kimse-nin aklına gelmeyen, harikulade güzellikte ve büyüleyicilikte bir şeyler koyabilselerdi önüne diye fısıldadı kulağına.

Sabah onda kasaba halkıyla birlikte kadını karşılamak üzere istasyona gitmişti ve mutlulukla gülümseyen bir yüz bekleme-mesi gerektiğinin farkındaydı. Nemrut suratlı, bedbin bir şeyle karşılaşacağını biliyordu ve kısacık boynu, göz altı torbalrı ve uçları mutsuzca aşağıya doğru kıvrılmış ağzıyla yavaşça kom-partımanından çıkan kadını gördüğünde, Alice'le birlikte Kalküta'daki hayvanat bahçesinde gördükleri, bir çukurun dibinde toz toprak içinde yatan yüz yıllık kaplumbağayı anımsamıştı.

Kadın hakkında bütün o söylenenler –her sabah çorabından pabuçlarına, elmaslı yıldızından fularına ve çorap askılarına dek giysilerini hazırlayıp yatağının üzerine serdiği kocasının bir gün öteki dünyadan geri geleceğine olan umudunu yitirmede-ği– doğru muydu acaba?

Arthur, Alice'in giysilerini çıkarıp sermemiști hiç.

Hindistan'dan dönerken sandığa koyup getirdiği bazı giysileri vardı; elbiselerinden biri ile sabun, toz, sühnet ve mutluluk kokan pamuklu şalı saklıyordu. Sık sık odasındaki gardırobu açar, asılı duran giysileri seyrederdi ve çoğu zaman bir tanesini kolundan ya da eteğinden kaldırır, parmaklarının arasında bir süre tutardı. Bir gün karısının çıkıp geleceğini, bu elbiseleri yeniden giymek isteyebileceğini hayal ediyor olsa da, onları dolaptan çıkarıp sergilemek hiç aklına gelmemiști.

İleride, meydanın orada, kürklü şapkalarıyla gaydacılar hâlâ çalmaktaydılar; aletlerin kulak tırmalayan kasvetli iniltisini duyabiliyordu. Kraliçe Hazretleri'nin gaydayı çok sevdiği söylentisi kasaba ahalisi arasında yayılmıştı, ama şu an kadının taşlaşmış gri profiline bakarken bunun doğru olmadığını düşünüyordu. Bütün gün yüzünde aynı ifadeyle oturmuştu kadın: Manchester Flüt Orkestrası'nın tekdüze cırlıtısını dinlemeye çalışırken de, tahta kunduralarıyla kaldırım taşlarının üzerinde dans eden köylülerin o aptalca kurdeleleri ve zilleri sağa sola savurarak tımarhane kaçkınları gibi bir ileri bir geri koşuşturmasını izlerken de, sevinç çığlıklarının, haykırışların, toynak ve çan seslerinin birbirine karıştığı o curcuna sırasında da yüzündeki ifade hiç değişmemiști. *Tanrı aşkına, bütün bu rezalet ne zaman sona erecek?* der gibi bakıyordu.

Kasabalıların hazırladığı uyduruk tahtta otururken ne kadar da ufak tefek görünüyordu!

Nasıl da sıkılmış, bedbaht ve yalnızdı. Her şeyden ve herkes-ten uzak, tek başına kalmış, dünya ile ilişkisini kesmiști sanki.

Adam gün boyu daha heyecan verici, görülmemiş türden başka ne yapılabilirdi diye düşünüp durdu. Havai fişek olabilirdi mesela. Akrobatlar, sihirbazlar. Solgun, üzgün yüzünü canlandırarak, yarı kapalı gözlerinde heves ışığı uyandıracak, onca yıldan sonra bile hâlâ sevdiğinden yoksun olduğunu ona kısa bir an için olsun unutturacak herhangi bir şey.

Derken, hediyelerin takdimine geldi sıra. Belediye meclisi üyesi sayın Arthur Pritt olarak sabık kraliçenin omuz başında durup, huzura çıkanları kulağına fısıltıyla takdim etmesi ve sunulan hediyeler hakkında bilgi vermesi gerekiyordu: Bay Boucher'den maroken ciltli *Kasabanın Tarihi* kitabı, Bay Binns'den Lanchasire haritası, Bayan Maudesely'in günün şerefine özel olarak hazırladığı pasta.

Bay Boucher'ın *Kasabanın Tarihi* adlı kitabını bir süre elinde tutup kenarı yaldızlı yapraklarını tek tek açmaya başladı; kadının ilgisini çekecek, kurşun gibi ağırlamış ruhunu hafifletecek bir konu başlığı arıyordu. Hürmetkâr bir tavırla muşamba fabrikasının, duvar kağıdı atölyesinin, bira fabrikasının, eski ve yeni köprülerin, Manastır'ın, bir zamanlar kalenin aşağısında, Roma Hamamları'nın bulunduğu yerdeki engebeli arazinin çizimlerini gösterdi. Gelgelelim Kraliçe, o zavallı ve mutsuz kaplumbağa, put gibi oturmaya devam etti. Binns'in getirdiği harita parlak kırmızı halıyla kaplanmış podyuma çıkarılıp seramik saksılara dikilmiş sera bitkilerinin arasındaki boşluğa, Kraliçe'nin hemen önüne serildiğinde duruma daha fazla katlanamayacağını anlayan Arthur, kadının öbür yanında dikilmekte olan oğlu Prens'e çabucak bir göz attıktan sonra kulağına eğildi ve olanlar için fısıltıyla özür diledi.

Adı Arthur Pritt idi ve gün boyu olanlar için üzgündü.

Ne yazık ki daha güzel, daha heyecan verici şeyler düşünememişlerdi. Havai fişek olabilirdi mesela ya da akrobatlar. Ya da bir sihirbaz. Diğer meclis üyeleri, Kasaba Sicil ve Maliye Müdürleri ve Kaymakam'la birlikte sayısız toplantıya katılmıştı, belediyeye ile Hükümet Genel Sekreterliği'nin organizasyonla ilgili tüm yazışmalarını biliyordu, keşke bu sefer daha farklı bir düzenleme yapabilselerdi.

Kraliçe'nin yüzündeki ifade hiç değişmedi. Ağzını kilitliymiş gibi sımsıkı kapamış, dudaklarının kenarı daha da sarkmış, asık suratı beton gibi kaskatı kesilmişti.

Binns, o esnada halının üzerinde eğilmiş, elindeki rattan çubukla kasabanın ortasından geçen nehir yatağının güzergâhını gösteriyordu. Podyumun solunda arka tarafta, Bayan Maude-sely'nin servis masasında duran üç katlı dev pastası huzura çıkarılmayı bekliyordu. Kraliçe başını hafifçe yana çevirmiş, bembeyaz kartonpiyer görünümlü, yüzeyi çok sayıda devedikenini, yonca ve gül kabartmalarıyla* bezenmiş şaşaalı pastaya bakıyordu; en tepesine de şekerden, kendisini temsilen ufacık ve yapayalnız bir figür kondurulmuştu. Bakışlarını hemen öteye çevirdi, pastanın görüntüsü gaydalardan ve köylü danslarından daha çok canını sıkıyordu sanki. Anlaşılan, kendisini pastanın tepesinde öyle ufacık, yapayalnız ve herkesten uzak görmek keyfini kaçırmıştı. Elini çenesine dayadı, göz kapakları hafifçe kapandı. Arthur, bütün bu olanlar için ne kadar üzgün olduğunu anlatırken sözlerine kulak verip vermediğinden emin değildi, belki de birazdan başını çevirecek, maiyetindeki bir görevliye kendisini huzurundan uzaklaştırması için emir verecekti. Ancak kadın, tam tersine, kendisine doğru döndü ve “Bana bir hikâye anlatsanıza, Bay Pritt,” dedi.

Oğlu Prens, Arthur'a sert bir bakış fırlatınca Arthur duraksadı.

“Lütfen, Bay Pritt. Tek bir hikâye.”

Böylece Arthur, Kraliçe'ye bir hikâye anlatmaya başladı. Fakat hayal gücü geniş biri olmadığından mı, Kraliçe'nin acısıyla kendi dertlerine fazlaca daldığından mı, yoksa başına gelenleri birilerine anlatma vaktinin geldiğini düşündüğünden mi bilinmez, kadına, karısı hakkındaki gerçek hikâyeyi anlatmaya karar verdi.

“O vakitler Hindistan'da yaşıyorduk,” dedi Kraliçe'ye, “Kal-küta'da.”

* Sırasıyla İskoçya, İrlanda ve İngiltere'nin sembolleri. Bazı Birleşik Krallık armalarında bu üçü birlikte kullanılır. -ç.n.

Kraliçe'nin yüzünden o gün ilk kez, sanki hafif bir esinti gibi bir ilgi parıltısı geçti. Yerde emeklemekte olan haritacıya yelpazesinin ucuyla huzurdan çekilmesini işaret etti.

"Bir sabah her zamanki gibi çıktım evden," diye başladı Arthur. "Şehrin sokaklarından yürüyerek nehir kıyısındaki şirket binasına vardım. Bir saat kadar çalıştıktan sonra bazı evrakları evde unuttuğumu fark ettim ve almak için tekrar eve gittim."

O esnada Bayan Maudesely ve yardımcıları devasa pastayı tekerlekli servis arabasıyla podyumun ortasına getirmişlerdi. Galler Prensi, huzuruna çıkanlara ilgi göstermesini hatırlatmak ister gibi hafifçe annesine doğru eğilmişti, ne var ki Kraliçe'nin yarı kapalı bakışları omuz başında duran, saçları dökülmeye yüz tutmuş meclis üyesindeydi. Siyah eldivenini başını çevirmeden Prens'e doğru salladı; Kraliçe'nin kim olduğunu ve ne isterse yapabileceğini hatırlatan usta işi bir uyarıydı bu.

Arthur eve vardığında kendisini piyano sesinin karşılayacağını sandığını anlattı. Saat on birdi ve saat on birde karısının piyano öğretmeni gelir, Arthur'un yemek yemek ve biraz uyumak için eve döndüğü öğle saatlerine dek kalırdı. Ama ev sessizdi, vantilatörlerin tekdüze vızıltısı da duyulmuyordu, duyulan yeğâne ses evin arka taraflarındaki çini taşlardan ya da belki de bahçeden gelen süpürge hışırtısıydı. "Alice?" diye seslendi Arthur, ama cevap gelmedi, vantilatörlerin sessizliğinden ve taşlara sürtünen süpürge hışırtısından başka bir şey yoktu. Şapkasını çıkardı, evi boydan boya geçerek karısının piyanosunun bulunduğu büyük salona geldi. "Kapağı açıktı, Alice'in notaları sehpa-daydı. Eksik olan tek şey Alice'ti."

Kraliçe başını salladı. "Devam edin, Bay Pritt."

Arthur yutkundü, boğazı kurumuştü. Üzerindeki giysi ağırlaşmış, bunaltıyordu. İçinde bulunduğu durumun tuhaflığını aniden fark etmiş gibi durakladı birden, ama tıpkı Macbeth gibi geri adım atamayacağı kadar ileri gitmişti.

Alice'in sabahları kitap okumak, günün menüsünü hazırlamak, mektup yazmak ve dikiş dikmek gibi işler için kullandığı odaya baktı, ama Alice orada da yoktu.

Kraliçe adeta nefesini tutmuş, sanki neler olacağını tahmin ediyormuş gibi dinliyordu. Arthur, olayları hayalinde canlandırdığı zamanlarda yaptığı gibi durakladı; üzerindeki açık renk keten giysisi, hayatının sona ermek üzere olduğunu çoktan anlamış, korku içinde terleyen bir adam görüntüsüyle hatırlıyordu kendini.

Yatak odalarının kapısına gelince durdu. Kapının ardından karısının haz dolu hafif iniltisi duyuluyordu. Eğilip anahtar deliğinden baktığında karısını gördü, yüzünde daha önce hiç görmediği bir ifade ile başını arkaya atmıştı; harareten pembeleşmiş, sarmaş dolaş beyaz kollar ve bacaklar arasından piyano öğretmeni Bayan Gordon'u gördü.

Kraliçe tombul elini گردanına götürdü, yanı kapalı gözleri hayretle açıldı. Sanki Arthur kalın bir perdeyi açıp tek boynuzlu bir at, konuşan bir ayna ya da bu türden şaşırtıcı efsanelerden birinin canlı kanıtını göstermişti ona.

"Bay Pritt, olur şey değil," diye fısıldadı Kraliçe.

Mavi gözlerini Arthur'un yüzüne dikmişti. Adam bir an, Kraliçe'nin onu teselli edecek ya da rahatlatacak bir şey söyleyip söylemeyeceğini merak etti. Aslında hikâyesine devam edecek, daha sonra Alice'in neler dediğini, hayatının geri kalanını kendisiyle değil de Bayan Gordon'la –Elizabeth'le diyordu artık– geçirmek istediğini anlatacaktı. Kendisininse o günden beri kaybettiği karısının yasını tuttuğunu, artık döneceğini hiç düşünmediği Alice'i her gün, her dakika, hatta o sabah bile düşünüp hasret çektiğini, karısının binlerce kilometre uzakta, Kal-küta'da olduğunu bildiği halde kalabalıklarda hep onun yüzünü aradığını, hepsini anlatacaktı Kraliçe'ye.

Ancak hikâyenin devamını merak ediyormuş gibi bir hali yoktu Kraliçe'nin. Anlaşılan Arthur'un hissettiklerini dinle-

meye pek hevesli değildi, kendi hayallerine dalmıştı. Etrafa bakıyor, parlak kırmızı, dökümlü kumaşla süslenmiş podyumu, bayraklarla, Britanya flamalarıyla ve şeritlerle sarmalanmış binaları, bahçeleri ve korkulukları, toprak saksılar içinde sıra sıra dizilmiş sera bitkilerini, üzerlerinde pazar günlerine mahsus en güzel giysileriyle, ellerindeki beyaz mendilleri sallayan insan kalabalığını, Arthur gibi işlemeli tören giysileriyle gelmiş belediye görevlilerini, maiyetindekileri, Hükümet Genel Sekreteri'ni ve Galler Prensi oğlunu seyrediyordu.

Dudakları sarkmıştı, başını iki yana salladı.

“Bana kimsenin bir şey anlattığı yok, Bay Pritt,” diye fısıldadı usulca ve hemen ardından ayrılma vakti geldi, tren birazdan hareket edecekti.

Sicil ve Maliye Müdürleri, Kaymakam ve on bir meclis üyesiyle birlikte Arthur da istasyondaki yerini aldı. Binns'in haritası, Boucher'in mor maroken ciltli, resimli *Tarih* kitabı ve devasa pastadan oluşan kraliyet hediyelerinin yerleştirilmesini hep birlikte izlediler. Arthur da izledi ve el salladı, kadın gittikten sonra dağılan kalabalığın arasından sıyrılıp kasabanın dar sokaklarını boyunca yürüdü, kendisini bekleyen boş evinin kapısından içeri girdi.

Yoldakiler

O son seferinde, bavullarımı toplayıp orayı terk ettim. Birmingham New Street'te bir trene bindim, sonra bir diğerine ve bir diğerine derken Sibirya'ya ayak basıncaya kadar hiç inmedim.

Sibirya'yı sevdim.

Karı da, sessizliği de.

Küçük bir kasabanın kıyısında bir han açtım, gelip geçen tüccarlara yemek vermeye başladım. Sıcak yahni ve haşlanmış patatesten oluşan esaslı bir menü çıkartıyordum; aşağı katta insanların ısınıp yemek yiyebileceği, ocağı ve yüksek arkalıklı sedirleri olan bir odam vardı. Yukarı katta da altı yataklı, basit ama sağlam ranzalardan oluşan bir yatakhane yapmıştım. Biraz mahremiyet arzu eden ve elbette bunun için fazladan para ödemeyi göze alanlar içinse, içinde boyanmış ve oymalı tek kişilik karyolar olan fazladan iki odam daha vardı. Civardan Pyotr adında birini buldum; soba ve ocak için odun kesmek, kestiklerini odunluktan hana taşımak, kar küremek, yolcuların atlarına bakmak, kızaklarını tamir etmek gibi işlere bakıyordu.

İşler iyi gidiyordu; Birmingham'ı özlemiyordum, işyerinden kimseyi özlemiyordum ve ne zaman Geoffrey'i düşünmeye başlasam, sebzeleri soymak, semaveri parlatmak ya da üst kattaki yatakların yassılmış döşeklerini havalandırmak gibi zaruri işlerle kendimi meşgul ediyordum.

Yeni yaşamım sakindi.

Günler olaysız geçiyordu, tam olarak mutlu olmasam da idare ediyordum. Pyotr çalışkan ve güvenilir biriydi, gündelik hayatım bir düzene oturmuştu; yemek yapmanın keyfini çıkartıyordum, Rusçam gitgide ilerliyordu. Balalayka çalmayı da öğrenmeye başlamıştım.

Derken, soğuk bir kış gecesi epey geç bir saatte, erken gelen altı yolcu yukarıda ranzalarında uyumaktayken ve tek kişilik karyolalardan birine Vladivostok yolcusu genç avukat, diğerine de Irkutsk'lu ihtiyar sigortacı yerleşmişken, ben de tam masaları yıkayıp paklamış, mutfaktaki kesme tahtasının üzerindeki yağlı et kalıntılarını temizlemiş ve ortalık da iyice sessizleşmişken, giriş kapısının önündeki park yerine bir kızağın yavaşça çekildiğini duydum.

Pyotr bir küfür salladı; başlığını henüz iliklemişti, evine gitmek üzereydi. “Tamam, Pyotr,” dedim. “Sen gidebilirsin, ateşi ben yakarım.”

Fakat Pyotr kımıldamadı, gözlerini dikmiş kapıya bakıyordu. Sırtıma buz gibi bir havanın çarptığını hissettim, kar taneleri dondurucu rüzgârla birlikte helezonlar savurarak sıcak odaya dolmuştu, ensemde donmuş kar taneleri düştü. Sonra arkamı döndüğümde onu gördüm: başındaki kalpaktan ve buz kesmiş uzun kürk paltosundan buharlar tüten, iriyarı, siyah saçlı, tıpkı Kozaklar gibi ürkütücü bir vahşi görünüşe sahip, sakallı, kırık burunlu bir adam. Dimdik bakan çekik gözleri, öfkeyle buzulmuş ince bir ağzı vardı ve hayatımda gördüğüm en tekinsiz ve en hırpani kılıklı insandı. Eldivenli elinde kemik saplı, ağız kısmı orak şeklinde, ucu neredeyse yere değen bir bıçak tutuyordu; diğerindeyse içi boş bir çiçek buketini ya da Noel fişeklerinin uç kısmını andıran, koni biçiminde buruşturulmuş kahverengi bir kâğıt tomarı vardı. Votka söyledi kendine.

Pyotr'la ikimiz koşuşturmaya başladık: Pyotr sönmeye yüz tutmuş ateşi harlamak için odunluğa gitti, sonra adamın atıyla ilgilenmek üzere tekrar dışarı çıktı. Ben de yahniden arta kalanı

ısıttım ve bir yandan votka testisini doldururken, o gece hanın dolu olduğunu, hiç boş yatak kalmadığını bu ürkütücü Kozak’a nasıl söyleyeceğimi düşünüyordum. Acaba yukarı çıkıp ranzalı yatakhane de yere bir döşek atsam, genç avukattan bir geceliğine orada uyumasını rica etsem, sabah parasını ona iade edeceğimi söylesem kabul eder miydi? Veyahut...

Ancak, yatak ayarlama meselesini daha fazla düşünmeye fırsatım olmadı, çünkü Pyotr mutfığa döner dönmez bana verecek bir haberi olduğunu hemen anladım. Sessiz sakin biriydi Pyotr ve hayli küfürbaz olmasına rağmen mecbur kalmadıkça konuşmaktan hoşlanmazdı. Ancak bu defa, mutlaka söylemesi gereken, geçiştiremeyeceği kadar acil bir şey olduğunu düşündüğünü görebiliyordum.

Kapıda bir süre dikildi, paspasa ayaklarını vurarak botlarına biriken karları silkeledi ve çenesinin altından doladığı bağcıkları çözünce şapkasının tüylü kulaklıkları koca kafasının iki yanından aşağı gevşekçe sarktı.

“Ne var Pyotr?” diye sordum. “Mesele nedir?”

Başıyla, Kozak’ın oturduğu diğer odayı ve ardından giriş kapısının yanındaki ufak pencereyi işaret etti.

“Kadın.”

“Kadın mı?”

Başını salladı Pyotr. “Dışarıda. Kızakta.”

Ben de baktım. Diğer odadaki yüksek arkalıkları sedirlerin üzerinden dışarıyı görebilmek için boynumu uzattım. Doğruydu. Kızağın üzerinde bir şekil vardı, buğulanmış camlara rağmen görebiliyordum: kırbaç gibi inen kar fırtınasına karşı büzülmüş oturan paçavra yığını gibi hareketsiz bir şey.

Ocağın yanı başında oturan Kozak yahnisini bitirmiş ve görünüşe bakılırsa votka testisinin de dibini görmüştü. Dalgın gözlerle alevleri seyrediyordu, suratı asık ve nemruttu. Uzun palto-sunu çıkarmış, kavisli bıçağını paltosunun kemerine bağladığı deri düğme asmıştı.

“Kadın ölmüş mü?” diye fısıldadım.

Pyotr omuz silkti.

Pencereden dışarıyı gören daha iyi bir açı yakalayabilmek için parmak uçlarımda yükselip baktım. Pyotr ile birlikte durduğumuz mutfak kapısı ile pencerenin bulunduğu hanın ön duvarı arasında altı metrelik bir mesafe vardı. Her biri buzlanıp teleklenmiş sekiz camlı bölmeden oluşan ufak pencere masif giriş kapısının hemen solundaydı. Kozak ise sağ tarafımızda, altı metre kadar daha ötede, ocağın yanındaki sedirlerden birinde oturuyordu. Usulca mutfaktan çıkıp odaya geçtim. İşte oradaydı. Kadını şimdi çok daha iyi görebiliyordum. Saat geç olmasına rağmen ortalık aydınlıktı; ay parlak, kar ışıltılıydı. Pencerenin pervazının üstünden görebilmek için boynumu uzatıp baktığımda paçavra yığını kımıldıyor gibi geldi.

“Pyotr,” diye fısıldadım, başımla pencereyi işaret ederek.

Bu sefer yanılmamıştım. Kat yığınları kımıldayınca kadının badem gibi uzun ve beyaz yüzünü gördük; koyu renkli, püsküllü bir şalla sıkıca sarmalanmıştı. Kısa bir an hana doğru baktı, sonra tekrar önüne dönüp bakışlarını öteye, karların ortasında belirsiz bir noktaya sabitleyerek, eskisi gibi hiç kımıldamadan oturmaya devam etti.

Pyotr başını iki yana sallayıp duruyor, huzursuz görünüyor. Başkalarının hayatına karışmaktan nefret ederdi, başlığını iliklemeğe koyulmuştu çoktan.

“Gitme Pyotr,” dedim. “Lütfen.”

Bakışlarını tekrar Kozak’ın paltosunun belinden sarkan bıçağına çevirdi. Yine başını iki yana sallayıp başlığını çıkardı. Bana söylemediği başka bir şey daha olup olmadığını merak ediyordum –bu insanları benden daha iyi anladığı için söylemek istemediği şeyler olabilir. Pyotr’un aklından geçenleri okumak kolay değildi. Ne zaman ne düşündüğünü, ne bildiğini ya da bilmediğini söylemek neredeyse imkânsızdı.

“Sence kadını kaçırdı mı?” diye fısıldadım.

Pyotr az önce olduğu gibi yine omuz silkti. “Mümkündür.”

Burnundan soluyan iriyarı Kozak'ın sokakta yürüyen kadını saçından tutup zorla kızığına bindirdiğini ve kadının arzusu hıflafına yol kenarındaki bu küçük misafirhaneme getirdiğini hayal ettim. Paralı asker olabilir mi acaba diye geçti aklımdan, belki de kadını verilen emir gereği kaçırmıştı, sabahleyin parasını ödeyecekleri gizli bir yerde teslim etmeyi planlıyordu. Yoksa acaba...

Pyotr dirseğiyle dürttü beni. Yerimden sıçradım.

İriyarı adam ayağa kalkmıştı. Kapıdan içeri daldığı sırada elinde taşıdığı o kahverengi buruşuk kâğıt parçası arkasında, ocağın önündeki çay sehpasının üzerinde duruyordu. Kâğıdı açıp düzeltmişti. Neydi o acaba? Bir mektup olabilir miydi? Bir çeşit sözleşme? Ya da bir talimatname? Fakat içindeki her ne ise, bir şekilde onu kadınla ilişkilendiren bir şey olmalıydı sonuçta.

Adam şimdi sırtı ateşe dönük duruyordu. Yüzünü görebiliyordum. Siyah perçemlerini alnından geriye doğru itti ve biz açık duran mutfak kapısından onu seyrederken, sanki yüzünü yıkıyormuş gibi yanaklarını ve alnını kuvvetlice ovuşturdu –tıpkı yorgunken kendine gelmek ve yapmak zorunda olduğu bir işe girişmek isteyen biri gibi. Derin bir iç geçirdi önce. Ardından paltosunu giyerek kapıya yöneldi, dışarı çıktı ve yine karnı içine daldı.

Kar taneleri daha da irileşmişti. Şalına sarınmış oturmakta olan kadın, şimdi heybetli, beyaz bir taşı andırıyordu. Kasabadan kaçıp gelmiş kara bir köpek, kızığın çevresinde siftinerek sağını solunu kokluyordu.

Hanın giriş kapısını adamın arkasından biraz araladım. Rüzgâr dinmişti, konuştuklarını açık seçik duyabiliyorduk.

“Burada donacaksın,” diyordu kadına dümdüz, duyusuz bir ses tonuyla. “Sabahleyin geldiğimde bir buz kütlesi olarak bulacağım seni. Buzdan bir heykel.”

Kadının ne kadar güzel olduğunu ancak o zaman fark edebildim, ama o da en az adam kadar öfkeli görünüyordu. Her ikisi-

nin yüzünde de aynı ifade vardı: somurtkan, kızgın ve inatçı. Kadının adamdan, adam da kadından nefret ediyordu. Aralarındaki zehirli duygu açıkça fark edilebiliyordu; çok daha kötü bir şeye dönüşecekmiş gibi duran kinci, ekşimiş, çift taraflı bir tiksinti.

Kozak, çizmesiyle kuru karları ezip gıcırdatarak kadına bir adım daha yaklaştı. “Hemen içeri gelmen gerek,” dedi.

Kadın çenesini dikleştirip, “Hayır,” diye yanıt verdi.

“O halde öleceksin.”

Adamın sözleri dondurucu gecenin ayazında aralarında asılı kaldı; birden anladım ki adamı dışarı çıkartıp kadına getiren şey sadece soğuktu, başka bir nedeni yoktu. Barışma girişiminde bulunan taraf olmak gibi bir niyeti yoktu; kızgın ve isteksiz olduğu her halinden belliydi; tıpkı kadın gibi o da boğazına kadar öfkeye ve nefrete batmıştı; adamın dışarı çıkmasının tek nedeni kadının içinde bulunduğu tehlikeli durumdu –sarındığı koyu renkli şal gündüz vakti yeterli olabilirdi ama geceyi çıkarmasına kâfi gelmezdi. Katır inadiyla kıpırdamadan kızakta oturmaya devam eden kadının başında birkaç dakika daha bekledi. Bir ara, gönülsüzce de olsa, sakın bir tavırla elini uzattı ama kadının orali olmayınca eli yana düştü ve en sonunda bir hışımla çıkardığı paltosunu, üzerinde kemeri ve bıçağıyla, olduğu gibi kızağa doğru fırlattı. Böylece palto kadının omuzlarını battaniye gibi sardı, adam da gerisin geri tek başına hana yürüdü.

Kahverengi kâğıttan şey içeride, çay sehpasının üzerindeydi hâlâ. Adam onu aldı, katlayıp gömleğinin içine yerleştirdi. Boş oda olup olmadığını sormadı, dev kollarını kavuşturup kendini sarmaladı, sedire yerleşip arkasına yaslandı, gözlerini ateşe dikerek öylece oturdu.

Bazen, aralarında ne geçtiğini o esnada az buçuk da olsa sezmiş miydim diye merak ediyorum.

Bir şeyler hissetmiş olsam bile bunun farkında değildim; çünkü hakikati keşfettiğimde, yemin ederim ki büyük bir şaşkınlık yaşıdım.

Uyku tutmadı. Gece boyu, sabahın erken saatlerine dek ara ara pencereye gidip kızaktaki kadına baktım. Hanın eksiklerinden biri de atlar ve kızaklar için korunaklı bir yerimizin olmamasıydı, üzeri teneke levhalarla kaplı barınak rüzgârı biraz engellese de soğuğa ve kara karşı pek korunaklı değildi. Kadın adamın paltosunu üzerinden atmıştı. Palto kocaman bir hayvan ölüsü gibi arkasında duruyor, kendisi de orada kazık gibi, dimdik ve hiç kıpırdamadan oturuyordu. Fakat aradan saatler geçtikçe vücudu titremeye başladı. Saat ikiye doğru kar durdu; hava kar için fazlasıyla soğuktan şimdiki. Kızağın deri koşum kayışları, kadının şalı ve ayağındaki botlar ince bir buz tabakasıyla kaplanmıştı.

Gece Pyotr ile beraber iki kez dışarı çıktım. Bir seferinde kürk örtü ile biraz yahnı götürdüm; kadın her ikisi için de teşekkür etti ama içeri gelip ateşin başında ısınmak ister mi diye sorduğumda, başını iki yana sallayıp reddetti.

“Onun olduğu yere gelmem.”

Sabaha karşı son bir kez daha yanına gittik.

Kasabanın girişindeki taş sütunlar sararan gökyüzüne doğru gri silüetler halinde yükseliyordu, kesif bulutlar kar ile doluydu ama birkaç saattir hiç kar yağmamıştı. Ne var ki kadın için çok geçti artık.

Kızağın zemininde yatıyordu şimdi. Geceleyin yanına gelen kara köpek sanki ısıtmak istercesine ayaklarının üzerine oturmuştu. Kadın çoktan donmuş, kaskatı kesilmişti. Şalın altından yüzüne doğru düşen perçemi kaldırdığımda, saçı buz tutmuş bir kamış parçası gibi kırılıp elimde kaldı. Üzerindeki kürk örtünün, gri şalın donmuş katlarını zorlayarak aralayıp ellerini buldum. Hemen karla ovuşturmaya başladım.

Pyotr kaşlarını çatmış beni izliyordu. “Dur,” dedi. “Pyotr yapsın.”

Güçlü kuvvetliydi Pyotr. Tıknaz, cüsseli, sağlam yapılı bir adamdı. Ancak o bile kadını yerinden kıpırdatamadı. Kadının bohça yığınınına dönmüş gövdesine kollarını doladı ama gövde kızığa sımsıkı tutunmuş, bırakmıyordu sanki. Kadın donmuş, kızığa yapışıp kalmıştı. Pyotr içeri gidip bir halat getirdi, gövdeye dolayıp çekti. Gövde yapıştığı buz tabakasından çatırtıyla ayrıldı, sonra Pyotr kadını buz tutmuş minik bir çam ağacı taşır gibi kucağına alıp içeri götürdü.

Ocaktaki ahker sönmeye yüz tutmuştu, birkaç canlı köz dışında gerisi küldü. Kalan ateşi canlandırıp üzerine bir kütük attım. Kozak hâlâ aynı yerde oturuyordu, ama çoktan sızmıştı. Pyotr buz kesmiş kadını adamın ayakucuna, ateşin önüne yerleştirdi.

Kürk örtüyle gri yünlü şalının altında rengârenk işlemeli, çok güzel bir elbise vardı, birkaç yıl önce Geoffrey'in doğum günüm şerefine beni götürdüğü *Bahar Ayini* gösterisindeki Saddler's Wells dansçılarının giydiği kostümlere benziyordu. Ama kadının en şaşırtıcı yanı yüzüydü; üzerini kaplayan incecik buz kabuğunun ardından, sanki bir su birikintisinin altında ya da eski bir aynanın puslu camının arkasında kalakalmış gibi hâlâ öfkeli ve dargın bakıyordu. Oldukça tuhaf ve sarsıcı bir görüntüydü; ölmüş olduğunu o zaman anladım.

Yanı başımdaki sedirde oturan Kozak artık uyumuyordu. Ayaklarının dibindeki donmuş kadına gözünü dikmiş, kımılda-madan oturuyordu.

Pyotr homurdandı. Eğilip, ocağın zemininde yığılı duran ıslak halatı aldı. Bense ne diyeceğimi bilemiyordum. Bir şeyler yapmış olmak için Kozak'ın sofrasını –yemek kâsesini, bardağını, çatalını, kaşığını ve boşalttığı vodka sürahisini– toparlamaya başladım. Adamın ilk geldiğinde elinde taşıdığı, sonrasında katlayıp gömleğinin içine tıktığı o kâğıt tomarının sedirin altında yerde durduğunu fark etmemiş olsaydım, belki de her şey orada bitecekti. Uyuyakaldığında oraya düşürmüş olmalıydı.

Kâğıdı yerden alıp açtım. Bir haritaydı bu. Karlı arazi üzerindeki karmakarışık güzergâhları gösteren elle çizilmiş çizgilerden oluşuyordu; sağ köşede kuzeyi gösteren bir ok vardı. Hana geldiklerinde adamın burnundan soluyuşunu ve kadının suratını asıp karın altında altı saat boyunca intihardan farksız bekleyişini hatırladım ve o an anladım; ikisinde gördüğüm ve bana tanıdık gelen şeyleri ancak o zaman apaçık görebildim. Adam yüzünü çevirip beni elimde haritayla görmeden önce, devasa omuzlarını silkip eliyle pencereyi, dışarıda duran kızağı işaret etmeden önce, konuşmak üzere ağzını açmadan önce zaten ne söyleyeceğini çoktan biliyordum: “Ben ve karın, ne zaman yola çıksak kavga ederiz.”

Geoffrey’i düşündüm.

Salford’da erkek kardeşinin düğününden hemen sonra arabada ettiğimiz kavgayı hatırladım; ona, Manchester’ın kuzeyinde, 26 numaralı kavşaktan M6 karayoluna çıkmasını ve Wigan’a sapmasını söyleyişimi, bir saat kırk beş dakika boyunca şehir trafiğinde mahsur kalışımızı, ardından sıkışık trafikte bir saat daha ağır ağır yol alarak Hindley, Atherton ve Tyldesley’den geçişimizi, sonunda nikâh töreninin bitmesine yakın kiliseye varışımızı hatırladım. Tören boyunca birbirimizle tek kelime dahi konuşmadan oturmuş, sonra da sessizce arabaya dönmüştük. Geoffrey arabada, benim oturduğum taraftaki torpido gözüne eğilip yol haritasını çıkarmış ve –aslında her an patlamaya hazır bir öfkeyle sonsuza dek susmaya kararlı olduğunu bildiğim halde– sesine sabırlı ve anlayışlı bir hava vermeye çalışarak bana şöyle demişti: “Neden bunu yaptın Harriet? Niye 21A’dan çıkıp M62 karayoluna sapmamız gerektiğini söylemedin? Oradan M602’ye geçer Salford’a kadar dümdüz devam ederdik. Ya da 20’den gider, sonra M56’dan batı çevre yoluna girer, oradan sapardık M602’ye, öyle değil mi? Tannı aşkına Harriet, bir cumartesi sabahı ne diye bizi Wigan’ın merkezine soktun acaba?”

Ona arkamı dönüp pencereden dışarıyı, ağaçları, nikâh töreninden ayrılan misafirleri, otelin park yerinden hareket eden otomobilleri izlemeye başladığımı ve ardından tıpkı onun gibi, usulca, “Öylesi daha iyi olur sandım, Geoffrey,” dediğimi anımsıyorum.

Paris'te, Périphérique Bulvarı'nda geçirdiğimiz o beş saati hatırladım. Her sayfasında Paris'in küçük bir bölümünün yer aldığı, yüzlerce sayfadan oluşan o kalın, iğrenç Michelin yol kitapçığı geldi gözümün önüne: caddeler bir sonrakine devam etmeyerek sayfanın hemen kenarında sona erer, devamını bulmak için her seferinde kitapçığın sonundaki dizin kısmına bakmak zorunda kalırdınız, aradığınızı bulduğunuzda ise iş işten geçmiş olurdu. Saint-Cloud çıkışını dördüncü kez ıskaladığımızda Geoffrey çıldırmış gibi bağırmaya başlamıştı. *Harriet, buradan mı sapıyorum? Buradan mı? Sapayım mı? Söylesene Harriet, ne yapmam gerekiyor, söylesene, söylesene, haydi SÖYLE! Bak çıkış burada. Şimdi söylemen lazım, şimdi şimdi, buradan sapayım mı, lanet olsun Harriet, artık çok geç.* Sonra Londra'yı hatırladım, Uluşal Tiyatro'ya gidişimizi. *Oklahoma!* müzikalinin yedi buçuktaki gösterisini izleyecektik ve Geoffrey saat sekize doğru Hendon'la Cricklewood arasında bir yerde arabayı durdurup kenara çekmiş, tepe ışığını yakmış ve tek bir kelime bile etmeden *A'dan Z'ye* adındaki yol kitapçığına uzanmıştı. Birkaç sayfasına göz gezdirdikten sonra kitapçığı bana geri vermiş, ışığı söndürüp arabayı yavaşça hareket ettirerek yola devam etmişti. Kardeşinin düğününden hemen sonra edindiği navigasyon cihazı vardı bir de, gözümde nasıl da abartmıştım onu. Ne var ki yanlış yönlendirdiği, bizi istemediğimiz yerlere götürdüğü için ona da bağırmaya başlamış, sonrasında da kullanmayı bırakmıştı ve biz çok geçmeden eski yöntemlerimize geri dönmüştük. Otomobilde yaşadığımız aksiliklerle ilgili bunun gibi yüzlerce olay hatırladım. Otomobille yaptığımız yolculukların arasına sıkışıp kalan hayatımız, nasıl olduysa, bir şekilde, akla hayale gelmeyecek

biçimde tatsız ve gergin bir hal almıştı; ne zaman böyle bir olay yaşasak, yüreğimin daralıp kuruduğunu, içinde Geoffrey'e karşı zerre kadar sevginin kalmadığı, minicik bir fındık kabuğuna dönüştüğünü hissederdim. Her seferinde tek yapabildiğim, ona arkamı dönmek olurdu; arabada oturduğum koltuğun penceresinden dışarı bakarken sessizce ağlar, içimden sürekli şu sözleri tekrarlardım: *Senden nefret ediyorum Geoffrey Parker, nefret ediyorum, nefret ediyorum, nefret ediyorum.*

Kozak ateşin başında oturmuş, üzgün gözlerle karısının cesedine bakıyordu. Pyotr eline bir paspas almış, kadının erimeye başlayan giysilerinden yere sızan suları dikkatle kurulamaya çalışıyordu.

Üst kattaki yatakhanedeki ranzaların gıcirtısı aşağıya kadar geliyordu. Yolcular uyanmaya başlamıştı. Vladivostok yolcusu genç avukat, Irkutsk'lu sigortacı ve diğerleri birazdan aşağıya inecek, kahvaltı etmek isteyeceklerdi. Ben de kahvaltılarını verecektim. Semaveri dolduracak, sıcak çaylarını ve taze sandviçlerini önlerine koyacaktım. Pyotr'u marangoz ve rahip getirmesi için kasabaya yollayacak, döndüğünde ona çok üzgün olduğumu, ama Birmingham'a dönmeye karar verdiğimi söyleyecektim. İsterse hanı devralabilir, işletmeye devam edebilirdi. Yatakları, kap kacağı, çanak çömleği, votka sürahilerini, çatal bıçak takımlarını, arkada yığılı duran odunları ve balalayka da dahil her şeyi ona bırakacak, bavullarımı toplayacaktım. Sonra dışarı çıkıp karlara dalacak, Sibiry'a'dan batıya giden ilk trene atlayacak, Geoffrey'e kavuşana dek inmeyecektim. Onu bulduğumda yıllar önce yapmam gereken şeyi yaparak bir ehliyet kursuna yazılacak, sınavı geçip ehliyetimi alınca arabayı ben sürecektim ve güzergahı belirleyen Geoffrey olacaktı bu kez. Sınavı geçemesem bile Geoffrey'in ellerini avuçlarımin arasına alacak, onu sevdiğimi söyleyecektim. Güzel bir akşam yemeği hazırlayıp, yanına bir şişe de şarap açacaktım. On ikinci evlilik yıldönümümüz

için hediye ettiği Margaret Howell marka mavi keten elbisemi giyecek, beşinci yıldönümümüzde verdiği sedir ağacından yapılmış bileziğimi takacak ve onunla toplu ulaşım sistemi hakkında konuşacaktım.

Efsane

Zannettiğiniz gibi olmadı.

Vakit gelince kraliçenin çadırına götürdüler beni, divanın üzerine uzanmamı söylediler.

İçerisi incecik mumlarla gündüz gibi aydınlatılmıştı. Diğer kadınlar da oradaydılar, halı kaplı zeminin üzerinde tek sıra halinde dizilmiş bekliyorlardı –kraliçenin dediğine göre, bana güç vermek için gelmişlerdi. Ellerimi ve ayaklarımı bizzat kendisi bağladı divana. Bir beherden likör içirdiler önce, sonrasında Çinli adamın gelişine dek aradan ne kadar zaman geçtiğini hatırlamıyorum.

Ama adam geldiğinde titremeye başladım. Ayaklarımla meşin bağcıklara direniyordum, midem bulanıyordu.

“Hayır,” dedim, “ölmeyi yeğlerim.” Ama kraliçe başını iki yana salladı, ufak Çinli adam su getirmelerini istedi.

Ufak tefekti. Bulut mavisi tuniği ve bambu şapkasıyla mini minnacık bir adamdı, bir keresinde kraliçenin kınılan bacağına o tedavi etmişti. Ufak, düzgün ayaklarında siyah bez ayakkabıları vardı ve elindeki heybede de aletlerini taktığı kırmımlı bir boynuluk taşıyordu.

Bir gün önce, “Yüzünü örteceğim ve çabucak bitireceğim,” deyip dişlerimin arasına yerleştireceği fildişi tarağı göstermişti.

Kuru süngere ihtiyacı olacaktı, bir de bol ışık ve kova gerekiyordu.

Endişeli görünüyordu şimdi.

Endişeli, huzursuz ve isteksiz.

Göz ucuyla kraliçeye doğru baktığını fark ettim, sanki son anda kararını ertelemesini bekliyor gibiydi. Fakat kraliçe başını sallamakla yetindi ve kaslı parmağıyla ufak çantayı işaret etti.

Adam saygıyla eğildi, çantasından mürekkep taşıyı alıp ısılattı. Tunığının gizli cebinden çıkardığı bir bez parçasıyla gözlerimi örttü.

Fırçasının dokunuşunu hissettim, titrek ve ıslaktı, bıçağın izleyeceği hattı bir çemberle belirledi ve ilk kesik geldi.

Canlı bir insanın bir parçasını oyarak kesmek korkunç bir şey olmalı, hele ki kestikleri kişiye kıyılamaması için bir beher dolusu sert şaraptan başka bir şey verilmemiştir.

Sayabildiğim kadarıyla bıçak tam beş kez daldı etime; ittir-di, çekistirdi, biçti ve tam bitti derken –ah– son kalan parçayı da almak için yüreğimin yanı başındaki kemiği kazımaya başladı.

Kadınların yarısı bayılmıştı. Birbirine çarpan mızrakların, yayların çıkardığı tangırtı arasında geniş ve yapılı omuzlarıyla birer ağaç gibi oldukları yere yığılıp kalmışlardı. Ters dönen sadaklardan fırlayan oklar da iğne gibi etrafa saçılmıştı.

Bir kıpırtı oldu önce, derken Çinli adamın yüzüme örttüğü bez yana kaydı. Divanın yanındaki kraliçenin iki yana sallanıp durduğunu fark ettim. Benzi yeşile çalmıştı, kötü görünüyordu. Kısa boylu hekim, saygısızlık etmemeye çalışarak, sırada siz mi varsınız diye sorduğunda, kraliçenin yüzünde utanmış gibi bir ifade belirdi.

Kuşağının püskülüyle oynayarak hafifçe öksürdü kraliçe; tekrar düşündüğünü, fikrini değiştirdiğini ima eden bir şeyler geveledi.

Zar zor duyulur bir sesle, Çinli adama artık gidebileceğini söyledi –belki de aklına gelen bazı fikirler diğerleri kadar iyi değildi.

(Amazonların, savaş meydanlarında maharetlerini artırmak için memelerinden birini keserek ya da yakarak yok ettikleri yönünde iddia halen yaygınlığını korumakta. Oysa bunun doğruluğuna dair herhangi bir ipucuna sanat eserlerinde rastlayamıyoruz. Sağ meme çoğu zaman giysinin altında bırakılsa bile, her zaman iki memeli olarak resmedilmişlerdir.)

Bone

Londra trenine bindiğinde vakit henüz erken –evden çıktığı sırada hava karanlık, sonra Leeds istasyonuna vardığında ve kompartımanına girip diğer yolcuları selamladığında da ortalık hâlâ aydınlanmamış.

Yol arkadaşları ona bakınca ne görüyorlar acaba?

Üzerinde siyah yolculuk elbisesiyle ufak tefek, sade, silik bir kadın görüyorlar; kenarları fûme biyeli, huni biçiminde, siyah bir bone var başında. Londra'ya daha önce birkaç kez gelmiş olan ve kaldığı pansiyona vardıktan sonra en son gelişinde veya daha önceki gelişlerinde her ne yaptıysa aynısını yapmaktan başka bir planı olmayan, ufak tefek, sade, silik bir kadın.

O şeyi yapmaya ancak ertesi sabah Gracechurch Caddesi boyunca yürüdüğü sırada karar verecek –üstelik o da karar vermekten ziyade engelleyemediği bir şeyin akışına kapılıp gitmeye benzeyen bir duygu.

İçeri girmeden önce uzunca bir süre bekliyor. O güne dek oldukça korunaklı bir yaşam sürdüğünü biliyor ve bilmediği pek çok şey olduğunu da biliyor, mesela belirli ihtiyaçlar için nerelelere gidilmesi gerektiği gibi. Hatta Londra'ya her geldiğinde hâlâ yabancı bir ülkedeki acemi bir gezgin gibi hissediyor kendini.

Camdan yansıyan görüntüsünü fark ediyor: siyah yolculuk elbisesine, kenarları gri biyeli iri, siyah bonesine bakıyor. Pırl pırl parıldaayan camdaki görüntüsü çok net.

Vitrin camı ne kadar da temiz!

Son zamanlarda kendisi de epey temizlik yapıyor. Yazamadığı zamanlarda, ki son günlerde oturup tek bir satır bile yazamıyor, temizlik ona gayet verimli bir işmiş gibi geliyor.

İçeri girip de ne yapacağına hâlâ tam olarak karar vermemişken kapıyı itip açıyor.

Adam, onunla bir sonraki kitabı hakkında konuşmak istediğini yazmış mektubunda. Randevusu saat dörtte, bu da demektir ki daha iki saati var.

Kapının zilinin son çınlamalarını ardında bırakıp da içeri girer girmez biliyor niye geldiğini.

Seçeneklerin bolluğu akıl karıştırıcı.

Tüm ihtimalleri gözden geçirip eledikten sonra, “Şuradaki,” diye işaret edip cüzdanından parasını çıkarıyor. Böyle bir şey için istenen meblağ epey yüksek geliyor. Bonesini çıkarıp tezgahın üzerine koyuyor, görevlilerin onu alıp perdeli bölmenin ardında kaybolmalarını izliyor, sonra da hazırlanmasını bekliyor. Bonesi olmadan kendini öylesine çıplak hissediyor ki beklerken giymek üzere geçici bir bone vermelerini rica edecek neredeyse.

Dörde çeyrek kala, bonesini tekrar giymiş olarak çıkıyor dükkândan, önce Gracechurch caddesine, oradan da saat dörtte genç yayıncısıyla buluşmak üzere Cornhill'e gidiyor.

Yayıncısı –uzun boylu, siyah saçlı, yakışıklı bir genç adam– ona bir mektup yazmıştı, ama bu mektup eline geçmemişti.

Bir sonraki kitabı hakkında konuşmak üzere buluşmaya çağıran mektup değil bu.

Başka bir mektup, ikinci bir mektup.

Önceki gün evinden çıkıp önce Keighley'de, ardından Leeds'de kompartımanına adım attığında saat henüz erkendi ve

genç yayıncısının, onun ziyarete gelişinden önce ulaşacağını sandığı o mektubu henüz almamıştı.

Adamın, Bayan Elizabeth Blakeway adlı birine âşık olduğunu ve nişanlandıklarını haber verdiği ikinci mektubu.

Odaya buyur ediliyor, yayıncısı elinde bir tomar kâğıtla masasının arkasında duruyor.

Soluk benzi, parktaki sabah yürüyüşünden ötürü kızarmış. Adam okumakta olduğu kâğıtlardan çarçabuk başını kaldırıncaya kadar kadın bir kez daha inceliyor onu: ince, uzun, atletik yapılı endamını, zeki, alicenap, anlayışlı, hassas genç yüzünü.

Hayatı boyunca dış görünüşünün hiç şu an olduğu kadar farkında olmamıştı –oysa ne zaman Londra'ya, bu büroya, onun yanına gelse ya da adamın annesi ve kız kardeşleriyle akşam yemeğine gitse ya da onunla dışarıda bir yere, mesela operaya, sergiye ya da şu korkutucu edebiyat toplantılarından birine gidecek olsa, kendi görünüşünün her zaman ama *her zaman*, ziyadesiyle, hatta acı verecek kadar farkındadır. Fakat ufak gövdesinin üzerinde duran iri ve oransız kafasının, çarpık ağzının, topuzunun içine koyduğu kahverengi ipekten minik bir yastıkla gürleştirdiği cılız saçlarının, iri burnunun, gözlüklerinin, yaşının, şimdiye dek adamın karşısına çıkarken üzerine siyah ya da gri dışındayken renkli bir şey giymediğinin hiç ama hiç bu derece ayırdında olmamıştı.

Bonesinin biyeleri artık pembe –istiridyenin iç yüzeyi gibi parlak bir inci pembesi– ve adamın başını kaldırdığında dostu olan bu sade, ufak tefek kadını, başının üzerindeki bu şaşırtıcı boneyle görmesi hayal edebileceği en kötü şey.

Bir an için adam söyleyecek söz bulamıyor. Öylece dikilip kadına bakmanın dışında elinden bir şey gelmiyor; ona söyleyecek bir şeylerim olsaydı keşke diye geçiriyor içinden, mesele geleceğe dair bir şeyler: on sekiz ay içinde, otuz sekiz yaşın-

da ölmeden önce sessiz, sakın bir din adamıyla geç kalmış kısa bir evlilik yapacağı ve bu mülayım din adamıyla çok mutlu olacağı, hatta bundan böyle tek kelime bile yazmasa bile aldırma-yacağı türünden şeyler. Fakat kadının önünde uzanan geleceğe dair adamın en ufak bir fikri bile yok. Şu an içinde bulundukları durumdan kadını ya da kendisini kurtarabilecek hiçbir şey gelmiyor aklına ve tek yapabildiği kadına doğru yaklaşıp elini – her zamanki olağan sıcakkanlılığıyla sıkıdığı ümidiyle– sıkamak ve yer göstermek oluyor. Bir saat kadar kadının ve başka yazarların kitapları hakkında konuşuyorlar –her zaman çok iyi anlaşılır, tartışmaları son derece canlı ve ilginç olur zaten. Genç yayıncı, kadının bonesi hakkında tek kelime etmiyor, kadın da etmiyor. Ama yine de, o yepyeni, cırlak renkli ipekten şeyi bir çılgılık gibi yüzünün etrafında hissederek orada öylece oturmak ve adamın ona bakmamak için nasıl da çabaladığını, utanç içinde kaldığını görmek kadın için başına gelebilecek en kötü şey.

Geç saatte biniyor gece trenine –karanlıkta ayrılıyor pansiyondan, Euston Meydanı'na varıyor, kompartımana giriyor ve yol arkadaşlarını başıyla selamlıyor. Sabah saat altıda, kilometrelerce ötedeki Leeds'de artık ve saat sekizde yeniden Keighley'de. Haworth'dan geçen faytonlara binmek zorunda kalmamak için, eve kadar olan uzun yolu yürümeye karar veriyor. Yolda başını eğik tutuyor hep, böylece dükkân vitrinlerinden ve evlerin camından yansıyan görüntüsüyle karşılaşmıyor. Burada, kuzeyde epeydir yağıyormuş demek. Yerler su birikintileriyle dolu ve hepsinde onun sureti görünüyor: Üzerinde siyah yolculuk elbisesiyle ufak tefek, sade, silik bir kadın; kenarları fûme biyeli, huni biçiminde, siyah bir bone var başında.

Başkalfa

(Meyve, sebze ve baklagiller sorumlusu)

Ne anlatabilirim ki size?

On yedi yaşında olduğunu; sabahları turba, kireç molozu, kömür, odun külü, balçık ve kemik tozundan oluşan gübre kompostunu Karpuz Tarhının üstüne serptiğini; garaj yolunu düzlediğini ve havuzu temizlediğini; rüzgârda bükülüp kırılmasınlar diye Kasımpatıları çomaklara tutturduğunu, ondan sonra Şeftali Kasalarındaki Ağaçları suladığını ve küflenmemeleri için kabuksuz meyveleri kükürtlediğini mi?

Sonra, yaz nezlesine yakalanıp kitapları ve sıcak su torbasıyla odasına kapanan Efendi B'nin iştahı açılсын diye şöyle tatlı, leziz bir yiyecek bulmasını isteyen Jenny'nin çıkageldiğini mi?

Gidip yarın kilo kadar İri Taneli Bezelyeyle –İri Taneli Sutton Bezelyeleri– dolu ve üzerinde tek bir nane yaprağı bulunan beyaz bir tabak ayarlayıp geri döndüğünü, sonra onu Efendi B'ye yolladığını, akşam yemeğinde çok sessiz olduğunu, tabağına pek dokunmadığını; öğleden sonra tenis kortunun çimlerini biçtiğini, perşembe günkü parti için vazoları düzenlediğini, sonra Meksika fasulyesi fidelerini bağlayıp derlediğini, Gül Serasının camlarını sildiğini, Begonyaları 7.5 santimlik saksılardan 13.5 santimlik saksılara aktardığını mı? Ve sonra akşam eve dönerken bir bardak su için arka kapıdan içeri seslendiğimizde, Jenny'ye Efendi B'nin Bezelyeleri beğenip beğenmediğini sorma-

sını, Jenny'nin saçlarını arkaya atıp yaşlı ellerini önlüğünde kurularak, Bezelye mi? Ne bezelyesi? diye sormasını, onun ise ayağındaki botun topuğunu kapı eşiğine hafifçe vurarak, bakışları yerde, sabahki İri Taneli Sutton Bezelyeleri demesini, Jenny'nin önce neden bahsettiğini anlamayarak kaşlarını çatmasını, sonra elinin dibiyle alnına vurarak, Haa, şu Bezelyeler! Ah, hayır, yoksa duymamış mıydık? Efendi B nezleyi atlattı sayılır, Amerikalı arkadaşı Bay Slade geldi, bezelyesini yemesine fırsat bırakmadan Efendi B'yi alıp Londra'ya götürdü demesini mi?

Ya, öyle mi, dedi oğlan.

Ancak o zaman gördüm onları, Jenny'nin arkasında duran Bezelyeleri. Masada, hâlâ o beyaz tabağın içinde yemyeşil ısıldıyorlardı, süs için üzerine koyduğu nane yaprağı da hâlâ yerinde duruyordu. Size diyebileceğim tek şey, oğlanın olan biteni gözünde fazla büyütmüş olması.

Tüm söyleyebileceğim şu ki, her nedense bu olanlar oğlana bir şekilde dünyanın sonu gibi görünmüş olmalı.

Precious*

Daha oraya ayak bastığımı anda sevmişlerdi beni. Tuhaf aksanımı, her şeye ketçap koymamı sevmişlerdi. Siyah çoraplarımı, kahverengi sandaletlerimi, ten rengi bel çantamı, sapı basmalı, gri tekerlekli bavulumu da çok sevmişlerdi. Ama en çok da sıcak havalarda terleyişimi, başımın kubbe benzeri beyaz tepesinin güneşin altında ampul gibi parıldayışını seviyorlardı. Tepemi seyretmeyi seviyorlardı ve ellerini uzatıp dokunduklarında hepsinin yüzüne bir gülümseme yayılıyordu.

Bir hafta geçmeden belediye başkanı beni konağının en üst katındaki daireye yerleştirdi ve benimle ilgilensinler diye fazladan bir aşçı ile kâhya daha tuttu. Günün ilk ışıklarıyla birlikte konağın girişindeki büyük demir kapının önünde kuyruklar oluşuyordu ve kasaba ahalisi, başıma dokunmak için gün boyu oraya geliyordu. Bana dokunmaktan zevk aldıklarını ve bunun onları gülümsettiğini görmek harikulade bir şeydi. Yavaş yavaş, hayranlıklarını hediyelerle de ifade etmeye başladılar –ev yapımı ekmekler, krem karameller, şişe şişe şaraplar, sosisler, para verdiler önce ve bir süre sonra önemli toplantılarda arz-ı endam etmemi de ister oldular: doğum günlerine, emeklilik kutlamalarına, pazar yerindeki yeni çeşmenin açılışına, bebek kutlamalarına ve düğünlere çağırıyorlardı artık beni. Hatta cenaze törenlerine bile çağırıyor, merhumla son kez vedalaştıkları sırada açık tabutun yanı başında durmamı rica ediyorlardı.

* Kıymetli, değerli, sevgili –ç.n.

Cesede veda öpücüğü kondurduktan sonra kafama dokunarak moral bulduklarını söylüyorlardı. Yaz sona erdiğinde neredeyse halka açık bütün etkinliklere katılmışım ve açık söylemek gerekirse bu durum beni birazcık huzursuz etmeye başlamıştı.

Beni bu kadar çok beğenmelerinden rahatsız oluyordum. Hiçbir zaman özel biri olduğumu iddia etmediğimi kendime hatırlatmaya çalışsam da, aylar geçtikçe ve insanlar artan bir sevgiyle beni bağırlarına bastıkça, maskemin düşeceği veya hut foyamın ortaya çıkacağı o berbat âna doğru yavaş ama emin adımlarla ilerlediğimi; onur kırıcı çöküşüme her geçen gün biraz daha yaklaştığımı hissetmekten kendimi alamıyordum.

İşler iyice çığırından çıkmadan gitmeye karar verdim.

Bir gece yarısı aşçı, kâhya ve belediye başkanı uyurken dairemden sessizce çıkıp gitmeyi aklıma koydum. Geldiğim yoldan gerisin geriye yürüyerek kasabadan çıkacak, şimdiki gibi dikkatleri üzerime çekmeyeceğim başka bir yere –sessiz bir kumsala ya da minik bir dağ kulübesine– sığınacaktım.

Aslında gidecektim, gerçekten gidecektim. Hatta tekerlekli bavuluma birkaç parça eşyayı bile koymuştum, yola çıkmaya hazırdım. Ama sonra, insanlar bana Precious'ı yolladılar; Precious gelince de bırakıp gidemedim.

Precious aşçının kızıydı. Bir eylül sabahı, henüz kapının önünde kuyrukların oluşmadığı çok erken bir vakitte çıkageldi. Gelişinin önemli bir nedeni olduğunu hemen anladım, çünkü onu daireme çıkarmak üzere, aşçı olan annesinin, kâhyanın ve kasaba ahalisinin kullanmasına izin verilen o külüstür servis asansörünü değil, elle kumanda edilen ve halı kaplı zemini, oymaları, altın yaldızları, ışıltılı avizesiyle konağın ön tarafındaki o göz kamaştırıcı Schindler marka asansörü kullanmışlardı.

O sabah dairemin kapısını açtığımda karşımdaydı: ufak tefek, siyah saçlı, solgun benizli, ciddi görünümlü bir kız; üzerinde çiçek desenli keten bir elbise, elindeyse eski zamanlarda yaşamış

doktorların kullandıklarını andıran metal tokalı, irice, siyah bir çanta. Karşısında beni görünce kızardı, nazikçe dizlerini kırıp selam verdi ve tepemi cilalamak için geldiğini söyledi.

Dediğine göre, herkes tepemin olabildiğince parlak ve yumuşak olmasını arzu ediyormuş, bu yüzden her sabah ilk iş cilalanmasına izin verirsem herkes çok memnun olacakmış. Cilalama işinde gayet iyi olduğunu, bu iş için onu özel olarak seçtiklerini söylerken yine kızardı. Eğer benim için de uygunsa, kapıda kuyruk oluşmadan önce her sabah gelip görevini yerine getirecekti.

Ona baktım.

Ağırbaşlı ve utangaç yüzüne, ciddi ve hüzünlü bakışlarla koyulmuş gözlerine, çantasının dikişle tutturulmuş sapını kavrayan ufak, düzgün parmaklarına baktım. Ona bakarken, şehirdeki tuhaf konumumdan dolayı duymaya başladığım endişeleri unuttum; artık oradan ayrılma vaktimin geldiği konusunda daha bir gece önce nasıl da kendimden emin olduğumu unuttum; tam arkamda, oturma odasındaki kadife koltukta yarı açık kapağıyla kapıdan çıkıp götürmemi bekleyen yarım yamalak hâzırlanmış tekerlekli bavulumu bile unuttum.

“Evet,” dedim gülümseyerek. Elbette, benim için de uygundu.

Precious'ın ziyaretleri orada geçirdiğim günlerin en mutlu saatleri haline geldi.

Sabahları gözümü açar açmaz, onu ağır ağır yukarı çıkaran Schindler asansörün tıkırtısına kulak kabartıyordum. Kapıyı vurduğunu duymak, açınca onu karşımda bulmak, pencerenin altındaki oymalı sandığın üzerine kocaman doktor çantasını yerleştirip içinden cila kavanozlarını ve kremlerini ve bezlerini çıkarmasını izlemek, o her zamanki yumuşak üslubuyla yerime geçebileceğimi, artık çalışmaya başlayacağını söyleyen sesini duymak; artık bunlar için yaşıyordum. Bu denli büyük bir arzuyla görmek, duymak istediğim başka hiçbir şey yoktu hayat-

ta. Günün geri kalan kısmı –doğum günleri, bebek kutlamaları, düğünler ve cenazeler– sıkıcı bir bulanıklık içinde geçiyordu ve bütün samimiyetimle itiraf etmek isterim ki Precious'ın yakınımda olduğu, iskemlemin çevresinde dolanıp durduğu, arada bir başka bir krem kavanozuna uzanmak ya da yeni bir bez almak için arkasını döndüğü, bazen başımı biraz sağa, sola, öne ya da arkaya çevirmemi istediği bütün o vakitler kadar hiç mutlu olmamıştım hayatım boyunca.

Tek sorunum, beni nasıl algıladığına dair en ufak bir fikrimin olmamasıydı. Yanımdayken her zaman o kadar utangaç, o kadar saygılı olur ve işine başlamak üzereyken öylesine sessiz ve profesyonel davranırdı ki bırakın yüreğinden geçenleri, aklından neler geçirdiğini bile tahmin etmek imkânsızdı.

Cilalama işini yaparken ne zaman bakışlarını yakalamaya çalışsam, kızanıp öte yana döner ve o sırada kafatasımın neresini cilalamaktaysa gözlerini o noktaya sabitlerdi. İşini bitirdiğinde malzemelerini büyük çantasına yerleştirir, kendine has o tuhaf ve minik diz kırışıyla selam verdikten sonra çıkar giderdi.

Altı haftanın sonunda neredeyse hiç konuşmamıştık. Hakıkımda ne düşündüğünü hâlâ bilmiyordum, birlikte geçirdiğimiz zaman boyunca bana az da olsa yakınlık duyup duymadığını da. Belki de cilalamasını istedikleri yeni bir nesneden başka bir şey değildim onun gözünde; belki de onun için pirinç bir şamdandan ya da gümüş servis takımından daha fazla bir anlam taşıyıyordum.

Sonra bir gün her zamanki gibi üzerime doğru eğilmiş çalışırken –ki yanağı yanağıma degecekti neredeyse– gözlerinin yaşlı olduğunu fark ettim.

“Precious, neyin var?” diye sordum usulca. “Canını sıkın bir şey mi oldu?”

Önce başını iki yana sallayıp cilalamaya devam etti, ancak bir süre sonra gözlerinde biriken yaşlar yanaklarından aşağıya dökülmeye başladı. Elindeki bezi bıraktı, bez kucağıma düştü.

Başını eğmiş, dudaklarını ısırıyordu. Sonra bana döndü, sanki çok ciddi ve mühim bir mesele varmış da söylemeye cesaret edemiyormuş gibi gözlerimin içine baktı.

“Precious, neyin var?” diye tekrar sordum usulca, ama gene başını salladı.

“Mühim değil,” diyerek kucağıma düşen bezi aldı, açık du-ran büyük çantasına attı, kapıyı hızlıca kapadı ve çıkıp gitti.

O sabah gelen ahali ekmekleri, şarap şişelerini, içi para dolu zarfları ayaklarımdan dibine yığıp kafama dokunabilmek için sabırla sıraya girerken, ben yerimde zor duruyordum. Elleriyle kafama dokunma faslında kıpırdanmaya başladım; aklım fikrim Precious'taydı, onu ağlatan şeyin ne olabileceğini merak ediyordum. Benimle ilgili bir şey olması gerektiği fikri kafamda dolayıp duruyordu: Birlikte geçirdiğimiz bütün o sessiz zamanlardan sonra bana âşık olmuş, ancak aşırı utangaçlıktan ya da aramızdaki ilişkinin doğası gereği çekindiği için hislerini açıklayamıyordu.

Anlayacağınız, budalanın tekiydim ama şimdiye dek bunu çoktan fark etmiş olmalısınız.

Hayatta edindiğiniz tecrübeler sayesinde, olayların bundan sonra nasıl şekilleneceğini kestirebilirsiniz; bundan sonrasında beni nelerin beklediğini az çok tahmin ediyor olmalısınız. Ama şimdilik şu kadarını söyleyeyim ki, o sırada tek arzum Precious'ı bir an önce görmek ve benim de onu sevdiğimi söylemekti; burada yaşadıklarımızı unutturacak, hoşumuza gidecek birer iş bulabileceğimiz, bir düzen kurup birlikte sakince yaşayacağımız ve mutlu olacağımız bir yere gelmesini isteyecektim benimle.

O gün, nihayet son kasabalı da dairemde ayrıldıktan ve kâhya, zemin kattaki depoya kaldırmak üzere tekerlekli servis arabasına koyduğu hediyelerle birlikte arka taraftaki külüstür servis asansörüne doğru gözden kaybolduktan sonra, ben de üzerimi değiştirmek için giyinme odasına geçtim. O gece bir

düğün töreni vardı ve ben de davetliydim. Gelini tanıyordum, Precious'ın kuziniydi ve davetliler arasında Precious da olacaktı. Yanına gidip onunla konuşacaktım ve bu konuşma benim için bir hayatın sonu ama başka bir hayatın da başlangıcı olacaktı, bundan emindim.

O gün belediye başkanının konağının yüksek sütunlu kapısından çıkıp kasabanın dar sokaklarından geçerken nasıl da sevinçli olduğum hakkında konuşmak anlamsız geliyor şimdi. Asıl olay düğün evine vardıktan sonra vuku bulduğundan, öncesini anlatmasam da olur.

Oraya gittiğimde tüm konuklar gelinin evinin bahçesinde çoktan toplanmışlardı. Üst katında parlak renkli sardunyalardan süslediği iki ufak ferforje balkon; arka tarafında akasya ağaçlarının gölgelediği bir bahçesi olan bu ufak ev, kasabanın berisindeki tepenin eteklerine kurulmuş evlerden biriydi.

Nikâh töreni için bahçeye kurulan bez sayvanın altında, damadın yanındaki yerimi almış, Precious'u görebilmek umuduyla etrafı kolaçan ediyordum. Ortalıkta görünmüyordu. Boynumu sağa sola uzatarak gelenlerin yüzlerine bakıyordum tek tek, birilerinin ya da bir ağacın arkasına gizlenmiş olabilirdi. Gözlerimi kısararak evin arka tarafındaki dört adet ufak, ışıksız pencereye dikkat kesildim; evin içinde bir yerlerde de olabilirdi pekâlâ. Beyaz, sade elbisesi ve lavanta buketiyle gelin, babasıyla birlikte evin arka kapısında görüldüğünde gözlerim hâlâ onu arıyordu.

O ilk dehşet anında onu Precious sandım. Midem kalktı. Kusacaktım neredeyse.

Gözlerimi kırıştıtarak bir daha baktım.

Hayır, bu o değildi. Kuziniydi ve ona çok benziyordu: ufak tefek, esmer, onun gibi eli ayağı düzgün bir kızdı ve yere indirildiği bakışlarında aynı utangaç ifade vardı. Kız, yani kuzin, babasının kolunda ağır adımlarla bana doğru yaklaştı. Onun Precious olmadığını anlayınca rahatlamıştım, ancak kızın minicik avuçlarıyla tepeme dokunuşunu ve yüzüne yayılan o kaçınılmaz

gölümsemeyi izlerken, rahatlama hissi yerini endişeye ve huzursuzluğa bırakmakta gecikmedi. Kafam sanki mumla sıvanmıştı ve berbat bir şekilde yanıyordu. Damat, sıcak, ıslak bir el-bezine, tam pişmemiş gözleme yufkasına benzeyen iri ve terli elini başıma doğru uzatırken dişimi sıktım. O gülümserken, sabırlı ol dedim kendime. Sabahleyin Precious o halde çıkıp gittikten sonra kasaba ahalisi beni görmeye geldiğinde tenim nasıl karıncalandıysa şimdi de aynı şekilde karıncalanmaya başlamıştı ama aldırımıyordum. Ellerini kafama koymuş iki yanımda dururlarken, aralarında dikilmek zorunda kalışıma daha fazla tahammül edemeyecek olsam da umursamamaya çalışıyordum. Çünkü fark etmezdi artık, hiç şüphem yoktu, bütün bunlara katlanmak zorunda kalmayacaktım artık; çünkü çok yakında hepsi geçecekti. Precious'ı bulur bulmaz oradan gidecektik. Dişlerimi sıkarak yere bakıyor, kendi kendime, her şey çok yakında bitecek diyordum. Birkaç kez üst üste derin nefes aldım. Bir, iki, üç derken sonunda sakinleşmeyi başarmıştım, sabrın sonu selametti. Coşkulu ama sakin bir heyecanla hayallerime kavuşacağım anı bekliyordum. Ve birdenbire, hiç beklenmedik bir anda o haykırış başladı.

Gelinle damadın yapış yapış olmuş ellerinin tepemde kasıldığını hissettim, şaşırmışlardı. Sonra gözlerimi yukarı, bahçedeki kalabalığa doğru kaldırdım; Precious oradaydı, bağırın oydu.

Arkalarda, evin yakınında, boş bir şampanya kasasına benzeyen bir şeyin üzerinde duruyordu. Bir elinde şarap kadehi vardı, ilk önce sarhoş olduğunu düşündüm. Hafifçe sağa sola yalpalıyor, elindeki şarabı etrafındaki konukların omuzlarına sıçratıyordu. Konuşurken kelimeleri ağzında yuvarladığından, ilk başta söylediklerini anlayamıyordum. Kalabalık söylenmeye başlamıştı, sesi uğultuda kayboluyordu. Ama biraz sonra, onlar da söylediklerine kulak kesilince mırıltılar dindi ve söylediklerini açık seçik duyabilir oldum. Benim hakkımda konuşuyordu. Kafam hakkında.

Bağırıyor, nasıl olur, diyordu. Kafama her dokunduğunda, neden kendini hep berbat hissetmişti?

Belediye başkanının konağındaki o lüks dairede, üzerime eğilip saatler boyu hiç ara vermeden kafama dokunduğu halde, nasıl olmuştu da bir kez bile yüzü gülmemişti?

Haftalar boyunca, o koskoca deri çantayı sürükleye sürükleye, o altın oymalı lüks asansörle durmadan yukarı çıkıp inerken, konaktan ayrılırken, neden bir kez olsun sabah oraya geldiği anki halinden daha mutlu hissetmemişti kendini?

Eğer, diye haykırıyordu, kafam o kadar olağanüstü bir şey olsaydı, nihayetinde herkesten çok onun mutlu hissetmesi gerekmez miydi?

Bahçeye derin bir sessizlik çöktü. Herkes dönmüş bana bakıyordu; tüm bakışları üzerimde hissettim.

Sesini alçaltan Precious'ın davetlilere, benim aslında saç olmanın, sıkıcı bir İngiliz erkeğinden başka bir şey olmadığını söylediğini duydum. Kepçe kulaklı, patlak gözlü, yapayalnız bir turistten başka neydin ki?

Aslında, vakitlerini çalan, işe yaramaz bir süprüntü, şahsiyetsiz bir hiçten başka neydin ki?

Yutkundum.

Adını fısıldadım.

Elimi ona doğru uzattım, ama kımıldamadı, öylece baktı bana. Sonra amcalarından biri eğilip bahçenin tozlu toprağından bir taş aldı ve ona doğru fırlattı. Hızla ve sert bir darbeye çarpan taşın şiddetiyle, tıpkı bir lobut ya da Hindistan cevizi gibi savruldu ve kutunun üzerinden aşağıya düştü. Sonra herkes başına toplandı, itiş kakış, bağırış çağırış arasında ellerine geçirdikleri her şeyi üzerine fırlatmaya başladılar: el çantaları, düğün hediyeleri, şarap şişeleri, şampanya şişeleri, akasya ağacından kopardıkları dal parçaları, nikâh töreni için hazırlanan gölgelikten söktükleri direkler, toz toprak arasında buldukları taş parçaları havada uçuşuyordu. İşlerini bitirip dağıldıklarında ondan geri-

ye neredeyse hiçbir şey kalmamıştı: yalnızca bir pabuç teki, keten elbisesinden koparılmış yırtık pırtık bir bez parçası ve lime lime olmuş et ve kemik parçaları dışında, hiçbir şey.

Rüyalarımda, onu ellerinden kurtardığımı görüyorum hep.

Üstelik olacakları görüyor ve onları nasıl durduracağımı da biliyorum. Rüyadayken onlardan çok daha çevik ve kuvvetliyim –bahçede olduğu gibi korkak, şaşkın, donmuş bir et parçası gibi öylece durmuyorum.

Rüyalarımda her gün kafamı cilalamaya gelen yeni bir kız da yok –belediye başkanının daireme kadar görevli kıza eşlik ettiğini, kapımın kilidini bizzat kendisinin açtığını, insanlar hediyeleriyle geldiğinde ortalığa göz kulak olmak için başımda beklediğini de görmüyorum. Beni öğleden sonra ya da akşamları düzenlenen çeşitli toplantılara kendisinin götürüp getirdiğini, dönüşte daireme kilitlediğini, ön ve arka taraftaki asansörlerin başında çam yarması korumaların gece boyunca nöbet tuttuğunu, oradan ayrılmayı aklımdan dahi geçirmemem gerektiği konusundaki uyarılarını da görmüyorum. Bana ne kadar değerli biri olduğumu, herkesin beni ne çok sevdiğini, ben olmasam yaşamayacaklarını –hatta konağın yüksek kolonlu demir kapısının ardında silahlı çetelerin kol gezdiğini, kim olursa olsun, Kel Adam’a hakarete cüret edenlerin peşine düşüp icaplarına baktıklarını da hatırlatmıyor rüyamda.

Bunny Clay'in Götürülüşü

Evlerin arasında çit olmaması Nancy'nin hoşuna gidiyordu; her yer serbestti, açıktı.

Bunny büyüdüğünde dışarıda oynayabilsin diye evin etrafını bir şekilde çevirmeleri gerekebilirdi belki, ama şimdilik bu halini seviyordu: hemen önlerinden limana ve şehre dek uzanan trafiksiz, sessiz ve geniş cadde halini.

Bunny doğmadan haftalar önce, sıcak temmuz akşamları – bazen de geceleri– Beecham ile birlikte limana kadar yürür, direkleri tıngırdayıp duran kıyıdaki teknelerin yakınında bir yere oturup gümüşü parıltısıyla önlerinde uzanan sakin denizi seyrederlerdi. İlerilerde bir yerde, yıldızlı gökkubbenin altında kayan ışıltıların, okyanusun ortasında, uzaklara doğru yol almakta olan bir gemiden görünen son ışıklar değil de birbiri ardına havaalanına alçalan uçakların ışıkları olduğunu bilmeseler, bir şehrin bu kadar yakınında olduklarına inanamazlardı.

Cheryl, çitlerden azade, yıldızların altında süregiden bu hayatın tam ortasına düşmüştü. Nancy'nin New Rochelle'deki arkadaşı Mary-Kathrine'in komşusunun tavsiyesiyle gelmişti buraya.

Söz konusu komşunun Cheryl'i "biraz durgun, ama güvenilir biri" diye tarif edişi Nancy'ye ilk başta cılız bir övgü gibi gelmişti. Ancak tanışır tanışmaz kızın heybetli sağlamlığından, kızıl kahve rengindeki genişçe yüzünü kaplayan sakin ve ağırbaşlı ifadeden o kadar etkilenmişti ki, sonunda içi minnet duygularıyla dolmuştu.

Bunny doğduktan iki hafta sonra Avrupalı bir kız gelmişti, fakat öyle havai, o kadar dengesiz biriydi ki yol vermek zorunda kalmışlardı. Telaşsız, metanetli ve dengeli mizacıyla Cheryl, o kızdan sonra ilaç gibi gelmişti.

O heybetli cüssesi ve hiç sektirmeden hafta içi her sabah tam altı kırk beşte evin kapısında sessiz sakin belirişiyle Beecham'ı da etkilemiş ve güvenini kazanmıştı. Aslında Beecham biraz da hayranlık duyuyordu kadının görünüşüne. Daha önce hiçbir kadında görmediği kadar sağlam ve güçlüydü bacakları. Baldırları o kadar iri ve kuvvetliydi ki ayak bileklerinin üzerinden neredeyse dik açılı bir kavisle uzanıyordu yukarı doğru. Üzerindeki elbisesi ve topuklu pabuçlarıyla Nancy yanında dal gibi kalıyordu. Çıplak ayaklarına giydiği ten rengi plastik sandaletleriyle yürüdüğünde, cilalı meşe zemin üzerinden kum süpürüyormuş gibi bir ses çıkarırdı kız. Çevresine temkinli bir huzur yayardı. Pek konuşmazdı. Ara sıra sabahın erken saatlerinde karşılaştıklarında Beecham Clay, kadının aklından geçenleri, neler düşündüğünü merak ederdi. Ama genellikle kızın üzerinde pek fazla durmazdı, ne de olsa Nancy'yi ilgilendiren bir konuydu. Bu kız günün on üç saatini evlerinde geçiriyordu ve görünüşe göre Nancy gidişattan memnundu. Avrupalı kızla yaşadıklarını kaygılı zamanlardan sonra, Nancy'nin işe dönüşü Beecham'ın beklediğinden kolay olmuştu.

Beecham, peki sen nasıl buldun şu Cheryl'i?

Şey, durgun ama güvenilir biri. Cheryl Toussaint'le ilgili bu soruyu Beecham'a tam şu an sorma fırsatınız olsaydı eğer, muhtemelen böyle cevaplardı.

Belki de Nancy, Cheryl'i annesinin hizmetçisi Iceline'a benzetmişti de o yüzden görür görmez bu derece yakınlık duymuştu. Üstelik görünüş itibarıyla Cheryl'in Iceline'la uzaktan yakından ilgisi yoktu. Bir kere Iceline epeyce yaşlı, incecik, kadidi çıkmış gibi bir kadındı; yıkanmaktan solmuş salaş tişörtler ve

büzgülü bol etekler giyen Cheryl'in aksine, işe gelirken üzerinde beyaz önlüklü açık gri üniforması ve kâğıt gemileri andıran beyaz, kolalı, minik kepi olurdu her gün. Iceline, Nancy'nin Chappaqua'daki baba evinde yaşamıştı hep. Nancy ve kız kardeşi Barbara doğmadan önce de oradaydı, evden ayrılmalardan sonra da orada kalmıştı. Evin içinde uysal bir gölge gibi dolanır durur, yerleri paspaslar, cilalar, yemek pişirir, Nancy ile Barbara'ya bakar ve kayıtsız bir sessizlik içinde, asla şikâyet etmeden işleri yoluna koyardı. Nancy'nin babası ise keyiflenir, dalgın ve hayalperest karısının kulağına eğilip her hafta en az bir kez söylediği o beylik cümleyi tekrarlardı: "Bu aileyi kıyametten koruyan biri varsa işte bu kadındır."

On ay gibi kısa bir sürede Nancy de Cheryl hakkında aynı şeyleri düşünmeye başlamıştı. Nancy, annesi gibi dalgın ve hayalperest biri olmamıştı hiç –bilakis, alakası bile yoktu. Nancy her şeyi düşünürdü; annesinin aksine önemli eşyaları yanlış yerlere koymazdı, her şeyi listelerdi, gerek evde gerekse işyerinde son derece düzenli ve çalışkan biriydi. Ancak yine de, artık Cheryl'siz olamayacağını daha ilk günden hissetmişti. Cheryl'in bir gün onları bırakıp gitmesi gibi korkunç bir ihtimali düşünmek bile istemiyordu. Günün sonunda eve dönmek harika bir duyguysa –Beecham'la aynı işyerinde çalıştıkları için her sabah birlikte 7.06 trenine biniyorlardı, ama Bunny'yi uykuya yatırmak için akşamları erken çıkıp 6.20 treniyle kocasından bir saat önce evde oluyordu. Daha geç saatte gelecek olan Beecham için arabayı istasyonda bırakıp, eve yürüyerek, hatta koşarak gidiyordu. Kapıyı açıp mis gibi Windex, Soft Scrub ve Murphy's Oil Soap kokan, derli toplu, pırıl pırıl hole adım atmak ve Cheryl ile Bunny'yi orada onu bekler halde bulmak ne güzel bir duyguysa. Çoktan yıkanıp paklanmış, mısır püskülü saçları soldan ayrılıp güzelce taranmış, tertemiz pijamalarının içinde pespembe bir şeker gibi Cheryl'in geniş kalçasına tünemiş olan Bunny, o haliyle bebekten ziyade küçük bir oğlan çocuğuna benzerdi

nedense. Öyleydi gerçekten, bu durum ne kadar yüreğini sızlat-sa da, her akşam eve döndüğünde sabahki halinden biraz daha büyümüş buluyordu oğlunu –ondan ayrı kaldığı her saat, her dakika değişiyor, biraz daha büyüyordu sanki. Ama yine de akşamları ona, kendi öz çocuğuna, hayattaki en büyük, en olağanüstü başarısına yeniden kavuşmak, üstelik kendisi evde değilken yavrusunun Cheryl'in yanında güvende olduğunu bilmek, içini büyük bir mutlulukla, paha biçilmez bir huzurla dolduruyordu. Olur ya, mecbur kalıp da onun yerine başka birini işe almanın ve Bunny'yi yeni bir kızı alışmak zorunda bırakmanın ihtimaline bile dayanamıyordu. Avrupalı kızı yol verdikten sonra, Mary-Katherine'in komşusu onlara Cheryl'i bulana kadar geçirdikleri o döneme benzer birkaç haftayı yeniden yaşamak zorunda kalınız diye adeta ödü kopuyordu Nancy'nin: aracı şirketin gönderdiği bakıcılar, her güne başka biri –külüstür bir Plymouth'la çıkagelen bir tanesi daha kapıdan içeri adımını atar atmaz Bunny çığlığı basmıştı ve kız da gelip üzeri pulla süslü uzun tırnağıyla Bunny'nin çenesini okşamıştı.

Cheryl'in işleri ona söylediği gibi yapmıyor oluşunu işte bu yüzden dert etmiyordu Nancy. Her sabah evden çıkarken yapılacaklar listesinin yanına bıraktığı emzikli kırmızı bardak yerine Bunny'yi sürekli biberonla beslemesine bu yüzden aldırıyordu. Ya da Bunny'nin biberonuna mamayla karışık mısır gevreği koymasına. Bazı akşamlar eve döndüğünde televizyonu açık bulmasına da. Bunny'ye parkta muz yedirirken kullanması için her sabah mutfak tezgâhının üzerindeki meyve çanağının dibine bıraktığı plastik kaşıklar yerine, en sevdiği çay kaşıklarından birini götürmesine işte bu yüzden göz yumuyordu. Hatta Bunny'nin giysi dolabına derli toplu iki sıra halinde nasıl yerleştirmesi gerektiğini bizzat Nancy'nin gösterdiği, mis gibi yıkanıp ütülenmiş pastel renkli polo tişörtler dururken, gidip kendi parasıyla Bunny'ye parlak zümrüt yeşili bir tişört almasına ve ara sıra da olsa çocuğa bunu giydirmesine de bu yüzden ses çıkarmıyordu.

Bunun gibi şeyler yüzünden Nancy'nin canı ne zaman sıkıl-sa, aldırmaması gerektiğini, sonuçta ortada kötü bir niyet olmadığını hatırlatıyordu kendi kendine. Bunny'nin keyfi yerindeydi nasıl olsa, güvendedi. Cheryl'in Bunny'yi her tür tehlikeden her zaman koruyacağından ya da onu üzecek herhangi bir şey yapmayacağından zerre şüphesi yoktu. Cheryl, plastik kaşığı ya da emzikli bardağı kullanmayışı türünden ufak tefek konularda kendi bildiğini okuyan biriydi yalnızca, bazı şeyleri kendi usulünce yapmakta inat ediyordu. İngilizcesi pek parlak değildi aslında; Bunny ile yeterli sıklıkta, yani bir yaşındaki bir çocukla konuşulması gerektiği kadar konuştuğunu bile sanmıyordu Nancy ama tıpkı Iceline gibi son derece tedbirli, dikkatli ve nazikti. İçinde Cheryl'in de olduğu geleceğe dair aklına en ufak bir olumsuzluk gelmiyordu; yıkanmaktan rengi kaçmış tişörtü ve parlak renkli etekleriyle Cheryl hep yanlarında olacaktı.

O son pazartesi akşamı Nancy eve vardığında Bunny çoktan uyumuştı. Tıpkı bir denizyıldızı gibi kollarını bacaklarını açmış, Cheryl'in heybetli omuzlarında serilmişti. Nancy içeri girdiğinde Bunny'yi temiz pijamaları içinde, yeni yıkanmış ve sarı saçları her zamanki gibi özenle yandan ayrılıp taranmış buldu. Cheryl çocuğu yavaşça omzundan indirip Nancy'nin açık duran kollarına yerleştirdi, sonra da ağır aksak İngilizcesiyle, o gece kendi evinde uyutmak üzere Bunny'yi yanında götürüp götürmeyeceğini sordu. Sabah geri getirecekti.

Nancy şaşkınlıktan donakalmıştı.

Cheryl'in böyle bir şey isteyeceği aklının ucundan bile geçmemişti.

Bunny burada olmayacaktı, öyle mi? Onlarla olmayacaktı yani? Hem de bütün bir gece?

Holdeki masanın üzerinde Cheryl'in önceden hazırladığı çantayı gördü, Bunny'ye lazım olan her şeyi koymuştu içine: iki adet temiz biberon şişesi, mama kutusu, fermuarlı çantaya yer-

leştirilmiş dört adet alt bezi, bir paket mısır gevreği ve zümrüt yeşili tişört.

Ne diyeceğini bilemedi Nancy.

Cheryl'i gücendirmekten, ona güven duymadıklarını zannetmesinden, teklifi geri çevrilince yaşayacağı hayal kırıklığı yüzünden sabah işe geldiğinde çalışacak başka bir aile, bakacak başka bir Bunny bulduğunu söyleyeceğinden ölesiye korkuyordu.

Nancy geçerli bir bahaneyle savuşturmaya çalıştı. Çocuk nerede uyuyacaktı? Cheryl'in evinde ayrı bir yatak odası var mıydı? Evinde beşik var mıydı?

Ucunda bir kapı olan koridoru ile döküntü bir apartman dairesinin silik bir resmi canlandı gözünde ve birden fark etti ki aslında Cheryl'in nerede oturduğuna dair hiçbir fikri yoktu. O güne dek Cheryl'in her sabah 6.45'te kapıda olması yeterli olmuştu hep ve bu beklenmedik, tuhaf konuşmanın ortasında bunu sormaya utanıyordu Nancy şimdi.

Cheryl, evdeki yastık ve battaniyelerle, yatağının hemen yanı başına Bunny için bir yer yatağı yapacağını söyledi.

"Şey, bilmem ki Cheryl," dedi Nancy.

Avucuyla, kucığında yatmakta olan Bunny'nin yumuşacık saçlarını okşadı, parmak ucuyla yanağını sevdi. "Olmaz," dedi. "Kusura bakma Cheryl, ama olmaz."

Cheryl'in yüz ifadesinden ne düşündüğü tahmin etmek imkânsızdı. Geniş kara suratı her zamanki gibi gibiydi: durgun, anlaşılmaz ve neredeyse ifadesiz.

Nancy ve Beecham Clay çiftinin bebek bakıcıları hakkında bilmedikleri şeylerse gerçekten şaşırtıcıydı.

Kadının kendilerine hiç bahsetmediği ve kendilerinin de sormaya gerek duymadıkları şeyler: Soyadı Toussaint'di mesela, Mamaroneck caddesinde, ikinci el eşya mağazasının üstündeki ufak, karanlık bir odada yaşıyordu, yirmi beş yaşınday-

dı, 1975'te Port-au-Prince'in Cité Soleil semtinde doğmuştu, ve 1997'de ABD'ye gelirken üç çocuğunu ardında bırakmıştı.

En basit haliyle Cheryl'in buraya para kazanmak için geldiğinin farkındalardı elbette, mesele bu kadar basit ve netti. Genel olarak neyin ne olduğunu biliyorlardı ve ayrıntılarına pek hakim olmasalar da, Cheryl'in her hafta sonu maaşını alır almaz evden çıktığını, Orienta Caddesi boyunca yürüyüp Post Road yoluna saptığını, birkaç yüz metre ilerideki alışveriş merkezine girdiğini, dosdoğru Western Union gişesine gittiğini, üstü çatlamış plastik cüzdana elini daldırıp Nancy'nin verdiği içi para dolu zarfı çıkardığını, kendi kirasını ayırdıktan sonra kalan tüm parayı eve yolladığını tahmin ediyorlardı muhtemelen.

Son günün sabahı Nancy biraz solgun ve gergindi. Cheryl'in beklenmedik isteğini düşünmekten pek uyuyamamıştı. Kadını geri çevirmiş olduğu için endişeliydi, ama nihayetinde böyle bir isteği kabul edemezdi. Cheryl evin içinde dolanıp o gün yanında götüreceği şeyleri –kâğıtları, dosyaları, dizüstü bilgisayarını, cüzdanını, ceketini– toplarken Nancy gözlerini dikmiş onu izliyor, üzgün mü veyahut surat mı asıyor acaba diye anlamaya çalışıyordu. Ama bunu kestirmek imkânsızdı. Kadın sakın görünüyordu. Hali tavrı kayıtsızdı. Durgun ve güven veren bir görünümü vardı. Cheryl'in Bunny'yi alıp evine götürmek istediğini Beecham'a söylememişti, çünkü durduk yere meseleyi kurcalayabilir, tam da trene yetişmek üzere evden çıkacakları ve tam da Cheryl Bunny'ye kahvaltısını yedirdiği sırada, "Anlamadım, ne istedi dedin?" diye sormaya başlayabilirdi kadının önünde.

Nancy o gün biraz fazla oyalanmış, her sabah evden çıkıp arabaya bindikleri saati biraz geciktirmişti. Çantasını, cüzdanını tekrar tekrar kontrol etti. Dudaklarındaki ruju tazeledi. Durup, Cheryl'in Bunny'ye kahvaltıda yedireceği muzı çatalla ezmesini izledi. Dışarıda, garajın önünde Beecham kornaya asılmıştı bile. Nancy telaşa kapıldı, kendini bir tuhaf hissediyordu, neredeyse

ağlayacaktı. “Ne olur, bizi terk etme,” diye Cheryl’e yalvarmak geliyordu içinden.

Cheryl’in çocuklarının adı Stanley, Webster ve Yolisha idi. Stanley 8, Webster 7, Yolisha ise 5 yaşındaydı. Cheryl dört yıldır onları bir kez olsun görmemişti, çünkü evini, çocuklarını görmek üzere Haiti’ye gidecek olursa, göçmen olarak geri dönemezdi.

ABD’ye ilk geldiğinde, New Rochelle’de, Bayan Landis’in yanında hizmetçiliğe başladığı sıralarda, telefonun öbür ucundaki büyükannesine, “Ben yapamayacağım,” demişti.

“Sen çalışmazsan, nasıl geçineceğiz yavrucuğum?” demişti büyükannesi.

İlk başlarda, yani Stanley 4, Webster 3, Yolisha 1 yaşlarındayken, çocuklarıyla ayda bir kez telefonda konuşurdu. Ancak ilk birkaç ay geçtikten sonra çocuklar telefonda bir yabancıyla konuşmaya çekinir olmuşlardı. Büyükannesi çocukları telefona çağırdığında hafifçe nefes alıp verdiklerini duyardı yalnızca, hepsi için güç bir durum olduğundan, bir süre sonra onları kendi hallerine bırakmıştı.

Bayan Landis’in Phoenix’teki huzurevine gitmesi üzerine Clay’lerin yanında çalışmaya başlayan Cheryl, Bunny’e böyle aşık olmuştu işte.

Önceleri yavaş yavaş ısınmaya başlamıştı, ama artık kendini zapt edemiyordu. Bunny onun için vazgeçilmez olmuştu. Verebileceği öyle çok sevgi vardı ve kendi çocukları o kadar uzaktaydılar ki... Oysa Bunny yanındaydı, diğerleri de annelerini çoktan unutmuşlardı ama Bunny onu unutmuyordu. Onun yakınında olmak, bir şey almak için kısa süreliğine odadan çıktığında arkasından ağladığını duymak, evin başka bir yerindeyken, sesini duysun, orada olduğunu, onu asla terk etmeyeceğini bilsin diye bulunduğu yerden sürekli şarkı söylemek zorunda kalmak o kadar huzur verici bir şeydi ki.

Çocuklarını büyütürken neyi nasıl yaptıysa onunla da aynı şekilde yapmaktan alıkoyamıyordu kendini. Mesela, her ne kadar Bayan Clay'in hoşuna gitmese de biberonuna mısır gevreği koyuyor, mamasını yedirmek için yemek odasındaki kadife kaplı kutudan aldığı gümüş çay kaşıklarını kullanıyordu; çünkü saplarında iskambil kâğıtlarındaki gibi üç minik sinek figürü olan bu kaşığının aynısının metal olanından Port-au-Prince'teki evlerinde de vardı ve Stanley dış çıkarırken bunu ağzında çiğneyip ateş gibi yanan diş etlerini rahatlatmaya çalışırdı.

Bunny'ye, dolapta duran yakalı keten tişörtler yerine kendi aldığı o uçuk yeşil renkli, yakasız spor tişörtü giydirmek istiyordu sürekli. Çünkü Bunny kendi çocuğu olsa, aynen böyle giydirdi. O yakalı tişörtlerden nefret ediyordu, çocuğun üzerine karton kutu geçirmek gibi bir şeydi. Kazandığı her kuruşu eve, büyükannesine, Stanley'ye, Webster'a ve Yolisha'ya yollamak yerine Bunny'nin tişörtüne dokuz dolar harcadığı için suçluluk duyuyordu. Gelgelelim, Bunny'yi kendi çocukları kadar sevdiği de bir gerçektir, hatta bazen Bunny'yi onlardan daha çok sevdiğini hissediyordu. Bu, ona kendini kötü hissettiriyordu ama yapabileceği bir şey de yoktu. Kendi çocuklarını kaybetmiş biri olarak artık Bunny'den asla vazgeçemeyeceğini hissediyordu. Bunny'nin yanında olmak, içindeki o büyük boşluğu öyle bir doldurmuştu ki akşamları saat 7.30'u gösterdiğinde ve Bayan Clay telaşla kapıdan içeri daldığında, Bunny'yi onun kucasına bırakıp vedalaşmak dayanılır gibi değildi onun için. Bütün bunları yapabilmesini, böyle yaşayabilmesini mümkün kılan tek şeydi Bunny.

Dışarıda Beecham kornaya bir kez daha basınca, Nancy de nihayet evrak çantasını, ceketini ve iri deri çantasını topladı. Bunny'yi öptü. Çocuğun süt kokan tenini içine çekti, Cheryl'e en içten şekilde gülümsedikten sonra ikisine de güzel bir gün dileyip evden çıktı.

Cheryl, Bunny'yi mutfaktaki mama iskemlesine yerleştirip önüne bir dilim kek koyduktan sonra çöpü dışarı çıkardı. Kahve makinesinin filtresindeki artıkları döküp makineyi bir güzel temizledi, tereyağını, sütü ve büyük boy meyve suyu kutusunu buzdolabına koydu, ardından kirli tabakları ılık sudan geçirip bulaşık makinesine yerleştirdi. Bunny'nin elini yüzünü sildi, mama iskemlesinden aldı, karnını gıdıkladı, yumuşacık mısır püskülü saçlarından öptü, ayaklarından tutup baş aşağı çevirerek kıkırdamaya, zevkten kahkahalar atmaya başlayana dek oynattı çocuğu. Aferin benim koca oğluma diyerek şımarttı, sonra kanepeye götürdü, orada bir süre kucak kucağa oturup televizyon seyrettiler ve ardından sabah uykusu için çocuğu yukarı çıkardı. Henüz uyanmışken bir anda tekrar uykusunun gelmesine bir türlü inanamıyordu. Kendi çocukları hiç böyle değildi halbuki. Saat sabahın dokuz buçuğuydu henüz ve Bunny parmağını emerek uykuya dalmak üzereydi bile.

Çocuğu yatağına yatırdı ve bir süre başında durdu; gözleri kapanana, emdiği parmak yana düşene dek ninni söyledi, mırıldandı. Önceki gün olanları, Bayan Clay'in çocuğu gece yatısına evine götüremeyeceğini söylediği anları düşünmemeye çalışıyordu. Odanın kapısını usulca kapattı ve aşağıya, bodrum katına inip kirli çamaşırları makineye doldurdu. Oradan mutfığa döndü ve önceki günden bekleyen çarşafı ütiledikten sonra Nancy ile Beecham'ın yatağını düzeltmek üzere üst kata çıktı. Bunny'yi yoklamaya gitti, bir süre başında durup seyretti. Etrafı toparlamak üzere çalışma odasına inmişti ki haber televizyonlara düştü.

Çalışma odasına girdiği an ekranda boğuk bir gürültüyle çöken binaların görüntüsü belirdi. Önce biri, sonra diğeri çöktü.

Sonrasında her şey tuhaf bir rüya gibiydi.

Bay Clay'in erkek kardeşi Robert Rhode Island'dan geliyor ve misafir odasında kalıyor. Her sabah kent merkezine gidip ak-

şamları saçlarını ve kirpiklerini örten kül rengi toz tabakasıyla dönüyor. Bay Clay'in erkek kardeşi Robert Rhode Island'a geri dönüyor. Bayan Clay'in kız kardeşi Barbara kocasıyla birlikte Wisconsin-Madison'dan geliyorlar, Bayan Clay'in kız kardeşi Cheryl'e sarılıyor, birbirlerinin kollarında ağlıyorlar.

Toplanan eşyalar. Bayan Clay'in kız kardeşi eve dönüş yolunun on altı saat süreceğini söylüyor.

Cheryl on altı saatlik yola çıkacak olanlar arasında kendisinin de olduğunu sanıyor. Büyük mavi otomobilleriyle ayrılıyorlar. Çocuğun altın sarısı saçları gitgide uzaklaşıyor.

Cheryl, Clay'lerin evinin kilitli kapısı önünde dikiliyor, sonra iki yanı ağaçlı caddeden aşağı Post Road yoluna kadar ağır adımlarla yürüyüp ardından rıhtıma doğru sağa dönüyor. Hafif hafif birbirine çarpan tekne direkleri tıngırıyor, rıhtımda deniz karanlık ve durgun.

Stanley, Webster ve Yolisha cüzdanındaki plastik pencere gözden kendisine bakıyorlar, uzak ve yabancılar. Bunny'nin kokusunu hâlâ üzerinde taşıyor; elbisesinde ve teninde onun o sıcak mısır gevreği kokusu var. Sanki o tombul gövdesi hâlâ tüm ağırlığıyla kucağında ve yanağı da köprücük kemiğinin hemen altındaki o çukurda, uyuyor. Önceki haftanın maaşından artırdığı parayı sayıyor: on yedi dolar ve biraz da bozuk para. Bozuklukları eteğinin cebine atıyor, banknotları katlayıp cüzdanının arka tarafına, çocuklarının fotoğrafının hemen altındaki göze tıktırıyor. Gökyüzünde bir uçak, yeniden hizmete açılan havaalanına doğru alçalıyor, sonra ıslıl ıslıl parlayan ışıklarıyla bir diğeri, sonra bir başkası, ardından bir tanesi daha.

Ertesi sabah, Cheryl kendine yeni bir aile aramaya başlayacak.

Hawk Koyu'ndaki Mucize

Matthew High. O olduğundan emindik. Hatta Hannah adamı sırtüstü çevirmeden önce emin olmuştuk.

Yolda giderken onu ilk fark eden Annie oldu. “Şuna bakın,” diyerek sığ suların üzerinde yükselen karaltıyı eliyle işaret ettiği sırada hepimizin aklından aynı şey geçiyordu: Lütfen Tanrım, ne olur, o olmasın. Ötekilerden biri olsun, yeter ki o olmasın, Matthew High olmasın.

Bataklığın başladığı yere gelince botlarımızı ve çoraplarımızı zı çıkardık, eteklerimizi yukarı topladık ve gelgitle birlikte içine yavaş yavaş dolan suyun sesini duyabildiğiniz oyukların üzerinden atlayarak su kanallarının yukarısındaki çimenlik tümsekler boyunca koştuk. Adam açıkta, kumların üzerindeydi. Onun Martin olduğunu bildiğimiz halde, yanına yaklaşınca Annie, “Kim var orada?” diye bağırdı, çünkü işin aslı hiçbirimiz tam olarak emin değildik. Hatta balon gibi şişip kabarmış şekline bakılacak olursa, hâlâ bir başkası olabilirdi de. Yüzükoyun yerde yatıyordu ve üzerinde yalnızca bir gömlek vardı ki o da yukarı toplanmış, sırlıslık ve iri bir yumru halinde kafasına dolanmıştı. Sığ suda yürüyerek yanına yaklaştık ve sırtımız denize dönük, yarım ay şeklinde çevresine dizildik. O esnada topuklarımıza çarpan suları hissettiğimi ve aklımdan şu düşüncenin geçtiğini anımsıyorum: Eğer şimdi bunu hiç görmemişiz gibi geldiğimiz yoldan geri dönersek, sular tekrar yükseldiğinde önce üzerini örter, sonra da onu alır götürür ve böylece Bella High’ın

bu durumdan asla haberi olmaz. Aynı şeyleri düşünüp düşün-mediklerini anlamak için Anna ile Hannah'ya baktım ama yüz-lerinden herhangi bir şey okunmuyordu. Gözlerini indirmiş, Matthew High'in şişmiş ve kararmış bedenine bakıyorlardı.

Hannah bir adım yaklaştı ve adamın kafasındaki sıırıslıklam bez yığınıını eline alıp sıktı. Ardından, iyice büküp suyunu akıt-tı, çekiştirip düzeltti ve Annie'nin yardımıyla cesedi sırtüstü çe-virdikten sonra pislik içindeki gömleği güzelce açıp cesedin çıp-lak yerlerine örttüler. Adamın benzi fırtına bulutlarının rengini almıştı ve gözlerinin biri yerinde yoktu. Korkunç biçimde şişen ayak bileğinde berbat halde bir yara vardı; yumuşayan etler, so-yulmuş portakal kabuğu gibi kıvrılarak kemiklerden ayrılmaya başlamıştı. Açık yaranın içi beyaz kabuklu deniz bitleriyle kay-nıyordu. Hannah cesedin yanına çöktü, kolunu başının arkası-na dolayıp kaldırmaya çalıştı ama yerinden oynatamadı bile. Ce-set yarı yarıya ıslak kuma gömülmüştü. Biz de belki yerdeki bir şeye takılmıştır diye uzun perçemlerini topladık, fakat yine kal-dırmayı başaramadık; tek yapabildiğimiz adamı olduğu yerde sağa sola yuvarlayabilmektir. Bunun üzerine Hannah kolların-dan, Annie ile ben de ayaklarından tutup kaldırmaya çalıştık, ancak yine bir milim bile yerinden oynatamadık. İçine taş dol-durulmuş bir hamağı sürüklemekten farkı yoktu bunun. Belki de orada bıraksak daha iyi olacaktı ama Hannah bir kapı kanadı getirip, cesedi onun üzerine yerleştirmemizi önerdi: Önce, gel-gitle birlikte yükselmesini bekleyecek, ardından yüzdürerek kı-yıya çekecek, sonra da evinin kapısında onun yolunu gözleyen Bella'ya götürecektik.

Hannah, Annie'ye dönüp, evinin arka tarafındaki kapı-yı menteşelerinden söküp buraya getirmede kendisine yardım edip edemeyeceğini sordu. Fakat baş parmağını kemirmekte olan Annie gözlerini Matthew'a dikmiş duruyordu ve ne cevap vereceğini bilemiyor gibiydi. Bunun üzerine Hannah bana dön-dü.

"Peggy," dedi. "Buna mecburuz."

"Öyle miyiz?" dedim.

"Evet," dedi Hannah kararlı bir sesle. Bunun üzerine ben de peki dedim; madem benimle gitmek istiyordu, o halde gidecektim. Fakat acaba biz Annie ile birlikte orada kalsak, gelgit başladığında cesedi olduğu yerde tutmaya çalışsak daha iyi olmaz mıydı? Çünkü gelgit sırasında kumdan kurtulup yüzeye yükseldiğinde onu iki kişi birlikte tutamazsak, bir kez daha kaybolup gidebilirdi.

Hannah söylediklerimi düşünüyordu. *Eh ne yapalım, belki de en iyisi bir kez daha kaybolmasıdır*, diyecek sandım bir an, ama demedi. Onun yerine tek başına gideceğini, yol üstü Mary'ye uğrayıp, ondan yardım isteyeceğini söyledi.

Böylece Mary'ye uğrayıp kapıyı getirmek üzere Hannah yanımdan ayrıldı, Annie de benimle kaldı. Onlar daha yoldayken Matthew High gelgit yüzünden balçıklaşmış kumdan kurtulup suyun üzerinde yavaşça yükselmeye başladı. Annie'yle birlikte bir elimizle kolundan, diğeriyle bacağından tutup yükselen sularla birlikte ileri geri salınmakta olan cesedi yüzeyde tutmaya çalışıyorduk. Annie'ye baktım. Bella'yı düşündüğü belliydi.

"Acele etmeleri lazım," dedi.

"Haklısın," dedim. "Edeceklerdir."

Nasıl bir şey olduğunu anlayabilmek için insanın bizim oradaki gelgiti görmesi gerekir: Sular bir kez yükselmeye başladığında –yani uzun bir süre yavaş yavaş biriktikten sonra– büyük bir iştahla aniden kabanıp kıyıya hücum eder. Matthew'un gövdesi suyun üstünde yüzse de çok ağırdı, yüzeyde tutmak zordu, suyun altına batıp duruyordu. Ben sürekli Annie'ye bakıyordum. Ne düşündüğünü biliyordum, çünkü ben de aynı şeyi düşünüyordum: ikimiz de aynı anda kollarını ayaklarını bırakıp onu gelgitin insafına terk edebilirdik. Geri çekilen akıntı da onu tıpkı bir Viking gibi sürükleyip götürürdü. O denizin derinliklerine geri dönerdi ve Bella'nın bundan asla haberi olmazdı. Sa-

nırım o gün Hannah da dahil hepimizin aklının bir köşesinden aynı düşünce geçiyordu. Annie Cotton ile birlikte buz gibi suyun içinde beklerken kendi kendime şöyle diyordum: *Eh, biraz daha gecikecek olurlarsa artık bırakınız gider, bizden bu kadar, bunun için bizi suçlayacak değiller ya.* Sular gitgide daha hızlı kabarıyor, beraberinde belimize kadar yükselen eteklerimiz, Matthew High'ın uzun, gür saçlarına eşlik ederek gri sulara salınan otlar gibi dans ediyordu. Aramızda duran gövde koskocaman, şişkin bir kuştüyü yorganı andırıyordu. Suyun içindeyken bile oldukça ağırdı, aşağıya doğru çekiyordu. Şişmiş, buz kesmiş haldeyken bile o kadar sağlamdı ki içimden avaz avaz bağırarak geliyordu. Bella'yı düşününce onu salıvermeyi hayattaki her şeyden daha çok istedim, ama artık ötekilerin kapıyla birlikte yaklaştığını görebiliyorduk. Hannah sağlam adımlarla önden koştu-yordu, Mary de arkasındaydı.

Annie, o gün ikinci defa “Şuna baksana,” diye bağırırdı, fakat bu defa Matthew'un kayıp gözünün yerindeki pislik dolu çukura yerleşmiş deniz kabuğunu işaret ediyordu. Ufak, beyaz, sarmal gövdeli bir şeydi. Çekip aldım, sivri ucu avcumun ortasına batacak şekilde sımsıkı kapadım elimi, keskin sızıyı hissedip hissetmeyeceğimi merak ediyordum.

Bella'nın kocasını, suları yara yara bize doğru ilerleyen Hannah ile Mary'ye doğru iteledik. Kapı kanadının üzerine yerleştirdikten sonra yüzdürerek önce kıyıya çektik, sonra da su kanallarının arasındaki çimenlik tümseklere götürüp bataklıkla patika arasındaki çakıllı kumsala yatırdık. Bella High'ı da işte tam o esnada fark ettik: ayağında lastik çizmeleri, üzerinde uzun kazağı ve sarı eteğiyle patikadan bize doğru geliyordu.

Bu mesafeden bile henüz bilmediğini anlamıştık. Yürüyüş şeklinden, bizleri görmediği apaçık belliydi.

“Haydi Peggy, git söyle ona,” dedi ötekiler, ama yapamadım. Olan biteni ona anlatacak kişi ben olamazdım, bunun farkındaydım. Kelimeler birer kıymık gibi boğazıma saplanacak; ışıl-

dayan gri gözleri, o tatlı ağzı, bir şelale gibi omuzlarına dökülen kestane rengi, kıvrım kıvrım ipek gibi saçlarıyla Bella High'ın güzelliği karşısında öylece kalakalacaktım yine, bunun için yeterince güçlü olmadığımı biliyordum. Kelimeler boğazıma takılacak, yerlerinden söküp çıkaramayacaktım. Dilimin arkasındaki o daracık ve karanlık oyuya iri bir kan pıhtısı ya da sert bir çakmaktaşı gibi yapışıp kalacaklardı. Bu işi kimsenin yapmak istemediği belliydi. Kimsede, hatta Hannah'da bile o cesaret yoktu anlaşılan. Annie başını yere eğmiş, gözlerini ayaklarına dikmişti. Kapkara kumlara bulanık ayakları pislik içindeydi, soğuktan buz kesmişti. Tir tir titriyordu. Mary ise açık kalmış ağzı ve davul gibi şişmiş gövdesiyle kapının üzerinde yatan Matthew'a bakıyordu.

Sonunda Hannah tamam deyip bu işi üstlendi. Önce kendi evine uğrayacak, başına taziye bonesini taktıktan sonra gidecekti Bella High'ın evine. Ona cenazeyi karşılamak için hazırlanmasını söyleyecek, biz de ondan sonra karısına Matthew'u götürecektik.

Biz çakıllı kumsalın ilerisindeki patikaya doğru uzaklaşan Hannah'yı izlerken, Bella yolun ilerisinde sarı etekliğiyle yürümeye devam ediyordu. Taş surların ve kenardaki kasvetli karaçalıların önünden süzülen Bella bir ışık huzmesi, bir nergis yaprağı ya da kaşığa dolan taze ve dolgun bir tereyağı parçası gibi görünüyordu ve ben, kapı kanadının üzerinde pörsümüş suratıyla yatmakta olan Matthew'a bakarken göğsümün yandığını hissettim.

Eve vardığımızda Bella, Hannah ile birlikte eşikteydi, bir eliyle ağzını kapamıştı. Matthew'u yüklenip evine kadar onca yolu yürüdüğümüz süre boyunca hepimiz –ben, Annie ve Mary– öyle gergindik ki kimsenin ağzını bıçak açmamıştı, onu karısının karşısına nasıl çıkaracağımızı düşünüyorduk. Kapı kanadının üzerinde, iri bir balık ya da kallavi bir deniz anası gibi bütün

ağırlığıyla üzerimize abanan, sallandıkça titreşip bingıldayan peltemsi gövdesini hâlâ hatırlıyorum.

İşte, buradaydı Matthew High. Matthew High yuvasına dönmüştü. Geri getirilmiş, teslim edilmişti.

Bella sessizdi. Kimse ona ne diyeceğini bilemiyordu. Hannah, "Bella, onu içeri getirelim mi?" diye sorunca başını sallamakla yetindi. Bir çocuk gibi ufaktı, onunlayken bizi her da im yakalayan o duyguya yine kapılmıştım: kendimi iri kıyım, iri kemikli ve çirkin hissediyordum. Cesedi kapıdan içeri sokarken Mary, "Onu nereye koyalım?" diye sordu ve Bella da, "Yatağın üzerine," dedi. Cesedi iri bir hamur topağı gibi kapı kanadından yatağa yuvarladığımızda üzerinden akan sular ve sümüksü balçık, önce yatak örtüsüne, oradan da Bella High'in temiz, geniş ahşap yer döşemesine yayıldı. O âna dek tek bir damla göz yaşı dökmeyen kadın, onu kendi yataklarında öylece yatarken görünce titremeye ve hıçkırmaya başladı. Hepimiz ne yapacağımızı bilemez halde kalakalmıştık; kadının hıçkınkı, bizim posta direkleri gibi sıralanıp öylece bekleyişimiz ve bütün o anlar sanki hiç bitmeyecek, sonsuza dek sürecek gibiydi. Neyse ki sonunda Hannah bir adım öne çıkıp kadına sarıldı ve "Ağlama!" dedi. "Artık onu hazırlaman gerek." Bella sonunda sakinleşti, şifonyere gitti, çekmeceyi açtı, içinden bir bezle tarak çıkardı ve kocasını temizleyip kurulamaya başladı. Önce uzun saçlarını bezle ovuşturup kuruladı, ardından tarakla taramaya başladı. O taradıkça saçlardan sular sızıyordu; arada bir deniz kabuklusuna, salyangoz kabuğuna ya da yapışkan ot saçaklarına rastladığında, dolaşmış kısımları çekiştirmeden, nazikçe açıyordu. Matthew'un hayattayken yaptığı gibi, saçlarını ensesinde topuz yaptı. İşi bitince, olmayan gözünün kemikli çukurunu eğilip öptüğünü gördük. Sonra da balkabağına dönmüş yara bere içindeki yüzünü iki eliyle kavradı, sanki bir hazine taşıyormuş gibi avuçlarının arasında tuttu bir süre.

Kendimi aynı durumda, kendi evimde hayal ettim: Elime bir bezle tarak almış, katlı duran takım elbiseye ve şifonyerin çekmecesindeki yeni yıkanmış beyaz gömleğe uzanıyor, tıpkı onun şu anda Annie'ye, Mary'ye, Hannah'ya ve bana seslendiği gibi, Şu kravatı uzatır mısın lütfen? Çorapları ve ayakkabıları da verebilir misin? Kocamın kıyafetlerini giydirirken bana yardım edersiniz değil mi? diyordum.

Bir süre sonra Elisabeth Lesh çıkageldi, ardından Fran Hodge ve sonra da Cragg kardeşler. Haber çabuk yayılmıştı. Akşam çöktüğünde, denizin bahşettiğini görmek üzere oraya gelmeyen kimse kalmamıştı.

Haset, günahların en kötüsüydü. Yüreğinde kalan ne varsa yiyip bitirir, içini kapkara, kötücül düşüncelerle doldurur ve tüm hayatını bir hiçe çevirirdi. Üstelik, hasedin fevkalade çirkin bir günah olduğunu sırf sana öyle söylendiği için değil, bu günahın seni içten içe kemirdiğini, ömrünü yiyip bitirdiğini bizzat hissettiğin için bilirsin; öyle olur ki sonunda sürekli Bella High'ı ve onun o muazzam şansını, o her daim yüzüne gülen talihini düşünmekten ruhunu yitirir, hasetten kupkuru bir çomağa dönüşürsün. Diğer günahlar için de bir sürü olumsuz şey söylenir ama insan hasedin kötülüğünü bizzat hisseder.

Sinirleri boşalan Annie oldu; zavallı, sıksa, şaşı Annie, tam evden çıkmaya hazırlandığımız sırada birden Bella'nın karşısına dikilip bağırmaya başladı. Bu hiç de adil değil diyordu, bu hayatta kazançlı çıkan hep oydu; niçin her şeyin en iyisi, en güzeli onun kısmetine düşüyordu? Ellerini havaya kaldırıp Bella High'a doğru sallayarak, işte yine aynı şey oldu diye haykırdı ve sonra hırsıyla bize dönüp –sanki bunları biz bilmiyormuşuz gibi– dünyanın bütün nimetlerinin altın bir tepside Bella High'a sunulduğunu, bunun o güne dek hep böyle olduğunu bağırarak çağıra söyledi. Hayatta istediği her şeye kavuşmuştu eninde so-

nunda. Dünyanın bütün nimetleri önüne serilmişti zaten ve o da yetmemiş gibi, şimdi deniz de ona nimetlerini sunuyordu.

“Haydi gel Annie,” diye araya girdi Hannah en sonunda. Kızarmış sıksa bileklerinden tutup kenara çekti kızı, sonra bize dönüp artık gitmemiz gerektiğini söyledi. Hepimiz evlerimize dağıldık, sonra cenaze töreninde giyeceğimiz bonelerimizle birlikte geri döndük. Bu kez Bella’nın da yardımıyla Matthew’u kapı kanadının üzerine hep birlikte tekrar yerleştirdik ve kiliseye kadar taşıdık. Mary’nin yönettiği ayin ve defin faslı tamamlandıktan sonra Bella’yı kocasıyla yalnız bıraktık. Çıkış kapısında başımı çevirip baktım, Bella toprağın üzerine kapanmış yatıyordu. Şimdi siz, bunu yapabiliyor olmanın bir önemi yok diyebilirsiniz bana belki, ama bence var.

Bella daha sonra oraya ufak, yuvarlak bir taş diktirdi. Kocasını ebedi uykusuna yatırdığı topraktaki bu sabit noktayı sık sık ziyaret ediyor.

Bize gelince, her şey olup bittikten sonra cenaze bonelerimizi çıkarıp bir kenara koyduk. Hepimiz biliyorduk ki bir daha onlara ihtiyacımız olmayacaktı. Nedeni, bu bölgedeki gelgit hareketi; denizin kendi meşrebince bu ufak kıyı şeridini kaslı kollarıyla sarmalayışı. Yani, ne zaman denize açılan bir tekne bat-sa ve içindeki adamlar da akıntıyla sürüklenip gitseler, onları bir daha asla ve kat’a görmeyiz.

Buna rağmen, bazılarımız sonraları kıyıya indi ve yıllar boyunca denizden kurtarıp üst üste yığıdığımız yağa bulanmış, sadece bize ait olan o ıvır zıvırın yanı başında bekledi. Turuncu bir şamandıra, yeşil naylondan kare şeklinde bir ağ parçası, ahşap direkler ve bulut gölgelerinden başka bir şey olmayan sudaki o karaltılar, hepsi bize ait ne de olsa.

Ormandaki Kulübede

Cumaları okuldan sonra su bendinin yukarısındaki mağara-da buluştuğumuz her seferinde Trude'ye bir şeyler getirirdim: bazen çikolata, bazen evden aşırđığım şişenin dibinde kalmış biraz şarap, bazen de bahçeden, annemin dikkat etmeyeceğı bir köşeden kopardığım birkaç çiçek. O da karşılığında bir öpücük verirdi bana. Fakat birkaç haftanın ardından, verdiğim hediyeler sinirine dokunmaya başladı ve güzün sonlarına doğru bir akşamüstü, elimde kasımpatılarıyla oraya gittiğimde, artık bu hediyelerden sıkıldığını, ona verebileceğim en güzel şeyin, tekrar öpüşmemize onu razı edecek tek şeyin, Magdalena Hirsch'in kalbi olduğunu söyledi.

Bu sözlerinden benden sıkıldığı sonucunu çıkardım, beni artık görmek istemediğini ve kendi tarzınca peşimi bırak demeye getirdiğini düşündüm. Eve döndüm ben de, yolda giderken kasımpatıları ırmağa fırlattım ve Trude'yi unutmam gerektiğini söyledim kendime.

Ama yapamadım. Dudakları öyle yumuşak, öyle sıcaktı ki... Okul çıkışları o serin mağarada onu öpmek o güne dek yaptığım en güzel şeydi. Sürekli onu düşünüyor, Magdalena Hirsch'in kalbini getirmemi isteğini aklımdan çıkaramıyordum. Aptalca bir şeydi, bunun farkındaydım, ama yine de zihnimi ele geçirmiş, bir türlü bırakmıyordu. Sonunda bir akşam, yemeğin ardından sofra kaldırılıp, bulaşıklar yıkanıp, her şey yerli yerine konduktan ve babam gazetesi ve piposuyla televizyonun kar-

şısına yerleştikten sonra, anneme bir saatliğine Dieter'lere gidip döneceğimi söyleyip evden çıktım ve önce Hauptallee tarafına doğru, oradan da ormanın derinliklerine giden mıcırla kaplı patikaya saptım.

"Çok geç kalma Peter," diye seslendi annem arkamdan.

"Tamam, kalmam."

Magdalena'nın kulübesinin yakınlarına hiç gitmemiştim. Ne tarafa yürümem gerektiğini kestiremiyordum. Daha önce böğürtlen ve mürver çiçeği toplamanın dışında yaşlı av köpeğimiz Lili'yi gezdirmek için de ormana birçok kez gelmişim, ama hayatım boyunca mıcırla kaplı patikanın bittiği yerden öteye geçmemiş, ormanın derinliklerine ayak basmamıştım. Gittikçe sıklaşan ağaçların arasında ne kadar yürüdüm bilmiyorum. Hava kararmış, yağmur atıştırmaya başlamıştı. Ağaçların altında olmama rağmen damlalar yüzüme ve ellerime kadar ulaşıyordu.

Oraya vardığımda karşıma ne bir düzlük ne de bir bahçe çıktı; kulübenin etrafını saran duvardan başka bir şey yoktu etrafta. Bahçe kapısı niyetine duvarda yalnızca bir aralık bırakılmıştı, kulübenin kapısına ulaşmak için oradan geçmeniz gerekiyordu. Kapıyı çaldım, ama cevap veren olmadı.

Magdalena Hirsch'i, bırakın görmeyi, yıllardır aklımdan bile geçirmemişim. Onu ziyaret etmek için kalkıp buralara gelen birilerine de ne rastlamış ne de işitmişim.

Duvarları ham keresteden, ufak bir oturma odasına girdim. İçeride basit bir ahşap masa, yanında da bir iskemle vardı. Savaş zamanında anneannem gibi insanların eski çaputlardan dokuduğu türden çizgili yolluklar seriliydi yerde. Köşede bir şömine ve yanında da düzgün bir şekilde üst üste dizilmiş odun yığını vardı; ızgarasındaki közler ve küller hâlâ duruyordu. İçeride ayrıca bir yatak, dolap ve tavandan sarkan kancalara asılmış birkaç kapacak ile dövme demirden ayaklar üzerine yerleştirilmiş dikdörtgen bir evye vardı. Evyede, içindeki su birikinti-

sinde kırıntıların yüzdüğü bir tabakla, tereyağına bulanmış bir bıçak duruyordu. Yatak düzgünce toplanmış, üzerine boydan boya kalın bir yün battaniye örtülmüştü. Battaniyenin ucunu kaldırıncı, altındaki beyaz keten kılıflı, ufak kare yastığı ve çiçek desenli, soğuktan buz gibi olmuş ipeksi kuştüyü yorganı gördüm. Duvarda bambu çerçeveli bir ayna asılıydı, altında da üzeri beyaz örtülü, dar bir komodin vardı. Örtünün üzerinde, neredeyse yumruğum büyüklüğünde, parlak siyah kapaklı, oval bir kutu duruyordu.

Kalbimi çıkardım ve onu bir daha asla kıramayacakları bir yere sakladım.

Magdalena'nın bu sözleri çocukken hepimizin ödünü kopartırdı. O ılık ve ıslak kalbinin buz gibi soğuk, ufacık bir kutuda olduğu, kapağın altındaki kalbin korkmuş bir hayvan gibi çırpıp durduğu düşüncesi, Grimm masallarından fırlamış bir görüntüye benzerdi.

Arada bir Gephardt'dan bir torba çay, Greta Fahr'ın dükkânından bir çile yün, Dortmund'un dükkânından kibrit ya da yakıt almak için kasabaya gelir, bir köşede mutlaka birilerine, Greta Fahr'a, Bay Gephardt'a, Dortmund'un kızlarına ya da tesadüfen oralardaysa birimizin annesine rastlar, yaptığı şeyi gizlice onların kulağına fısıldardı. Üzerinde eski siyah mantosu, uzun eteği ve komik iş gömleği ile kulağıma doğru eğilerek biz çocuklara da sırtını açardı bazen.

Biz bunu neden yaptığını merak eder dururduk ama o, işin bu kısmından hiç bahsetmezdi. Başına her ne geldiyse o konuda hiç konuşmazdı. Herhangi bir dedikodu, bir söylenti ya da herhangi hikâye de yoktu ortada. Olan şey her ne ise, tıpkı gövdesinden söküp aldığı kalbi gibi, gözlerden ve akıllardan uzak karanlık bir yere sır olarak gömülmüştü sanki. Ne zaman ailemizden birine ya da Bay Gephardt'a, Bayan Fahr'a ya da büyüklerden herhangi birine bu konuda bir şey bilip bilmediğini sor-sak, omuzlarını silker, başlarını iki yana sallar, zavallı kızın tek

başına ormandaki o küçük kulübede oturmak yerine yıllar önce Euskirchen'deki hastaneye kapatılması gerektiğini, orada çok daha iyi bakılabileceğini söylerlerdi.

İçeri girdiğini duymadım.

Kütükleri şöminenin yanına koyduğunu duymadım; el dokuması yolluğun üzerinde yürüyerek arkamdan yaklaştığını da. İkimiz birlikte aynanın önünde durana kadar –ben önde, Magdalena Hirsch arkada– onun orada olduğunun farkında değildim.

Onu daha önce hiç bu kadar yakından görmemiştim, kasabada görmeyeli çok uzun zaman olmuştu zaten. Hauptallee'deki dükkânlara yaptığı nadir ziyaretlerden birinde tesadüfen ben de oradaydım, ama yıllar olmuştu. Görünüşü bana ne genç ne de yaşlı geldi. İnce, uzun boylu bir kadındı, kahverengiye çalan kırçıl saçları dümdüz ama yumuşak görünüyordu. Gözleri griydi ve ormanda yaşadığından teni hayli solgundu. Dışarıdan yeni geldiği için üzerinde aynı siyah palto vardı, fakat iliklenmemiş ön düğmelerinin ardından iş önlüğü görünüyordu. Koyu renkli, kaba saba, gevşek dokulu, omuzlarından aşağıya doğru kat kat dökülen bir şeydi, ama katların arasından vücudunun biçimini görebiliyordum. Trude geldi aklıma. Beyaz kolalı bluzu, saman sarısı örgüleri ve su bendinin yukarısındaki mağarada hediyeye karşılığı sattığı yakıcı öpücükleriyle Trude. Aniden bir ateş bastı yüzüme, yağmurun ıslattığı kısa siyah saçlarımin altında yüzümün kızardığını, yandığını aynadan görebiliyordum. Tam arkamızda yatağı, beyaz yastığı ve dokunduğumda buz gibi serinliğini hissettiğim çiçek desenli kuş tüyü yorganı görebiliyor, Magdalena'nın süt ve is kokan sıcak nefesini tam ensemin üstünde hissedebiliyordum.

“Sen ha?” diye fısıldadı, afallamış bir halde.

Balmumu rengi çehresine bir kızılık yayıldı, ağzı açıktı. Nasıl karşılık vereceğimi bilemiyordum. Gözleri büyümüş, kıpırtı-

sız yüzü gerilmişti; sanki hayalet görmüş gibi gözlerini bambu aynadaki aksime dikmiş bakıyordu. Yutkundum, durup bekledim ve Magdalena aynı şeyi tekrarladı: “Sen ha?” Derken, kolları belimin çevresinden uzandı önce ve ardından bir yılan kıvraklığıyla tek hamlede komodine erişerek beyaz örtünün üzerinde duran yumruk büyüklüğündeki ufak kutuyu çabucak kapıp benden uzağa sıçradı.

“Git buradan!” dedi güç duyulur bir sesle. Mantosunun açık duran yakasından içeri, göğsüne bastırıldığı parlak siyah kutunun cilalı kapağını parmaklarıyla sımsıkı kavramış, sanki hayatı ona bağlıymış gibi kucaklamıştı. Sonra sesi yükselmeye, avaz avaz bağırmaya başladı. Oradan defolup gitmemi istedi. Bir daha oraya asla ayak basmamalı, geldiğim orman yolunu izleyerek karıma ve çocuğuma geri dönmeliydim. Beni bir daha görmek istemiyordu, bana ihtiyacı yoktu, artık her şey yolunda gidiyordu ve eğer bir daha ona geri dönmeye kalkışırsam, beni öldürecekti.

Ceket

Bazen ona gittiğimde kapıyı açar, geldiğimi fark etmemiş gibi kollarını göğsünün altında kavuşturmuş vaziyette öylece eşikte durur, askıda asılı duran eprimiş giysinin açık kapıdan giren esintiyle kabarıp sanki canlıymış gibi kıpırdanmasını seyrederdi. Geceleri kıvrık kancalı askısından çıkarıp alıyor muydu acaba? Giysinin yumuşak kollarını kendi boynuna dolayıp, kalça kısmını kendi kalçasına doğru tutarak odada dans ederken, onu sevdiğini söylüyor muydu?

Akşamları lambanın ışığında beraber otururken, ceketin koridorda asılı durduğunu görürdüm. Yan tarafında, aşağıya doğru üç tane deri kaplama, bombeli düğmesi vardı. Kopuk dördüncü düğmenin yerinde ise kalın, kurşuni bir iplik topağı görünürdü. Dalaşırken fena halde hırpalanmış bir köpeği anımsatırdı bana.

“Katlayıp bir köşeye kaldır artık şunu Evangelina,” derdim en yumuşak sesimle. “Hatıralarınla birlikte koy bir kutuya ve kaldır ortadan, hayata yeniden başla.”

Hiçbir şey söylemediğinde uzanır, elini elime alırdım.

“Unut artık onu, Evangelina.”

“Hayır.”

Rengi griydi, kurumuş süpürge çalısı rengine ya da Dodden’da denizin kışın aldığı renge çalan koyu ve yumuşak bir gri. Joseph gibi ceketin de omuzları geniş, kolları uzundu. Giriş kapısının yanındaki kancaya bir nevi muska niyetine asmıştı bu ceket; kocasını eve çekecek bir tılsımdı sanki, at arabaları ve çekçekler

koydan sağ salım geçip gidebilsinler diye hanın pencerelerinde yakılan işaret lambaları gibi.

Joseph Hine veda etmeden, hiçbir açıklamada bulunmadan çıkıp gideli bir yılı geçmişti, Evangelina ise onun neden gittiği konusunda çeşitli sebepler icat ederek geçirmişti bu süreyi. Bir keresinde, acaba uzaklarda bilmediği bir savaş vardı da, Joseph cepheye gitme zorunluluğu hissetmiş olabilir miydi, diye sormuştu göz yaşları içinde. Başka bir sefer, yoksa dinle ilgili bir şey mi diye sormuştu bana; belki de ruhuyla ilgili cevaplayamadığı bir sorusu vardı ve onu çözüme kavuşturmaya gitmişti, olamaz mıydı?

İçimden, “Aptal olma,” demek gelmişti.

Sanırım herkesin aklındaki şey, yani yakışıklı bir adam olan kocasının başka bir yerde, mesela Blackpool’da, Manchester’da ya da Liverpool’da bir sevgilisi olabileceği ihtimali, Evangelina’nın aklının ucundan bile geçmiyordu. Kendisinin o güne dek hiç bulunmadığı kalabalık ve şaşırtıcı bir yerlerde, Joseph’in yılda üç kez amcaları, erkek kardeşleri ve boşboğaz enişterileriyle katıldığı o âlemlerde tanıştığı bir kadın.

Kocasını çekip gittikten kısa bir süre sonraydı; eyeri karnından aşağıya sarkan başıboş bir atın, arkasında bir adamı sürükleye sürükleye kumsalda dolaştığı haberi gelmişti. Sonny Peen, bu manzarayı kumsalın tepesindeki ufak kulübesinden görmüş, uzun süredir dilsiz olan ağzında feryatlarla, kollarını çılgınca sallayarak köye koşturmuştu. Sonny, koyda ne zaman ilginç ya da sıra dışı bir şey olsa herkesten önce duyurmak isterdi. Evangelina da Sonny’nin korkunç feryatlarını –külüstür bir tahterevallinin veyahut derin bir kuyudaki kovayı yavaş yavaş yukarı çeken bocurgatın gacirtısına da benzetebileceğiniz o berbat sesini– duyar duymaz geceliğinin üzerine bir şal atıp oraya koşmuştu. Fakat Joseph değildi buldukları; yanında rehber olmadan karanlıkta koyun karşı yakasına geçmeye çalışan zavallı bir yolcuydu yalnızca. O günden sonra da kayda değer bir şey ol-

madı zaten; bir daha ne bir şey duyduk, ne bir şey gördük, ne de yanlış da olsa bir haber aldık. Koydaki ıssızlığın, sisin, ay ışığının parıltısında sessizce kumsala vuran dalgaların, kayıplara karışmak için elinden geleni yapan bir adamın suskunluğu olduğuna inanmayan tek insan Evangelina idi.

Benden Evangelina'yı arada bir ziyaret edip ahabplık etmemi isteyen, Bethesda'daki vaiz oldu.

"Yanında birilerinin olması ona iyi gelecektir, Margaret. Yeter ki bir ses, bir nefes olsun," demişti bana.

Üzerinde en şık takımı, elinde bir buket kardelenle Evangelina'yı ziyarete giden öğretmen Gardiner'in başına gelenleri duymayan kalmamıştı.

Kapının eşliğinde dikilip, adamı içeri bile davet etmeden Joseph'in ceketini göstererek, "Kör müsün?" diye bağırması ve ardından lime lime olmuş gri yakasından tuttuğu ceket öğretmenin suratına doğru sallamış. Kocasının eve dönmesini beklediğini bilmiyor muymuş? Bunu hâlâ idrak edememiş mi? Tiz sesi öfke ve şaşkınlıkla çınılıyormuş. Öğretmenin yüzü kızarmış; Evangelina gibi o da gençmiş ve anlaşılan yakışıklı kocaya hasret geçen on üç ayın yeterince uzun olduğunu, geride kalanın umudunu çoktan yitirmiş olması gerektiğini düşünmüş. Evangelina bağırmayı sürdürünce, öğretmen elindeki çiçekleri yere atıp patika yoldan geri dönmüş. Kadınla tartışmaya girmemiş. İnanmak istediği buysa eğer, varsın öyle olsun, demişti sonradan insanlara.

Evangelina ve ben pek fazla konuşmazdık, o ilk aylardan sonra da Joseph hakkında neredeyse hiç konuşmadık.

Birlikte otururduk, çamaşırları toplardık, meyveleri dilimler, pişirir, kavanozlara koyardık. Yürüyüşe çıkardık sonra, bahçesine kışlık sebzelerden ekerdik: soğan, kara lahana ve bir de daha önce hiç görmediğim, açık renkli, yassı boğumlu ve dediğine göre dona dayanıklı, yaz başına kadar yumuşayıp gevrek ve lez-

zetli bir hale gelecek olan fasulyelerden. Bunun iyiye işaret olduğunu düşünmüştüm o zamanlar; yaz mevsiminin sözünü ettiğine göre, demek ki yazdan umutluydu. Zihnimde o günlere dair bir resim canlanıvermişti: Mevsimlerden yazdı ve biz Evangelina Hine ile birlikte bahçesindeki masada, taze fasulye dolu tabağın başına çökmüş yemek yiyorduk. Ardından bir başka resim daha canlandı gözümde: Kış mevsimi deyince, tepesine tırmandığında yokuş aşağı uzanan büyük, karanlık bir yamaç ya da aşağıya doğru kıvrılarak alçalan uzun bir yol gelirdi aklıma hep. Hatırlıyorum, Evangelina'nın bahçesinde, içinde çıt çıkmayan eviyle Joseph'in boş kalan demir ocağının arasındaki bayırın tepesinde duruyorduk. Resimde yalnızca ikimiz vardık; ben ve Evangelina Hine, kış mevsiminin son karında kızak kayıyorduk. Evangelina arkaya oturmuş, kızağa sınıksı yapışmıştı. Kızağın kenarından dışarı sarkan ayaklarımızı havaya dikmiş, çığlık çığlığa bağırarak son hızla kayıyor, kahkahalar atıyor, eğleniyorduk.

O aptal ceketten nefret etmeye başlamıştım. Evangelina'nın ceketin o gri kumaşına yünlü bir kabuğa yapışır gibi yapışıp kalmasından nefret ediyordum. Umudunu, arzularını, inancını ve neyi varsa, her şeyini ona bağlamıştı. Eski püskü, lime lime, sünmüş haliyle orada asılı tuttuğu o şeyde, kocasının sıcak duygularla, sağ salim eve döneceğine dair bir vaat, bir söz, bir işaret görüyordu sanki.

Kararımı vermiştim, ona Joseph'le ilgili hem benim hem de başkalarının ne düşündüğünü açıklayacak, kocasının uzaklarda bir yerde başka bir sevgili bulduğunu ve kendisinin bunu göremeyecek kadar kör olduğunu söyleyecektim.

"Evangelina," diye söze başladım yavaşça, ama belli ki duy-mak istemeyeceği bir şey söyleyeceğimin ipuçlarını sezmişti ses tonumdan. Mutfak masasında karşılıklı oturuyorduk. Sonbaharda, demir ocağının arka tarafındaki kulübeye depoladığımız elmaları soyuyordu. Ne kadar da zayıf ve yorgun görünüyordu.

“Ne var?” dedi gözlerini kaldırmadan. Eline yeni bir elma alıp bıçağını buruşuk kabuğundan içeri daldırarak dilimleyişini izliyordum, hareketleri her zamankinden daha sert ve öfkeliydi. Hiç bu kadar aksileştiğini görmemiştim. Soyulmuş dilimleri tavaya attıktan sonra artakalan kabukları avcunda sıkıştırıp yuvarlamaya başladı.

“Evangelina, belki de...” diye konuya girmeyi denedim ama sözümü kesti.

“Harold nasıl?” diye sordu şen bir ses tonuyla.

Derin bir nefes aldım.

“Harold iyi,” dedim. “Bankaya gidip geliyor.”

Harold iyi, ama o sen değil ki, demek geldi içimden.

O zamanlar Harold’la birlikte –tıpkı şimdi olduğu gibi– köyde, Evangelina’nın evine sekiz yüz metre uzakta, büyük bir evde oturuyorduk. Demircilik yapan Joseph’in ocağından ötürü onların evi köyün en sonundaydı ve hemen ardında boş çayırlar ve deniz uzanırdı. Sabahları ve akşam üstleri onu görmeye giderdim. Harold’a hoşça kal dedikten sonra evden çıkıp yola koyulmayı, engin denize, sonsuz gökyüzüne ve arka tarafta göğe yükselen tepelere doğru yürümeyi çok severdim.

Eve döndüğümde Harold hiç şaşmadan “kadıncağız”ın nasıl olduğunu sorardı. Onu görmeye giderek, onunla vakit geçirerek ne büyük bir iyilikte bulunduğumu söylerdi. Sonra da alnımdan öper, elimi okşar ve bankada o gün başına gelen bir olayı anlatırdı.

Bahar geldi. Evangelina’nın bahçesine bezelye, ahududu ve patates ektik; evin arkasındaki duvarın dibine de bir ayva ağacı diktik. Bezelyeler o kadar boy attı ki her sırayı baştan sona çubuklarla çevreleyip araya gerdiğimiz iplerle tutturmak zorunda kaldık.

Joseph Hine’in koyun karşı yakasından yürüyerek köye döndüğünü gören Sonny Peen oldu.

Harold'la ben orada değildik.

Ulverston bankası bir günlük tatil ilan etmiş, Harold da Maryport'a günübirlilik bir gezi ayarlamıştı. Belki saçma bir düşünceydi ama sokaklarda ve limanın çevresinde bir süre yürüdükten sonra öğle yemeği için The Golden Lion lokantasına oturduğumuzda, Joseph Hine'ı görebilmek umuduyla etrafa bakınmaya başlamıştım. Evangelina'dan uzakta, yeni hayatına orada başlamaya karar vermişti belki de. Bütün olanlardan sonra şimdi gözüme saçma görünse de, rıhtım duvarının dibine kurulmuş küçük bir dükkândan, kenarında ufak mavi harflerle *Maryport Hatırası* yazan porselen bir dikeş yüksüğü almıştım Evangelina'ya.

Sonny Peen, kıyıya tepeden bakan bir kayalığın üzerine kondurulmuş, kale duvarlarındaki gözetleme kulelerine benzeyen ufak bir kulübede oturuyordu. Kulübenin sacdan bir bacası, önündeyse gomalak cilalı bir çerçevenin içine yeşil şişe camlarını tikiştirarak yaptığı ufak bir penceresi vardı. Oradan gelen geçen herkesi görür, bundan da çok hoşlanırdı. Gelgit zamanı kabaran sulardan kaçıp gelen yolcuların, etrafına toplandıkları beyaz atlı rehberin uçuşan beyaz pelerininin eteklerine peynire üşüşen fareler gibi yapışmalarını seyretmeye doyamazdı. Yerin yedi kat dibinden çıkmış yaratıklar gibi sislerin içinden kocaman karaltılar halinde çıkıp gelen insanları ve binek arabalarını seyretmeye bayılırdı. Bir de, koyun açıklarında bir şey gördüğü zaman hemen işaret parmağıyla başparmağını birleştirerek bir halka yapar, gözünün birini kapatıp diğerini açarak bu halkaya iyice yapıştırır ve sanki bir teleskopun arkasındaymış gibi dikkatle uzaklara bakardı. Bunu gün boyu birkaç kez tekrarlardı. Gelgitin durumuna göre, gördüğü şeyler genellikle yolcular ya da binek arabaları olurdu; çamurlu kumsalda yol bulmaya çalışan balıkçıl kuşlarını yahut kabaran gri sularda salınan balıkçı teknelerini ve martıları gördüğü de olurdu.

Belki de Joseph Hine'in başına gelenlere dair Sonny'nin en başından beri kendi tahminleri vardı; teleskopla bakıyormuş gibi yaparken iri yarı demirci ustasını tepeden turnağa incelemiş ve sıra dışı bir ıstırabın izlerini yakalamıştı belki de. Veyahut Evangelina'nın kocasının sağlığı bozulmuş olabilirdi; çektiği bir dert, bir hastalık vardı belki ve tıpkı kedilerin ya da fillerin yaptığı gibi, ölmek için gitmişti uzaklara. Işıltılı kumsalda yaklaşmakta olan Joseph Hine'in boylu poslu görüntüsünü gözetlerken, tuzlu rüzgârda titreşip parıldayan tuhaf ve uzun giysiye bu yüzden kefen sanmış olmalıydı.

Ama dönüp gelen bu Joseph Hine, hayalet filan değildi. Joseph Hine ıslak kumsalı geçip gelgitten artakalan otlarla kaplı bataklık araziye adım attığında, Sonny Peen'in o ufak kulübesinin gomalak cilalı, yeşil şişe camlı minik penceresinden gördüğü şey aslında bir kadındı.

Artık çoğumuz alışmış olsak da, Joseph Hine'in sıradışı bir görünüşü var.

Dönüşünün üzerinden bir yıldan fazla zaman geçti, ama eve geldiğinde Evangelina ile ilk karşılaşmalarının nasıl olduğunu, üzerinde kadın giysileriyle kapıdan içeri nasıl girdiğini hâlâ merak ediyorum. Aralarında geçen konuşmayı da zihnimde canlandırıyorum sık sık.

Joseph?

Evangelina.

Uzun bir sessizlik.

Nasılsın?

Bilmem. Özledim seni. Eve dönmek istedim.

Yine uzun bir sessizlik.

Ceketini hâlâ saklıyorum.

Teşekkür ederim. Teşekkür ederim Evangelina. Çok incessin.

Yine uzun bir sessizlik.

Joseph?

Efendim?

İçeri gel.

Soğuk havalarda dışarı çıktıklarında Joseph kadın elbisesinin üzerine gri renkli o kocaman ceketini giyiyor yine.

Demir ocağında çalışırken eskisi gibi emektar önlüğünü takıyor. Harold gibi meslek konusunda şansını başka alanlarda arayanların aksine, o aynı işi sürdürüyor –işinde de hâlâ iyi sanırım.

Joseph'in neye dönüştüğünü tam olarak anlatmak zor.

İkisi birlikte çocuk yaptıklarına göre, dış görüntüsünün altında hâlâ bir erkek olduğunu düşünüyorum. Küçük bir kızları var şimdi, adını May koydular, ayrıca Evangelina'nın haline bakılacak olursa, galiba ikincisi de yolda.

Maryport'tan aldığım porselen dikiş yüksüğünü hâlâ saklıyorum. Eğer yapabilirsem, günün birinde bunu Evangelina'ya vermek istiyorum, ama Harold bunu yasakladı. Üzerinde ceketini olsun ya da olmasın, Joseph Hine'nin yüz metre uzağından geçtiğinde bile terlemeye, huzursuzlanmaya başlıyor. Sokakta yürürken ne zaman onlara, yani Evangelina'ya, Joseph'e ve minik kızlarına rastlasak, dirseğimden sertçe çekiştirerek yolun karşı tarafına sürüklüyor beni.

Akşamları masanın öbür ucundan onu izliyorum; lokmasını uzun uzun çiğneyişini, çiğnerken yüzündeki kemiklerin oynayıp oynamasını, şakak kemiklerinin çıtırtısını... Arada bir dönüp bana bakacak, başını sallayacak, tıka basa doldurduğu ağzından lokması sakallarına akarak yemeği çok beğendiğini, etin pek lezzetli olduğunu söyleyecek. Ardından, ilerleyen saatlerde çaylarımızı içtikten, kitabımızdan ya da gazeteden birkaç satır okuduktan sonra o, karanlıkta üzerime çıkıp işini görürken, ben kışın son karında Evangelina ile birlikte yüksek bir tepede olduğumuzu hayal edeceğim. Yanağını boynuma dayamış, kollarını kalbimin üzerine sarmış olacak.

Galen Pike'ın Kefareti

Şerif Nye'in Pike'ı kasabaya getirişini herkes görmüştü. Dağın eteğinden aşağı, gölgelerin koyulttuğu çayırları örten erimiş kar birikintilerinin arasından, artık gözükmeye başlamış çayırların üstünden kıvrılarak inen iki adamın silüetleri taşlı çayır boyunca giderek büyümüş ve sonunda North caddesindeki hapishaneye ulaşmışlardı. Nye atının üzerindeydi; iple atın arkasına bağladığı uzun ve sıska görünüşlü Galen Pike ise yürüyerek onu takip ediyordu.

Piper City hapishanesi, kare şeklinde tek bir hücresi bulunan alçak damlı, tuğla bir binaydı o zamanlar; Piper City ise cıfcaflı adının aksine Colorado dağlarının eteklerinde, yalnızca yüz doksan üç kişinin yaşadığı تنها bir kasabaydı. Hapishane binasının hücreden başka arka tarafında ufak bir avlusu da vardı; idam mahkûmlarının asıldığı darağacını buraya kurmuşlardı. Binanın girişindeki odada bir masa, bir iskemle ve bir de çalı süpürgesi duruyordu; duvardaki bir kancada kalın bir halkaya dizilmiş hücre anahtarları asılıydı ve gardiyan Knapp'ın sabahları kahvesini ısıtıp krep yaptığı bir de ufak soba vardı içeride.

Walter Haig'in kız kardeşi Patience, Piper City hapishanesinde çeşitli uzunluktaki cezalarını çekmekte olan suçluları ziyaret ederdi yıllardır. Çoğu yabancıydı; hiç şaşmadan zaman zaman

ortaya çıkan altın söylentilerinin cazibesine kapılarak kasabaya gelen ipsiz sapsız serserilerdi ve ne zaman bunlardan birini tutup hapse atsalar, Patience ziyarete gelirdi.

Galen Pike'in işlediği suç, Patience'ı tarifsiz bir dehşete düşürmüştü ve onu görmek için ilk kez hapishaneye giderken bu konuyu düşünmemeye karar verdi. Kapalı duran bankanın, kepenkleri inik marketin, kapısına kilit vurulan tuhafiyecinin ve güneşliklerini kapatmış dışının önünden geçerken gözlerini kaçırdı.

Diğer suçlulara nasıl davranıyorsa Galen Pike'a da öyle davranacaktı; yiyecek bir şeyler götürecek, oturup konuşacak, ömrünün son günlerinde ona yarenlik edecekti. Kutsal Kitap'tan bölümler okumayacak, Tanrı'nın buyrukları ya da ölümcül günahlar konusunda vaaz vermeyecekti. Ancak o kendisi isterse bir şeyler okuyabilirdi; onun durumundaki birine faydası doku-nabilir belki diye bir mezmur, bir dua ya da belli başlı ayetlerden birkaçını okuyabilirdi, ama hepsi buydu.

Sıska, gösterişsiz bir kadındı Patience Haig.

Dümdüz kahverengi saçlarını alnından geriye öyle sıkı toplamıştı ki ortadaki saç ayırma çizgisinde küçük bir kellik oluşmuştu. Saçları başının arkasında uzun, cansız bir örgüyle bağlıydı. Yüzü uzunca ve dardı. Sağ deliği ezilip yassı olarak kıkırdağına yapışmış burnu haricinde ince ve sıradan yüz hatlarına sahipti. Ayağında kısa ökçeli siyah botlar, üzerinde uzun kollu, gri renkli, yakası köşeli ve geniş bir elbise vardı. Otuz altı yaşındaydı.

Eğer kalbini ciddiyetle ve gerektiği gibi hazırlamışsan, doğru kelimeleri mutlaka bulursun. Hapishane ziyareti görevini kendisine devreden Abigail Warner'ın bu sözlerini gelirken yolda sessizce tekrarlardı. Patience ne zaman yeni gelen bir mahkûma ilk ziyaretini yapacak olsa kendini biraz tedirgin hissederdi. Franklin caddesinin sonundan köşeyi dönüp de North caddesine saptığı sırada yaşlı kadının öğütlerinden her zaman yararlandığını hatırlardı: Evinden, ailesinden, sevgiden yoksun bir halde, üç bu-

çok metrekairelik kasvetli, korkutucu ve rahatsız bir hücreye tıkılmış olmanın yarattığı yalnızlık duygusunu düşünerek gittiği o iç sıkıcı, ufak odada –işlenen suç ne kadar korkunç olursa olsun– her şeye rağmen huzurlu ve dostane bir ortam yaratabildiğini görmüştü. Tabii bunda, yanında götürdüğü bisküvi ve çilek likörü sepetinin de payı yok değildi. Hemen hemen her seferinde, adamların onu mutlulukla karşıladığına şahit olurdu.

“Günaydın Bay Pike,” dedi demir parmaklıklardan geçerken. Arkasından kapının gürültüyle kapandığını duydu.

Galen Pike sıkıca gırtlığına biriken balgamı temizlemek için çukura kaçmış yanaklarını şişirerek yere doğru öksürdü.

“Sıcak bisküvi getirdim,” diye devam etti Patience, elindeki sepeti aralarında duran daracık masaya yerleştirirken. “Çilek likörü de var.”

Pike ağır ağır tepeden tırnağa süzdü kadını. Sıkıca bağlanmış kısa ökçeli botlarına, uzun kollu gri elbisesine ve geriye doğru sımsıkı toplanmış saçlarına baktıktan sonra, tütünün boğuklaştırdığı hırıltılı bir sesle vaiz olup olmadığını sordu.

“Hayır,” dedi Patience, “Ben sizin dostunuzum.”

Pike bir kahkaha patlattı.

Sararmış dişleriyle sırtarak, pis bir yeleyi andıran kara saçlarını geriye attı ve şayet dostu olsaydı, çilek likörü yerine daha sert bir şeyler getireceğini söyledi.

O kötücül, uğursuz yüzünü kadına doğru iyice yaklaştırdı ve kalın zincirlerle bağlandığı dik arkallıklı iskemlesinde öne doğru yaylandı ve ardından sesini iyice alçaltarak, “Şayet dostum olsaydın, o zaman gelirken o minik beyaz elinle hücre anahtarını kancasından aşırıp Kırmızı Başlıklı Kız sepetinin içine atar, krep tıknaktan başka bir işe yaramayan o siktiriboktan şişko gardiyanın lanet duvarında bırakmazdın,” dedi.

Patience gözlerini kırıştırdı ve derin bir nefes aldı ve soğuk bir ifadeyle son söylediği şeyi yapamayacağını onun da çok iyi bildiğini, birincisini de kesinlikle yapmayacağını, çünkü sıcak bir

günde serinlemek için çilek liköründen daha kuvvetli bir şeyin olamayacağını söyledi.

Bisküvilerin üzerine örttüğü temiz, beyaz örtüyü çekip aldı. Havanın rutubetinden nemlenen bezle, üzeri ne idüğü belirsiz kaskatı lekelerle kaplı yağ bağlamış ufak masayı sildi ve yanında getirdiği –kardeşi Walter'a ait– kalaylı maşrapaya dört parmak çilek likörü doldurdu.

Eğer bir itirazı yoksa, onun yanında oturmak üzere o günden başlayarak çarşambaya kadar her sabah ziyaretine geleceğini söyledi Galen Pike'a. Hatta arzu ederse, çarşamba günü de gelip yanında olacaktı. O güne dek, eğer isterse tabii, yaptığı şeyleri kendisine anlatır, yükünü hafifletirdi; onu yargılayacak değildi. Veyahut başka şeylerden konuşurlardı. İsterse ona kitap da okuyabilir veya sessizce oturabilirlerdi. Kendisi bilirdi, sessizliğe alıştı; konuşmaktansa, sessizliği tercih eden biriydi aslında.

Pike, kanca biçimli iri burnunu kınıştırıp kaşlarını çatarak kadına baktı; ziyarete yolladıkları kadının deli olup olmadığını anlamaya çalışıyor gibiydi. Kadın sözlerine bir karşılık alamayınca, adamın tam karşısındaki iskemleye geçip oturdu ve örgüsünü çıkarıp örmeye koyuldu. Tam yarım saat boyunca ikisi de tek kelime etmeden öylece oturdular. Sonunda Pike –belki uzayan sessizlikten, belki de tahta şişlerin tıkırtısından rahatsız olduğu için– sıksa bedeniyle masanın üzerine eğildi, başını daha önce yaptığı gibi kadına yaklaştırdı ve onun gibi tohuma kaçmış bir kız kurusunun ne demeye bebek patiği ördüğünü sordu.

Uğradığı hakaret karşısında yüzü kızarsa da duymazdan geldi Patience ve Franklin Caddesi Dostları Toplantı Evi'ne mensup kadınlarla birlikte Piper City'deki yeni sığınma evinde kalan yardıma muhtaç yalnız anneler için başlatılan giysi kampanyasına hazırlandıklarını söyledi Pike'a. Boulder caddesine sürüklenen pek çok kız aynı yola düşüyor, diye de ekledi; sonunda hepsi başlarını sokacak bir sığınak arıyordu.

Pike kamburunu çıkararak iskemlenin arkasına dayandı. Karmaşık bir düğümle birbirine sımsıkı bağlanmış kirli ellerini kucagında çevirip diğer tarafa yatırdı.

“Yardıma muhtaç yalnız anneler, ha?” dedi adam pis pis gülererek. “Neredeymiş bu dediğin yer?”

“Şimdilik hiçbir yerde,” diye yanıtladı Patience, başını örgüden kaldırarak. “Ama vakti gelince burada, North caddesinde açacağız. Belediye başkanına başvurmuzu yaptık bile.”

Patience Haig, Piper City hapishanesi sakinlerine yaptığı ziyaretlerden arta kalan vakitlerinde, kasabanın Cumhuriyetçi belediye başkanı Byron Lym ile didişiyordu.

Kardeşi Walter ile birlikte Franklin Caddesi Dostları Toplantı Evi Dostları, Anglikan Kilisesi papazı ve cemaatinin yanı sıra Piper City ahalisinin bir bölümüyle bir araya gelerek kasabanın belli başlı sorunlarının halledilmesi için belediyeye baskı yapıyorlardı. İstekleri arasında şunlar vardı: harap durumdaki okul binasının çatısının yenilenmesi, Piet Larsen’in evine yol götürülmesi (böylece at arabasıyla oraya kadar ulaşabilecek, yaşlı adamı arada bir kasabaya getirip bir nebze olsun hayata bağlanmasını sağlayacaklardı), bir kütüphane, bulaşıcı hastalıklar için küçük bir hastane ve yardıma muhtaç yalnız anneler için North caddesinde bir sığınma evi.

O güne dek bu projelerin her biri Lym tarafından ya engellenmiş ya da baltalanmıştı. Adam, okul binası çatısının yenilenmesine de, Piet Larson’un evine yol götürülmesine de, kütüphaneye de, hastaneye de karşı çıkmıştı; sığınma evine de karşı çıkıp çıkmayacağı birkaç gün içinde belli olacaktı.

“Zor biridir belediye başkanı,” dedi Patience, ama Pike onu dinlemiyordu, hücrenin ufak penceresinden görünen dağların kızıl kahverengi zirvelerini seyrediyordu. Ne sığınma evi ne de başka bir konuda soru soruyordu artık, sohbet etmeye niyetli olmadığı belliydi. Bir saati daha böyle geçirdiler, sonunda Pa-

tience şişlerini toplayıp bitirdiği patiklerle birlikte sepetine yerleştirdi ve eğer isterse, ertesi sabah tekrar gelebileceğini söyledi.

Pike esnedi, bakışlarını pencereden ayırmaya gerek bile duymadan kadına nasıl isterse öyle yapmasını söyledi, gelip gelmemesi umurunda değildi. Bir hafta sonra ölmüş olacaktı, böyle bitecekti, söylenecek başka şey yoktu.

Sonraki üç gün boyunca Patience her sabah Galen Pike'ı görmeye geldi.

Her seferinde Pike'a taze bisküviyle çilek likörü getirdi ve kitap okumasını ya da sohbet etmek isteyip istemediğini sordu. Adam cevap vermeyince örgüsünü çıkarıp örmeye koyuldu, sessizlik içinde öylece oturdular.

Beşinci günün sabahında Patience her zamankinden daha geç geldi, demir parmaklıklı kapıyı açan Knapp'ın yanından geçip içeri girerken özür diledi. Knapp kapıyı arkasından tekrar kilitledi. Ayın Toplantısı'ndan geliyordu Patience; dediğine göre toplantıdan sonra, çoğu sığınma eviyle ilgili olmak üzere bir sürü bilgi paylaşılmıştı, zira başkan karar aşamasındaydı, büyük ihtimalle en erken ertesi sabah belli olacaktı.

Pike önce esnedi, yere tükürdü, ardından kadına nerede olduğunun ya da ne yaptığıının umurunda bile olmadığını söyledi. Merak ettiği tek şey, o güzel burnunu nereden edindiği idi.

Knapp büro kısmında oturmuş, gazetenin arkasından onları gözetliyordu. Şimdiye dek adamlardan hiçbirinin Bayan Haig'e bu kadar terbiyesizce davrandığını görmemişti. Daha iyi görebilmek için boynunu öne doğru uzattı, belki ilginç bir şeyler olabilirdi. Mesela Bayan Haig iki çift laf edip Pike'ın ağzının pağını verir ya da yerinden fırlayıp çeker giderdi ve böylece Pike da ömrünün son üç gününü müstahak olduğu üzere orada tek başına çürüyerek geçirirdi.

"Bahçe kapısından düşmüştüm, Bay Pike," dedi Patience. "Dokuz yaşındaydım."

“Ne de yazık,” dedi Pike, iğrenç bir üslupla kelimeleri uzatarak. Knapp de Patience’ı gözlemeye devam etti, fakat kadın bundan şikâyetçi olmadığını, duruma çoktan alıştığını, birileri söz etmese aklına bile gelmediğini, zaten o güne dek kaba ve nezaketsiz kimseler dışında kimsenin yüzüne karşı bu konuyu açmadığını belirtti. Bu açıklamadan sonra ikisi de her zamanki gibi sessizliğe gömüldüler.

Patience çantasından örgüsünü çıkardı.

Bürosunda oturan Knapp ise gazetesini katladı, kahvesini ısıtıp krepini pişirmeye başladı. Tavaya attığı içyağı cızırdayıp tütmeğe başlayınca sulu hamuru içine akıttı. İlk krep pişince tavadan kaydırıp tabağa yerleştirdi, sonra bir tane daha, ardından bir tane daha pişirdi. Üst üste yığıldığı altı adet krep hazır olunca iskemlesini masasına yanaştırıp yemeye başladı. Arada bir başını kaldırıp Patience Haig ile Galen Pike’ın oturdukları hücreye göz atmayı ihmal etmiyordu. Mühim bir mevzu çıkmasını ya da ikisinin atışmasını bekler gibi bir hali vardı; Pike’a bekçilik etme görevinin sona ereceği çarşamba günü eve döndüğünde, şöyle ağız tadıyla karısına anlatabileceği türden bir şey. Ağzını şapırdata şapırdata yediği krepini kahvesiyle birlikte yutarken, insanın içini ürpertiyor bu adam, diye düşündü; kemikleri sayılıyor, üflesen gidecek.

Pike, o sapsarı dişlerle dolu ağzını açıp sessizliğin ortasına doğru birden kükreyiverdi: “KES DİKİZLEMEYİ!” Knapp korkudan bir sincap gibi oturduğu yerde havaya zıplayıp elindeki çatalı yere düşürdü.

“Tanrı aşkına,” diye böğürdü Pike. “Her işe burnunu sokan, kıvrık kuyruklu, lanet olası domuz seni.”

Derken Patience’a döndü. “Ya siz, siz ne haltlar karıştırıyorsunuz orada bakalım? Ayın toplantısı dediğin o yerde?”

Patience elindeki örgüyü kucağına bıraktı ve Piper City Dostları Toplantılarına kendisi ve kardeşi Walter de dahil olmak üzere on dokuz kişinin katıldığını, pazar sabahları Franklin Cadde-

si Toplantı Salonu'nda buluştuklarını, toplantı sırasında ufak bir masanın etrafına iki sıra halinde dizilmiş ahşap sıralarda oturduklarını anlattı.

"Peki ya vaiz?"

"Vaiz yok," dedi Patience. Onun yerine sessizce oturuyor, Tanrı'nın ışığını kendi içlerinde arıyorlardı. Bu süre boyunca kutsal ruhla bir olanların dışında kimse sesli konuşmuyordu.

"Tanrı'nın ışığı da neymiş?" dedi Galen Pike.

"Tanrı'nın her insanın içinde ışıldayan ışığı," diye yanıtladı Patience.

Ertesi gün Byron Lym, Patience Haig'i, Anglikan Kilisesi papazını ve yardıma muhtaç anneler için sığınma evi projesini destekleyen Piper City sakinlerinden birkaçını toplantıya çağırdı ve onlara bu işin olmayacağını söyledi.

Toplantıdan sonra yürüyerek evine dönen Patience, Başkan Lym'in görkemli evinin önünden geçti; duvarları sarıya boyalı bu muhteşem evin önünde sundurması, etrafı bahçe bitkileriyle çevrili muntazaman biçilmiş kare biçimindeki yemyeşil çimenliği, pırıl pırıl kesme taşlarla döşeli garaj yolu vardı. Sonra, çatısı göçmüş, kirişlerine de rüzgârda uçmaktan lime lime olmuş bir muşamba gerilmiş okul binasının önünden geçti. Sonra, kütüphane inşaatı için düşündükleri, kereste deposunun bitişiğindeki sahipsiz arsanın önünden geçti. Ve sonra da bir çırpıda bulaşıcı hastalıklar hastanesine çevrilebilecek boş antreponun önünden geçti. Franklin caddesine geldiğinde kendini o kadar üzgün ve kırgın, öylesine umutsuz ve moralsiz hissediyordu ki, o gün Galen Pike'i ziyaret etmek için hapisshaneye gitmedi.

Öğle yemeğini kardeşi Walter ile birlikte yedi ve başkan hakkında içinden ne gelirse söyledi. "Bu dünyanın bahtsız insanlarını Byron Lym'in umurunda bile değil," dedi nefes almadan konuşarak. Kabaran öfkesi ve hıncı umutsuzluğa dönüşmek üzere

olan Patience patladı: “Kendinden başkasını düşünmeyen, çürümüş, ahlaksızın teki o adam. Bu kasabaya zarar veriyor.”

Walter makarnaya peynir koydu. Patience ise yemeğe dokunmadı, öfkeden dolup taşarak oturmaya devam etti.

Byron Lym son on beş yıldır katıldığı her seçimi kazanmıştı. Aradaki oy farkı çok az olmasına rağmen seçim günü gelip çatığında sandıktan galibiyetle çıkan daima Cumhuriyetçiler olmuştu: anlaşılan, vergileri artırmadığı sürece Byron Lym’in kasabanın bütçesini hortumlayıp kendi hesabına geçirmesine Piper City halkının çoğunluğunun bir itirazı yoktu.

“Böyle olmaz Walter,” dedi Patience, kararlı bir ses tonuyla. “Bu adamın o oyları elinde tutabilmek için yaptıkları kabul edilemez. Avcu şekerle dolu açgözlü bir çocuk gibi davranıyor bu adam. İçinde minik bir su damlası kadar, bir nebze bile iyilik olmayan böyle birine müsamaha gösterilmemeli.”

Walter kaşlarını kaldırdı, yumuşak bir gülümsemeyle kardeşine baktı. “Tanrı’nın ışığına ne oldu kardeşim?”

Patience peçetesini masanın öbür ucunda oturan kardeşine doğru fırlattı. “Walter, dalga geçme benimle. Elbette orada, işlemeli yeleğinin ipek astarlı cebinde bir yerlerdedir, karanlık bir köşeye saklamış olmalı, ama epey derine saklamış anlaşılan.”

Yemekten sonra kardeşinden kendisini mazur görmesini istedi Patience, biraz hava almak için dışarıya çıkacaktı. Walter, sonraki bir saat boyunca kardeşinin verandadaki salıncakta hınçla ileri geri sallanırken çıkardığı sesleri dinledi; gıcırtyla inleyen paslı halkalar tavan kirişlerini öyle bir zorluyordu ki neredeyse çatıyı çökertecekti.

Pike hücresinde bileğini sıkın iplerle oturuyordu, iskemlesinde her kımıldayışında zincirler kalçasına gömülüyordu. Etrafındaki çıplak tuğlalı duvarlara, kalın parmaklıklara, kâh gazetesini okuyan kâh kamburunu çıkararak kızartma tavasına eğilen ya

da eskimiş çalı süpürgesini büronun zemininde sürterek temizlik yapan Knapp'a baktı.

Gözlerini yumdu, dışarıdaki kavakların hışırtısını dinleyerek oturdu. Arada bir başını çevirip ufak pencereden dağların kızıl kahverengi zirvelerine bakıp durdu.

Saat on biri geçmişti, derken on iki oldu, fakat gri giysili, yamuk burunlu kadın gelmemiştir. Saat üçü, dördü buldu, görünürde hâlâ kimse yoktu ve Galen Pike onu özlediğini fark etti.

Örgü şişlerinin usul tıkırtısını, soluk alıp verdikçe ezik burun deliklerinden içeri giren bayat hücre havasının çıkardığı karmış vızıltısını andıran ince ışıltı bile özlemişti. Sabahları uyanır uyanmaz ilk yaptığı şeyin, kadının telaşlı adımlarının tıkırtısını duyabilmek için sokaktan gelen seslere kulak kabartmak olduğunu fark etti. Boşalan yulaf lapası tasını parmaklıkların arasından dışarı bırakıp, lazımlığına uzanır uzanmaz büronun kapısını gözlemeye başlıyor, açılacağı anı bekliyordu. Şu yer yüzünde, onu görünce iğrenme duygusuyla irkilmeyen tek insandı o. Mahkeme salonunda insanlar duvara doğru geriliyor, hayretle ağızlarını açıp kirli kara saçlarına, dağınık, derbeder sakalına bakıyor, sanki şeytan görmüş gibi başlarını sağa sola sallıyorlardı. Oysa bu kadın, muntazam taranmış saçları, uzun, siliç çehresi ve aynı gibi cilalanmış pabuçları, dimdik ve kaskatı duruşuyla tam karşısında oturup, dosdoğru gözünün içine bakabiliyordu. Ona kız kurusu dediği, burnuyla dalga geçerek terbiyesizlik ettiği için kendini kötü hissetti. Hücrenin sessizliğini –üstelik onu da dışarıda bırakmadan– sıcak bir şeye sarınır gibi örtünmesini özledi. Çilek likörünün tadından bile hoşlanmaya başlamıştı.

Yavaşça, milim milim zorlayarak ellerini oynatmaya, sımsıkı bağlandığı ipi gevşetmeye koyuldu.

“Kusuruma bakmayın, Bay Pike,” dedi Patience ertesi sabah ziyarete geldiğinde.

Dediğine göre, aslında önceki gün gelecekti ama başkan sığınma evi taleplerini reddetmişti. “Piper City’ye gelenlerin gözüne batar, ayrıca kasaba sakinlerinin itibarını zedeler,” demişti. Bunun üzerine morali o kadar bozulmuştu ki dosdoğru eve gitmişti. “Gelmiş olsaydım, sohbetim sizin gibi azla yetinen biri için bile yetersiz kalırdı korkarım, Bay Pike.”

Pike ise, keşke Knapp orada olmasaydı diye geçiriyordu içinden. Gardiyanın sürekli onları gözetlemesinden nefret ediyordu. “Çok yazık olmuş,” dedi boğuk sesiyle usulca.

“Öyle oldu.”

Birden Patience Haig’in gözlerinden yaşlar dökülmeye başladı. İncecik ağzının kenarları seğirmesiyle aşağı çekilen zayıf, siyah yüzü eskisinden daha uzun görünüyordu şimdi.

Pike dikkatle kadına bakıyordu. Ne diyeceğini bilemiyordu.

Knapp o tarafa doğru biraz daha yanaştı, Patience Haig’in hafif hıçkırıkları ilgisini çekmişti besbelli. Pike bunu görür görmez sırtında iskemlesiyle ayağa fırladı, zincirlerini sağa sola savurup kükreyerek tıpkı bir goril gibi demir parmaklıklara saldırdı. Knapp korkudan alelacele büronun öteki ucuna, sobanın bulunduğu köşeye kaçtı. Pike masaya geri döndüğünde Patience sessizce gülüyordu.

“Vahiy Kitabı’ndaki kanatlı aslana benziyor bu adam,” dedi Patience burnunu sümkürerek. “Önünde, arkasında, içinde, gözleri her yerde.”

“Aynen öyle.”

Patience burnunu çekti, yarısı bitmiş patikle yanaklarını kuruladı. Uzun, cılız saç örgüsünü düzeltti, kemikli omuzlarını dikleştirdi.

“Neyse,” dedi. “Bu kadar hüsrân edebiyatı yeter. Bugün nasılsınız Bay Pike?”

Önceki gün gelmeyince, onu özlediğini söylemek istedi Pike. “İyiyim,” dedi.

"Güzel," dedi Patience.

"Size bir şey vereceğim," dedi Pike elini masanın üzerine koyarak. Elbisesine renk katsın diye bunu kendi elleriyle yaptığını söyledi.

Çiçek şeklinde bir tür rozete benziyordu bu. Daha önce ellelerini bağlayan halattan söktüğü ipliklerle yapmıştı belli ki, halatın yerinde yeller estiği Patience'in gözünden kaçmadı. Lif lif ayrılmış, kaba saba dört yaprak; ortasındaysa leş gibi kokan kanlı gömleğinden kopardığı bir düğme vardı. Patience onu eline aldı, bir süre avucunda tuttu. Pürtüklü yapraklar eline batıyordu. Merak etti, Pike'ın bu hareketi romantik bir jest olabilir miydi?

Eğer kalbini ciddiyetle ve gerektiği gibi hazırlamışsan, doğru kelimeleri mutlaka bulursun.

"Teşekkür ederim Bay Pike," dedi kıbarca. Teşekkürler, ama bunu kabul edemezdi, her türlü ziynete ve süs eşyasına karşıydı.

Çiçeği adamın açık duran avcuna geri bıraktı. Pike'ın pis parmakları çiçeğin üzerine kapandı.

"Benden nefret ediyorsunuz."

"Hayır."

Knapp nefesini tutmuş Pike'ı izliyordu. Adam, çiçeği tutan elini ters çevirip başını iki yana salladı; pislikten keçe gibi birbirine dolanmış saçlarının yerinde fare kuyruğu ve yılanlar vardı sanki. Her insanın Tanrı'nın ışığını içinde taşıdığı konusunda yanıldığını söyledi Patience Haig'e. Onun içinde ışık filan yoktu. Işık onu es geçmişti. Bulunduğu yer karanlık, bataklık ve kötü bir yerdi.

"Saçmalamayın," dedi Patience.

Doğrusu bu, dedi Pike, ufak pencereden görünen dağların kızıl kahverengi zirvelerine gözlerini dikerek. Annesi öldükten sonra her türlü kötülüğe bulaşmıştı. Yıllar, yıllar önce annesi vefat ettiğinden beri, ona nasıl davranması gerektiğini söyleyen, düşüncelerine önem verdiği, davranışlarıyla memnun etmek is-

tediği hiç kimsesi olmamıştı. Canı ne isterse yapmış, yemediği halt kalmamıştı. Patience'a baktı. Adını sordu.

"Patience," dedi kadın. "Patience Haig."

"Bayan Haig, siz bana biraz annemi hatırlatıyorsunuz."

Knapp boncuk gözlerini Galen Pike'dan çevirip, gri elbisesi içindeki bu sıska Quaker hanıma dikti. Yüzündeki ifadeden, Pike'ın annesiyle kıyaslanmaktan memnun olup olmadığını söylemek zordu. Sırtına kadar inen uzun, düzgün saç örgüsü ve kucağında kavuşturduğu elleriyle öylece, yüzünde en ufak bir duygu belirtisi olmaksızın oturuyordu.

"Beni asacak cellattan korkuyorum, Bayan Haig," dedi Galen Pike.

Eliyle boğazına dokundu. Rica etse, acaba sabah sakal tıraşını yapabilir miydi? Saçını da kesebilir miydi acaba? Sabah ona temiz bir gömlek getirebilir miydi, böylece onu götürmeye geldiklerinde fazla hırpani ve pis gözükmezdi. Şayet, diye devam etti beceriksizce gülümsemeye çalışarak, dış görünümü konusunda tasalanması kadına yanlış gelmiyorsa.

Patience bakışlarını ellerine indirdi. Elbette tıraş edebileceğini söyledi, yumuşak bir sesle. Eğer yaranı dokunacaksa, neden olmasındı?

Sonra da o ânın ağırlığını bir an önce dağıtmak istediğinden, hemen gülümsedi ve umarım bu işi elime yüzüme bulaştırmam dedi. Kardeşi Walter'ı tıraş olurken birkaç kez izlemişti, ama kendisi hiç tecrübe etmemişti. Pike, becereceğinden hiç şüphesi olmadığını söyledi. Canını yakmayacağından emindi.

Ertesi sabah tıraş faslı sona erdiğinde, pislik içindeki gömleğinin yerine giymesi için kardeşi Walter'a ait temiz bir gömlek verdi adama, kendisine bir şeyler okumasını isteyip istemediğini sordu. Yirmi üçüncü mezmur çok güzeldir, dedi. Ona güç verecekti, bundan emindi. Pike, tek istediği şeyin kendisine eşlik etmesi olduğunu söyledi. On dakika daha sessizce oturdular. Ufak bü-

royu süpüren Knapp'ın süpürgesiyle, avludaki kavakların hışır-tısı işitiliyordu yalnızca. Derken, elinde anahtarıyla Knapp çıkageldi. Yanında iki yardımcısıyla birlikte Şerif Nye, onun yanında Dr. Harriman ve bir de Boulder'dan gelen cellat vardı.

Nye, Pike'ın belini saran zincirin kilidini açtı, bacaklarını iskemleye bağladıkları ipin kalanını çözdü, sonra da kolundan tutarak dışarı çıkardı.

Avluda Pike'a son sözlerini sordu Nye. Pike, sesini gürleştirep, getirdiği leziz bisküviler, çilek likörü, temiz gömlek ve sabahki tıraş için, ama hepsinden önemlisi tatlı ve sakın sohbeti için Bayan Patience'a teşekkür etmek istediğini söyledi. O güne dek tanıdığı en iyi, en nazik insandı kendisi. Böyle birini hak etmiyordu ama yine de minnettardı kendisine, keşke ona minik bir hatıra, minnettarlığının nişanesi olarak bir yadigar bırakabilseydi, ama hiçbir şeyi yoktu. Tek dileği, öldükten sonra kendisini anacak olursa, hakkında kötü şeyler düşünmemesiydi.

Knapp'ın karısına sonradan anlattığına göre, Pike'ın bu kısa konuşmasının Patience Haig üzerinde nasıl bir etki yarattığını söylemek doğrusu kolay değildi. Ancak çuval bezinden başlık Pike'ın kara gözlerini, yırtıcı ve iğrenç yüzünü örttüğünde ve ayaklarının altındaki zemin açıldığında, Bayan Haig'in o meşhur metanetini korumakta zorlandığından emindi; çünkü çuval bezinden gelen sert ses ve ahşap darağacı düzeneğinin takırtısı arasında duyulan kısık, tiz çığlık, bu sade, dimdik kadının ağzından kaçmış olmalıydı.

Her şey olup bittikten sonra Patience, boş hücrede bir süre oturmak için Knapp'tan izin istedi. İçeride ipten örülmüş çiçeği aradı, ama bulamadı. Knapp kaldırıp atmış olmalıydı, belki de Pike yanında götürmüştü.

Pike'ın kasabaya ilk gelişinden bu yana yıllar geçmişti sanki. O sıralar kara kış çoktan bitmiş, ama kar hâlâ yerden kalkmamıştı. Güneyde az miktarda altın bulunduğu dair söylentiler

aylar öncesinden çıkmıştı. Keşif için Piper City'den dört adamın yola çıktığını hatırlıyordu Patience. Beşincisi de Pike'tı; çantalarını taşısın, ayak işlerini görsün diye almışlardı yanlarına. Tencere, tava, kazma, kürek, yakıt, dinamit, ne varsa yüklenmişti.

Patience, hapishaneden çıkıp ağır adımlarla yürümeye başladı. Piper City'den çıkıp bir daha geri dönmeyen o dört adamın gidişinden ve başlarına gelen korkunç şeyleri öğrendiklerinden bu yana olup biten her şeyi unutmak istiyordu. Galen Pike'la hapishane hücrelerinde geçirdiği sessiz saatleri, Byron Lym'in sunduğu son projeyi elinin tersiyle geri çevirmesini, korkunç darağacı sahnesini, hepsini unutmak istiyordu. Hayatı boyunca kendini hiç bu kadar kötü hissetmemişti. North caddesinden dönüp Franklin caddesine saptı, kepenkleri inik marketin, kapalı duran bankanın, kapısına kilit vurulan tuhafiyecinin ve güneşliklerini kapatmış olan dişçi muayenehanesinin önünden geçti. Bankanın ağır ahşap kapısının önünde durdu. Birileri, kapının pirinç tokmağına yeşil yapraklı dallardan örülme, üzeri siyah kurdeleli bir çelenk asmıştı. *Zavallı Bay Shrigley*, diye geçirdi içinden. *Zavallı Bay Palgrave*. *Zavallı Damon Archer* ve *Dawson Mew*.

Birkaç adım yürüdü, sonra durdu ve geri dönüp bu zavallı adamların sessizliğe gömülen işyerlerine baktı yeniden.

Bunu neden daha önce akıl edememişti ki?

Yıllardır her seçimde inatla, şaşmaz bir şekilde Byron Lym'e oy veren, ancak çoğunluğu kıl payı ele geçiren Piper City'lileri düşünürken, "Aman Tanrım," diye fısıldadı.

Piper City'de herkes kimin kime oy verdiğini bilirdi. Eğer hafızası onu yanıltmıyor ve doğru hatırlıyorsa, son seçimde Cumhuriyetçiler'e kırk sekiz seçmen oy vermiş, sonrasında Galen Pike onlardan dördünü yemişti. Onların yokluğunda Lym bir sonraki seçimi kaybedebilirdi.

Patience topuklarının üzerinde sert bir dönüş yaptı.

Kemikli omuzlarını geriye attı, kolunu büküp sepetini taktı.

Franklin caddesini seri adımlarla geçerek eve döndü.

Verandanın basamaklarını koşarak çıkıp tel kapıdan içeri daldı, havadisleri Walter'a bir an önce anlatmalıydı.

Kötülük Perisi

Lenny gözünün ucuyla yan taraftaki kıza doğru baktı ve onu sabahleyin, günün ilk ışıklarıyla birlikte yatağından kalkarken hayal etti: Kaldığı hostel benzeri yerde usul adımlarla buz gibi soğuk mutfığa giriyor ve sonra daracık tezgâhın üzerindeki dağınıklığı derleyip toparlıyor. Tırnakları kemirilmiş parmak uçlarıyla tereyağını una katarken düşündü kıızı; üzerine biraz soğuk su ekliyor, yoğurup topak haline getirdikten sonra dinlendirmek için herkesin ortak kullandığı kir pas içindeki büyük soğutucuya yerleştiriyor. Bir yandan da beyazından ayırdığı yumurta sarılarını şekerle çırpacak, kremayı bir kaba koyup sobanın üzerinde ısıtacak.

Kolları nasıl da ince, nasıl da güçlü görünüyordu! Ve ne kadar da üşümüş bir hali vardı! Sanki alüminyum folyonun altındaki turta hamuru barbunyalarla birlikte pişerken, fırsattan istifade yıkanmak için iğrenç bir naylon perdenin ardındaki ufacık bir duş kabinine girmiş ve çıktıktan sonra da bir türlü ısınamamış gibiydi.

Lenny'nin görüş açısına göre yoktan var olmuştu sanki; oturduğu kalabalık sıranın en ucundaki sütunların arkasından, gölgelerin arasından birdenbire ortaya çıkıvermişti. Siyah saçlı, incecik, narin bir şeydi. Yas tutan biri gibi tepeden tırnağa siyahlara bürünmüştü: balıkçı yakası yıpranmış, kısa kollu, siyah bir elbise ve altına da delikleri görünen ince siyah çoraplar giy-

mişti. Başına geçirdiği geniş kenarlı, eski püskü siyah şapka o kadar büyüktü ki neredeyse çenesine dek iniyordu.

Lenny hafifçe öne eğildiğinde, ödünç alınmışa benzeyen eğreti, kenarlı, büyük şapkanın altındaki sert hatlı, ufak yüzü görrebiliyordu. Cin gibi bakan ateşli gözleri vardı; yanakları çökük, ağzı incecikti. Sımsıkı gerilmiş, koptu kopacak bir ipe benziyor her haliyle diye düşündü Lenny; bir uçuşumun çökmek üzere olan ucunda duruyor ve atlamaya hazırlanıyor gibiydi, fırtına öncesindeki anlık durgunluğa benziyordu.

Sahi, kimdi bu kız?

Acaba Don'un eski sevgililerinden biri miydi? İzini süren takıntılı bir manyak, bir fahişe olabilir miydi? Aralarında husumet bulunan bir iş arkadaşıydı belki de? Yoksa bir ruh hastası mı?

Nuh Nebi'den kalma kelepçeli kalıbın içinde, kızın minik sağ avcunda duran pastaya baktı Lenny. Dışı yivli, ktır ktır bir kabukla kaplıydı pastanın, ortası tepeleme krema doluydu. Lenny vanilya ile kremadaki yağın kokusunu alır gibi oldu. Kızın bodur bir beyzbol atıcısı gibi incecik kolunu havaya kaldırıp arkaya doğru gerişini izlerken nefesini tuttu. Müdahale etmek için içgüdüsünün harekete geçmesini bekledi, ama beklediği olmadı. DON, DİKKAT ET! ŞU KIZ SANA PASTA FİRLATACAK!!! diye o an bağırabilirdi, ama yapmadı. Bir fil gibi paldır küldür sıraların arasından geçerek mihrabın merdivenlerine tırmanabilir, kendini otuz beş yaşındaki oğlunun önüne atıp havadan gelen pastaya karşı gövdesini siper edebilirdi. Fakat bunu da yapmadı. Oğlu, koluna taktığı lepiska saçlı geliniyle kıpkırmızı halıyı adımlayarak ona doğru yürürken tek hissettiği şey umursamazlık oldu; ne damatla gelin ilgilendiriyordu onu, ne de yanlarında yürüyen küçük birer prenses gibi süslenmiş minik kızlar ve on sekizinci yüzyıldan kalma kadife golf pantolonları giydirilmiş oğlan çocukları. Havada geniş bir yay çizerek ağır ağır mihraba doğru ilerleyen ve tıpkı bir uçan daire gibi oğlunun suratına doğru yaklaşan pastayı izlerken, siyah saçlı kızı orada bulunan

herkese tercih ettiğini hissetti. Pastanın hedefe boğuk bir gürültüyle çarpmasıyla çıkan bol kremalı, bastırılmış çığlığı duyduğunda tek düşündüğü şey, kızın elinden tuttuğu gibi kilisenin arka tarafına doğru koşmak, devasa kapılardan uçarcasına geçip kalabalık, geniş caddeye adım atmak ve bir taksi çevirmekti. Taksi şoförü, kendilerini can havliyle arka koltuğa atmış olan ikiliye dönüp baktığında –Lenny nefes nefeseydi, kalbi yerinden fırlayacak gibi çarpıyordu; kızsı yanındaydı, elini bırakmamıştı– o güne dek bütün hayatını anlamsız ve tekdüze bir uyuşukluk içinde geçirdiğini anladı. Şoför, *Ne tarafa hanımlar?* diye sorduğunda hissettiği tek şey artık bütününüyle ayık olduğuydu.

Creed

Creed'in evini görebiliyordu artık. Yolun ilerisinde, yukarıdaydı; bir buçuk kilometre kadar kalmıştı.

Yolun tepesindeki genişçe taşa oturup dinlendi, saçından düşen perçemi geriye attı. Onu karşısında görünce adamın ne yapacağını düşünüp endişelendi yine: ne diyecekti, nasıl davranacaktı, neye benziyordu acaba? Bunca zaman sonra onu ilk kez yakından görecekti.

Yıllardır, yani neredeyse kendini bildi bileli, onu ya duvarını tamir ederken ya koyunlarını sayarken ya da elinde kova-sı, başında şapkası ve o iri cüssesiyle dik uçurumun kenarından inerek çağlayanın ilerisindeki kaynağa su doldurmaya giderken, hep uzaktan görmüştü.

Evine gidip, kapısını çalmayı son yıllarda birkaç kez aklından geçirmişti. *Merhaba Michael. Benim, Ruth. Vadiden geliyorum. Gel haydi, hiç olmazsa biraz oturalım şurada, diyecekti.*

Bir keresinde, otuzuncu yaş gününün hemen ardından, cebinde erkek kardeşinin eski domino taşlarının olduğu kutuyla şu an mola verdiği yere kadar yürümüştü. İçindeki pürüzsüz domino taşlarının birbirine çarptığı ahşap kutunun kaydırmalı kapağını başparmağıyla ileri geri ite ite nehir boyu ilerlemiş ve suyun batı yakasındaki kaygan siyah kayalardan yukarı tırmanırken, Creed'in karşısına çıktığında söyleyeceklerini prova etmişti: Bu şekilde yaşıyor olmalarının saçmalıktan ve aptallıktan başka bir şey olmadığını söyleyecekti; sonuçta, üzerinde ka-

yalardan, bomboş çayırlardan, eğreltiotlarından ve bataklıktan başka bir şey olmayan, Tanrı'nın bile unuttuğu bu uçsuz bucaksız topraklarda, yeryüzünde kalan son iki insanmış gibi yaşıyor ama ne bir araya geliyor ne de birbirleriyle konuşuyorlardı.

Birlikte masada oturduklarını hayal etmişti. Domino taşlarını masaya çeşitli düzenlerde yaymış olacaktı, konuşmaya bilirlerdi de (bu konuda ikisi de pek tecrübeli değildi) ama hiç değilse rahatsızlık vermeyen bir sessizlik içinde birlikte oturuyor olacaktı. Ne var ki patikanın sonundaki yayvan taş varlığında cesaretini kaybetmişti. Kalın duvarlı, dar pencereli kulübe uzaktan nasıl da korunaklı ve aksi görünüyordu; sahibini dışarıdaki hava koşullarından ve dünyadan koruyan, onun duygularını bir kale gibi içinde muhafaza eden öyle nüfuz edilemez bir havası vardı ki, yola devam edecek cesareti bulamamış, gerisin geri dönüp aşağıya inmişti.

Bugün ayağına kahverengi iş çizmelerini geçirip üzerine de mavi elbisesi ile siyah paltosunu giymişti; ağırbaşlı bir görüntüsü olduğunu umuyordu. Michael Creed kapıyı açtığı anda karşısında kılıksız birini bulsun istemiyordu.

Adamın karısı öldüğünde o daha on ya da on bir yaşlarında bir çocuktü.

Karıyla birlikte babasının vaizlik yaptığı kiliseye geldiklerini hatırlıyordu. Karısının siyah saçları vardı. Creed ise sakalları düzgün, omuzları geniş, güçlü kuvvetli genç bir erkekti.

Babası, teselli verme maksadıyla sonradan evine pek çok kez gelip gitmiş, fakat Creed her seferinde onu kapının eşikinden geri çevirmişti. Son ziyaretinin ardından babasının eve ne kadar bitkin ve umudu kırılmış bir halde döndüğünü hatırlıyordu.

“Ne oldu William? Ne dedi sana?” diye sormuştu annesi çekenerek. Evdeki herkes gözlerini dikmiş babasına bakarken, adam sessizce ceketini asmış, dudaklarını birbirine kenetlemiş ve elindeki İncil'i mutfak masasının üzerine koyup parmakları-

la kitabın kapağına hafifçe vurmaya başlamıştı. Creed'in ağzından çıkan sözleri ailesinin önünde tekrar edip etmemesi gerektiğini tartmıştı sanki o esnada.

"Janice, dediğine göre, Tanrı kendisini büyük bir hayal kırıklığına uğratmış. Ona acıması, merhamet göstermesi için yalvarıp yakarmış, ama Tanrı onu reddetmiş. Benim ona söyleyebileceğim herhangi bir şey yokmuş artık, hiçbir şey duymak istemiyormuş. Eğer bir daha arazisine girmeye, ona Tanrı sevgisinden bahsetmeye kalkarsam, pislik akan ağzıma tüfeğini dayayıp beni vuracaktı."

Creed, bu olaydan sonra kiliseden elini eteğini çekti. Vadiye indiğinde Rahip'le karşılaşacak olursa yolunu değiştiriyordu. Pazar ayinine katılanlarla da görüşmemeye başlamıştı ki o zamanlar neredeyse tüm kasaba ahalisi demekti bu. Bir süre sonra eskiden karısıyla birlikte yaşadıkları çiftlik evinden çıkıp daha ileride, uçurumun yakınındaki kulübeye taşındı. Zamanla herhangi bir ihtiyacını karşılamak için bile vadiye inmez oldu. Sanki Tanrı'nın gözlerinin içine bakıp yüzüne tüküremediğinden ya da Tanrı'nın karşısına geçip onunla tüm ilişkilerini kopardığını söyleyemediğinden öteki seçeneğe razı olmuştu. Ya da belki de ortada tükürecek bir yüz filan olmadığını, aptallarla dolu bir dünyada yaşadığını düşünüyordu; bundan böyle tek başınaydı.

Evinin duvarlarını berkitti, koyunlarını yavrulattı ve güz gelince, kuzey sınırına giden Romalılardan kalma yoldan götürdüğü kuzularını kesim için mezbahaya sattı ve çarşıdan aldığı öteberiği sırtlanıp aynı yoldan evine döndü. Nereye giderse gitsin daima Romalılardan kalan yolu tercih ediyordu; Ruth'un evinin ve kilisenin önünden geçerek vadiye inen nehir kıyısındaki yolu asla kullanmadı.

Şimdi nasıl görünüyordu acaba?

Eskiden orada yaşayan, elli altmış yaşlarındaki adamlara mı benziyordu acaba? Şu kalın enseli, tuğla gibi kıpkırmızı suratlı, çarpık bacaklı ve kocaman elli adamlara?

Gençliğinde saçları kahvemsi bir kestane rengiydi, bunu hatırlıyordu.

Karısınınki kadar koyu değildi ama yine de kahverengiydi. Sakalı da kahverengiydi.

Hatta, gözlerinden biri kahverengi, diğeri gri değil miydi? Öyleydi galiba. Çocukken bir keresinde ablası Pam'ın adamın gözleriyle ilgili bir şeyler söylediğini anımsadı.

Ablası Pam ve erkek kardeşi Frank her geldiklerinde onu soruyorlardı. "Michael Creed ne yapıyor? Hiç görüyor musun onu Ruth? Hâlâ orada, tepede mi oturuyor?" diyorlardı.

"Evet," diyordu o da. "Hâlâ orada."

Ama ya orada değilse?

Ya onun o iri cüssesini uzaktan son kez gördüğünden bu yana ölmüş veya diğer herkes gibi sonunda her şeyi bırakıp uzaklara gitmişse?

Ya oraya kadar gidip de kapısını çaldığında açan olmazsa? Kapıyı kendisi açıp girer de içeride koyunlardan ve açlıktan ölmek üzere olan birkaç köpekten başka bir şey bulamazsa?

Kışın, aylar boyu hiç ortalarda görünmezdi. Sonra bir fırtına kopar, yoğun bir kar yağışı olur ve böylece ortaya çıkardı: Yukarıda bir yerlerde, köpekleriyle birlikte, kara gömülen koyunlarını kurtarmaya çalışırken görürdü onu. Karlı yamaçtan aşağıya doğru ağır ağır inen köpekler, kazması gereken yerleri ona gösterir, o da küreğine davranıp koyunlarını kurtarırdı. Baharda, koyunların yavrulama dönemi gelince bazen karanlıkta uyanır ve yamaçta bir şeyler arayan Creed'in el fenerinden yayılan cılız ışığın oradan oraya gezindiğini görürdü.

Babasının cemaatinden geriye kalan az sayıdaki insan yıllar içinde dağılıp gitmişti.

Çiftlikler teker teker boşalmış, yaşlılar ölmüş, gençler ve orta yaşlılar uzaklara gitmişlerdi. Eskiden iki dükkân, bir birahane, bir kafeterya ile okulun bulunduğu yerde metruk binalar-

dan başka bir şey yoktu şimdi. Babası öldüğünde yerine başka biri gelmemiştir. Eskiden çokluklu çocuklu ailelerin, bir sürü insanın yaşadığı bu yerde artık yalnızca Michael Creed'la ikisi kalmışlardı.

Kimin aklına gelirdi böyle bir yerin bu kadar kısa zamanda çöküp yok olacağı, böyle devasa bir enkaza dönüşeceği? Bazen, her şey sanki bir gece o uyurken, göz açıp kapayıncaya dek olup bitmiş gibi geliyordu ona.

Doğada yürüyüşe çıkıp da yolu oraya düşen kimileri, burunlarını evinin penceresine dayayıp içeri bakar, perdelerini, tüten bacasını, eşikte duran çizmelerini görünce şaşınırlardı. Bir keresinde kiliseden döndüğünde, evinin arka tarafındaki merdivenlerde genç bir çiftle karşılaşmıştı. Yün şapkaları ve yağmura dayanıklı kabanlarıyla oturmuş cips ve sandviç yiyor, termos-tan çay doldurup piknik yapıyorlardı. Orada yaşadığını söylediğinde inanmayan gözlerle bakmışlardı yüzüne. Sonra onlar gitmiş ve Ruth, vadinin en uzak köşesinde tek başına yaşayan bu kadını arkadaşlarına kim bilir nasıl anlatacaklarını düşünmüştü. Ablası Pam ile erkek kardeşi Frank ne zaman ziyarete gelseler, onu dışarıda sandıkları anlarda aralarında fısıldaşırken sefil, ilkel, sağlıksız gibi kelimeler kulağına çalınırdı; muhtemelen o çift de bu kelimeleri kullanacaktı.

Kardeşlerinin ziyarete geldikleri zaman dönüşte birkaç günlüğüne onu da yanlarında götürmelerine bir süre ses çıkarmamıştı. Fakat yıllar içinde kıyafetinin şehirdeki insanların dikkatini çektiğini, görünüşünün onları şaşırttığını fark etti. Soğuk bir Noel günü Pam onu almaya gelmişti. Arabaya binmek üzere evden çıktığında üstünde iki elbise birden vardı: altta mavi bir elbise, onun üzerinde de taba renkli, el örgüsü ikinci bir elbise daha. Pam çok utanmıştı. Bütün hafta arkasından arkadaşlarına kaş gözü işareti yaptığı Ruth'un dikkatinden kaçmamıştı. Dikkatini çeken bir başka şey ise, bütün o insanlardan daha hızlı yaşlanmış olduğuydu. Su doldurduğu kovayı el arabasıyla

kayalık araziden geçerek eve taşıyor, ineği Charlotte için biçtiği çayın kızığa yükleyip ahıra getiriyor, kestiği odunları elleriyle kırdığı dal parçalarıyla birlikte sobaya doldurup yakıyor, damını aktarmak için tepelerden toplandığı kayrak taşı parçalarını eve taşıyordu ve bütün bu işler, Pam'den ve Pam'in evinde görüldüğü bütün o kadınlardan daha hızlı yaşlanmasına yol açmıştı. Pam, "Bu, kız kardeşim Ruth," diyerek onlarla tanıştırdığında, şaşkınlıklarını belli etmemek için epey çaba sarf etmişlerdi. Pam gibi diğer kadınların da saçları simsiyah, tırnakları kırksız ve muntazam, dişleri güzeldi. Bunu nasıl becerdiklerini anlaması mümkün değildi. Onların dış görünüşüyle kendi dış görünüşü arasındaki bu farklılık, az da olsa canını sıkıyordu. Bir daha onunla birlikte şehre gelmeyeceğini söylemişti Pam'e. Olduğu yerde mutluymuştu, oradan ayrılmak için artık içinde hiçbir istek yoktu.

Orada kalıp kilisenin bakımını üstlendi. Babasının yerini almaya kimse gelmeyince, binayı bakımsız ve kimsesiz bir halde bırakıp gitmeyi içine sindirememişti. Kışları nişlere çobanpüskülleri koyuyordu. Baharda ise akdiken ve kediotu. Her pazar buz gibi soğukta sıraların önünde durup yüksek sesle Kutsal Kitap'tan bir bölüm okuyordu. Damı onardı, nef bölümündeki pencerenin vitrayları ile babasının kıyı bölgesinden oraya yeni taşındığında giriş kapısının üst sövesine monte ettiği pirinç levhanın üzerindeki siyah yazıyı parlattı. Bu hâlâ en sevdiği mezmurdu: *Gözlerimi dağlara dikeceğim, yardım elinin uzanacağı yere. Bana yardım edecek olan Rabbimdir.*

Evinin arka tarafında şalgam, soğan, patates ve ıspanak yetiştiriyordu. Annesinin diktiği meyve ağaçlarından ve çalılardan elma, kuşüzümü ve çilek topluyordu. Kış için yiyeceğini kavanozlara depoluyordu. Üç ayda bir, bir taksi vadiden yukarı on beş kilometre çıkıyor ve alışveriş yapması için onu Penrith'e götürüyordu. Kardeşleri yılda iki kez Carlisle'dan ziyaretine geliyorlardı. Telefonu ve televizyonu yoktu; ama tavukları, ineği, dikey makinesi ve babasından kalan kitapları vardı. Dışarıda başka

bir dünyanın olduğunu biliyordu, onun da kendine göre çekici yanları olduğunu farkındaydı ama o dünyada yaşamak istemiyordu. Burada olmaktan memnundu. Kırk iki yaşındaydı ve yalnızlık çekmemişti aslında. Hayatında herhangi bir değişiklik olmasını beklemeden yaşamıştı.

Bir zamanlar babasına ait olan tahta bir haç taşıyordu boynunda. Giysisinin altında, gizlediği yerde durup durmadığından emin olmak için yürürken ara sıra eliyle yokluyordu.

Çıkarken onu evde bırakmayı denemişti ama nihayetinde gönlü razı gelmemişti.

Kilidini açıp zincirini avuç içinde toplamış, evden dışarı çıkmadan önce bir tabağın içine koymuştu. Fakat patikaya vardığında kendini öyle çıplak ve savunmasız hissetmişti ki geri dönüp tekrar boynuna asmış, giysisinin altına kaydırmıştı. Creed görmez nasıl olsa demişti kendi kendine. Ne olursa olsun, haçı adamdan gizlemek için elinden gelen her şeyi yapacaktı.

Yürürken bacakları titriyordu.

Sıcaktan bunalmış, yüzü ter içinde kalmıştı. Mavi elbisesi ikinci bir deri tabakası gibi yapışmıştı üzerine. Kalbi, yerinde kocaman bir çark dönüyormuş gibi güm güm atıyordu. Siyah paltosunu çıkardı, katlayıp koluna astı. Şayet tekrar buraya kadar çıkabilecek gücü olsaydı, şimdi dereye inip yüzünü yıkamak, buz gibi suyla boğazını serinletmek isterdi.

Tam tepesinde daireler çize çize kayalık zirveye doğru yükselen iki doğan, göğün mavisine karıştılar. Bacaklarındaki sarı parıltıları, kuyruklarındaki ve kanatlarındaki kara çizgileri aşağıdan görebiliyordu. Onları izlerken, gökyüzünden aşağıya bakıp soluk kahverengi yamaçta Creed'in kulübesine doğru ağır ağır tırmanan kara bir leke olarak kendisini gördüğünü hayal etti. Zemin o kısımda bataklıkta, daha yukarıda, patikanın bittiği yerde düzeliyordu. Güç bela yürümeye çalışırken, çalılar çıplak dizlerini çiziyordu.

Keşke babasına benzemeseydi. Onun gibi uzun boylu olmasaydı. Onun gibi gür saçlı, iri gaga burunlu ve sivri çeneli olmasaydı keşke. Creed kapıyı açıp da karşısında onu bulduğunda babasını hatırlamasın, bunca yıl sonra kızının ona vaaz vermeye geldiğini sanmasın istiyordu. Creed'in surat asmasını, düşmanca davranmasını istemiyordu. Kapıyı suratına çarpmasını ya da o daracık pencerelerin birinden bas bas bağınıp kovmasını istemiyordu. Silahını çekip ona doğrultmasını istemiyordu. Keşke, ta o sefer, domino taşları yanındayken gelmiş olsaydı buraya. Keşke bu ilk ziyareti olmasaydı. Aralarındaki buzlar çok daha önce eriseydi de şimdi herhangi bir komşu gibi ziyaretine gidiyor olsaydı. *Haydi Michael, biz bizyiz şurada. Gel otur yanıma. Bak, bizden başka herkes gitti. Yaşlılar öldü, gençler şehre göçtü. Kardeşim Frank'i hatırlıyor musun? Ablam Pam'i? Carlisle'da oturuyorlar. Pam hemşire. Frank da şu büyük otellerden birinde çalışıyor. Glais-ter'lar yok artık, gittiler. Partington'lar da öyle. Capstick'ler, Pickett-hall'lar, Hawksmith'ler de yok, hepsi çoktan çekip gitti.*

Bütün bunlar, herkesin terk edip gittiği vadinin bu ıssızlığı, Creed için ne anlama geliyordu acaba? Kuzularını alıp mezbahaya götürdüğünde ya da evinin ihtiyaçlarını almak için dükkân dükkân gezerken aklından neler geçiyordu? İnsanlar onu görünce birbirlerine kaş göz işareti yapıyorlar mıydı? Creed bundan rahatsız oluyor muydu? O da kendisi gibi hissediyor ve başına gelen onca şeye rağmen evine döndüğünde mutlu oluyor muydu acaba?

Yukanda rüzgâr daha kuvvetli esiyordu.

Yüzünü serinleten rüzgâr, çalılının ve eğreltiotlarının arasından eserken çağıldar gibi bir ses çıkarıyordu. Babası, çocukluğu boyunca duyduğu deniz sesinin, bu sesin aynısı olduğunu dilinden düşürmezdi. Ne zaman bundan bahsetse, ablası Pam hep birlikte deniz kıyısında bir yere tatile gitmeleri için yalvarmaya başlardı; Morecambe'e, Blackpool'a ya da havluların üzerine se-

rilebilecekleri, denize girebilecekleri, dondurma yiyebilecekleri, ışıkları ve eğlenceleri izleyebilecekleri bir kumsalın olduğu, herhangi bir sıcak yere. Pam, tatile gitmedikleri her yıl, eline geçen ilk fırsatta bu lanet yerden kaçacağını, bu iç sıkıcı, çirkin, boktan vadiyi, tarih öncesinden kalma bu tepeleri ve ayakta kalma-ya çalışan bu zavallı küçük çiftlikleri terk edip gideceğini söylediler Ruth'a.

Creed'in kulübesi yolun ilerisinde, yüz metre kadar ötedeydi artık. Altı düz, derin bir kabın dibinde duran koyu renkli bir taşa benziyordu buradan. Göğe doğru kale surları gibi yükselen sarı kahverengi tepelerle çevriliydi etrafı. O sabah, ne olursa olsun yola çıkması gerektiğinden şüphesi yoktu. Nehir boyunca uzanan yaklaşık on beş kilometrelik yolu yürümeyi, bir saat boyunca tek bir aracın bile geçmeyebileceği yolun kenarında oturup beklemeyi göze almıştı. Oysa şimdi attığı her adımda gövdesinin ağırlığıyla gitgide yavaşladığını hissediyordu. Bataklık bölgeyi geçerken epey zorlanmış, birkaç kez de tökezlemişti.

Creed'in bahçesi odun yığınları, tuvalet kabini ve kulübenin L şeklindeki çıkıntısıyla çevriliydi. Kil taşından arduvaz çatısı, çimenlerle, eğreltiotlarıyla ve süngerimsi bir battaniyeyi andıran yosun tabakasıyla kaplıydı. Kulübenin kapısı kahverengiye boyanmıştı. Tunç renkli likenlerin sardığı duvarlar sanki pas tutmuş gibi görünüyordu. Kara suratlı üç koyun, duvarın ardından onu görür görmez sanki karşısına bir tehlike çıkmış gibi birbirlerine sokulup telaşla kaçışmaya, melemeye başladılar.

Ah Tanrım, ne diyecekti acaba? Görünce dehşete mi düşecekti? Görür görmez onu tanıyacak mıydı? Tanıyınca düşmanca mı davranacaktı? Bakışlarını kahverengi kapının aralığından uzaklara, bahçenin ötesindeki bataklık araziye, soluk kahverengi tepelere, aşağıda uzanan upuzun ve ıssız vadiye, çoktan boşaltılmış çiftliklere dikecek ve Tanrı aşkına, bu nasıl olabildi ki diye soracaktı belki de. Yoksa seni de mi Kutsal Ruh ziyaret etti, diyerek alay eder miydi acaba?

Bahçesinin köşesinde, taşların arasından boy vermiş bir üvez ağacı vardı. Ona yaslanıp soluklandı. Bir saatlik yürüyüş, ardından yokuş yukarı tırmanış günün yarısını tüketmişti. Saçları karaçalı gibi kurumuş, tel tel havaya kalkmıştı. İçine batac keteni, ot ve larva salgısı dolmuştu. Bacaklarından süzülen kanlar botlarına dolmuş, yerlere akıyordu artık. Ters giden bir şeyler olduğunu sabah kalktığından beri hissediyordu.

İskoçyalı adamın yüzünü artık hatırlamıyordu, koyu sarı saçları ve solgun bedeni aklındaydı yalnızca.

Adam onu terk edip gittiğinde fark etmişti; ne adını, ne memleketini, ne de mesleğini biliyordu; karsı ve çocukları var mıydı, onu bile bilmiyordu. Zaten Ruth pek konuşkan biri değildi ve adamlarla da neredeyse hiç konuşmamışlardı.

Rampsgill üzerinden Blea Tarn'ı dolaşarak geldiğini söylemişti adam. Sonra sis çökmüş ve yanında pusulası olmadığından, yönünü şaşırıp aynı yerde dönüp duracağı endişesine, hatta sağındaki veya solundaki sarp kayalık bir uçurumdan aşağı kayıp yuvarlanabileceği korkusuna kapılıp yola ellerinin ve dizlerinin üzerinde emekleyerek devam etmek zorunda kalmış. Göz gözü görmeyen o sisin içinde ufak, beyaz bir parıltı olarak karşısına çıkan Ruth'un evinin ışığını önce güneş ya da ay sanmış.

Sabah, verdiği taze kahvaltı ve sıcak yatağı için Ruth'a teşekkür etmişti. Kötü hava koşulları sayesinde kendini onun kapısında buluverdiğine memnundu. Yanında çok iyi vakit geçirmişti.

Artık hiçbir şey göremiyordu Ruth, gündüz olmasına rağmen her şey karanlığa gömülmüştü ve yumru gibi gırtlığına gelip dayanan haçtan başka hiçbir şey hissetmiyordu. Keşke takmasaydım, diye geçirdi içinden. Ya Creed'i öfkeliendirirsem, ya buna benzer şeyler onu hâlâ tiksindiriyorsa, ya beni kapıdan kovarsa diye tekrar endişelendi. Zinciri çekiştirip ensesindeki

tokayı kurcalamaya başladı. Bilincini yitirmeden önce aklından geçen son çılgın düşünce, bir yolunu bulup üstüne başına çeki düzen vermek oldu. Saçına bir tarak vurabilseydi bari.

Creed'in köpekleri onu bahçede buldular.

Adam kadını tanımadı önce, ama vadide oturan Rahip efendinin kızlarından biri olduğunu tahmin etti; gitmeyip kalan buydu demek. Mavi elbisesinin kumaşındaki kabartıdan, boyundaki haç belli oluyordu. Adını hatırlamıyordu ama yıllardır sık sık gördüğü biriydi; aşağıda, karanlık bir leke gibi eviyle kilise arasında gidip gelirdi hep. Bazen bir araba gelip alır, sonra nehir boyunca uzanan yoldan geri getirirdi. Dudakları hafif hafif kıpırdıyordu, dua mı ediyor acaba diye merak etti Creed. Bahçesinin taşlı zemininde kan vardı. Yerdeki siyah paltonun eteğinde de iri bir kan pıhtısı; karaciğer parçası gibi koyu bir pıhtı.

Creed ak saçlı, uzun boylu, güçlü kuvvetli bir adamdı. Kadını kaldırıp içeri taşıdı, yatağının üzerine yatırdı. Ömründe ilk defa bu kadar çok kan görüyordu.

Evyenin başında gömleğinin yenlerini sıvadı, ellerini, kollarını ovuşturarak yıkadı ve sağ kolunu kadının gövdesine daldırdı. Elini yukarılara doğru kaydırды, yırtılmış akmaya başlayan plasentayı aşp ters gelen bacaklara ve tespih tanesi gibi dizilmiş minik omurgaya ulaştı. O sırada Ruth'un gözkapakları titreşti. Creed buraya gelmekte çok geç kaldığını ona söylemedi. Yatağın yanında diz çöküp Ruth'un saçlarını okşadı; yumuşak bir ses tonuyla çok iyi, çok cesur bir kız olduğunu söyledi ona. Tıpkı doğum sırasında zorlanan, sancılar içinde acı çekerek kıvrılan koyunlarına yaptığı gibi, aynı sözleri defalarca fısıldadı ve artık vakit kalmadığına, başka çare olmadığına kani olunca bir tencere su kaynattı ve usturasıyla göğüs kemiğinin altını yararak bebeği çekip çıkardı. Tortop olmuş minicik bir kız çocuğuydu bu; sivri bir çenesi, ufacık, gagamsı bir burnu, tepesini ısıtılı bir başlık gibi örten koyu sarı saçları vardı. Bitmek bilmeyen ge-

cenin ardından şimdi sabah olmuştu. Kaynattığı bezleriyle, di-kiş iğnesiyle ve incecik pamuk ipliğiyle Creed, elinden gelen her şeyi yapmıştı. Kanamayı durdurabilmek için dua etmek dışında yapılması gereken her şeyi yapmış, ümitsizce de olsa hemen her şeyi denemişti ama artık yapabileceği hiçbir şey yoktu, buraya kadardı. Ok mazgalı biçimindeki pencerelerden birine yaklaştı, kucağında çocukla orada dikilip ağaran tanyerinde alev alev parlayarak aşağıya doğru uzanan dik yamacı seyretti uzun süre.

Çocuk bir yaprak kadar hafif ve bir o kadar da güzeldi.

Duvar dibinde, taşların arasından biten ağacın adını verecek, Rowan* diyecekti ona.

Creed, karısının da orada olup çocuğu görebilmesini isterdi.

* Ing. üvez ağacı –ç.n.

Benimkinden Farklı Bir Kâbus

Gittiği gün, başına gelebilecek tüm aksilikleri aklımdan geçirmiştim: pasaportunu ya da gözlüklerini kaybedebilirdi, anti-bakteriyel mendilleri tükenebilirdi. Ya da rahibeler söz verdikleri gibi onu karşılayıp okula götürmeyebilirlerdi. Veya şehre indiği ilk gün bankamatikten para çekmek isteyebilir, ama makine para vermeyebilirdi. Veyahut geçen yaz Solva'da olduğu gibi yeni sandaletleri yüzünden ayağı su toplayabilir ve mikrop kapabilir ve doktora zamanında gitmeyebilir ve yara kangrene çevirebilir ve sonunda bacağını kesmek zorunda kalabilirlerdi ya da mesela yanında yanlış adaptörü veya Millets'dan satın aldığı hiçbir işe yaramayan o seyahat havlusunu götürmüş olabilirdi ya da uçağı kaza yapıp dağların üzerinde bir yerde siyah bir ateş topu halinde patlayabilirdi –fakat oraya gittiğimizde, parlak renkli bir şala sarınmış yaşlı bir adam olayın hiç de öyle olmadığını söyledi. Uçak, ekmek somunu gibi havada ikiye ayrılmış, parçaları da kırıntılar halinde gökyüzünden dökülmüştü.

Sibyl

Sibyl (si.bil) 1. Eskiçağlarda, geleceği görme ya da kehanette bulunma gibi üstün güçleriyle nam salmış bir kadın figürü.
-- Oxford İngilizce Sözlük

Sibyl Hadley kiraladığı şezlongda oturmuş şemsiyeci çocuğu izlemekte bir süredir. Oğlan; büyük, beyaz çiçek desenli, turkuaz rengi bir bermuda şort giymiş, önündeki bağcıkları da ayakkabı bağlar gibi gevşekçe bağlamış. Saçlarında boncuklar var, altın rengi göğsü tüysüz, kolları ise uzun. Derisinin altındaki incecik damarları ve çiçek desenli şortundan sarkan bağcıklarının hemen üzerindeki kalça kemikleri belirgin.

Soğuktan etkileniyor gibi bir hali yok –gördüğü kadarıyla, insanı ısıtmayan parlak güneş altında esen rüzgâr onu ürpertmiyor bile. Tayt, pantolon ve dik yakalı kazak giyen Sibyl ise paket gibi kat kat sarmalanmış, üzerine de su geçirmeyen, kapitone bir kaban giyip kapüşonunu takmış. Okuma gözlüğünü çıkarıyor, elindeki kitabı ters çevirip kucağına koyuyor ve işe koyulmak üzere olan oğlanı seyre dalıyor. Oğlan, şemsiyelerin sivri uçlu metal çubuklarını nemli kumlara saplayıp sağlamlıklarının, rüzgâra karşı doğru eğimde durup durmadıklarını kontrol ediyor ve ardından, açılır açılmaz rüzgârda uçuşmaya başlayan brandalarını dikkatle açıyor.

Şezlongun parasını ödemek için ufak kulübesinin kapısına gittiğinde gülümsemişti oğlan; parayı uzatırken başparmağı oğlanın açık duran avcuna hafifçe sürtününce bütün bedeni aniden ürpermişti.

Şu an meşgul; şiddetini artıran rüzgârla boğuşurken, bir yandan da son şemsiyenin açılmamakta direnen brandasını açmaya çalışıyor. Şezlonglar gibi şemsiyeleri de saatlik ya da günlük kiralamak mümkün. Oldu, işte becerdi sonunda. Oğlanın ellerine yapışan ıslak kumları şortuna sürterek temizlemesini, boncuklu saçlarını tıpkı kurulan bir köpek gibi sağa sola sallayarak silkelemesini izliyor.

Bakışlarını öteye çevirirken gözleri doluyor Sibyl'ın. Manş Denizi'nin durgun gri sularının öbür tarafına doğru, kasabanın dibindeki plajın ucuna kondurulmuş, aşiboyası renkli cephesi pul pul dökülen eski kumarhane binasına bakıyor.

"Ey güzel Tanrım," diye fısıldıyor rüzgâra. "Ne ara bu kadar yaşlandım ben?"

Mercure Otel'i'nin yemek salonundaki Wade Abello, ahşap iskelede oturan İngiliz kadına doğru bakıyor. Kadın ise üzerinde kat kat kıyafetler ve kucagında kitabıyla denize bakarak şezlongda oturuyor.

Bu sabah kadına hediye etmek üzere kasabanın pazarından kaba kesimli, el yapımı bir lavanta sabunu almıştı. Kahverengi bir kâğıda sarılıydı sabun, şimdi kocaman sağ elinde tutuyordu onu.

Gövdesi armut biçiminde, dev gibi bir adam Wade Abello. Wyoming eyaletine bağlı Mason'da yem dükkânı işletiyor. Bugün üzerinde lastik belli, haki renkli genişçe bir pantolon var; onun üzerine de biber yeşili, gofre ketenden, özenle ütülenmiş, kısa kollu bir gömlek giymiş; gömlek o kadar büyük ki irice bir koltuğa rahatlıkla kılıf olabilir.

Kadının adının Sibyl Hadley olduğunu biliyor; lobideki resepsiyon masasında duran kestane rengi deriyle kaplı kayıt defterine tersten bakıp okumuştur.

Kalbi çarparak tekrarlıyor içinden: "Sibyl!"

Dün, Dives'deki kilisede cüzzamlı deliğinden* içeriye bakarken gördü kadını, mihrabın önünde dua ediyordu.

Diz çökmemişti ama başı öne eğikti; gözlerini kapatmış, ellerini çenesinin altında birleştirmişti.

Orada nefesini tutarak uzunca bir süre beklemiş, Sibyl Hadley gibi bir kadının o yaşta ne için dua ettiğini merak etmişti. Acaba o da, kendisiyle aynı şey için dua ediyor olabilir miydi?

Onları otele geri götürecek olan minibüs geldiğinde, kadına yanına oturup oturamayacağını sormak geçmişti içinden. Ne var ki kadın en önde oturuyordu ve düşününce, yanındaki dar koltuğa sığabileceğinden emin olamamıştı. Gövdesinin yarısı koridora doğru sarkacak, genç Alman aile ve yeni evli İtalyan çift minibüse bindiklerinde onun yüzünden arka tarafa geçemeyeceklerdi. O yüzden kadının yanından geçip arkalarda bir yere oturdu; kadının başının tepesini görebiliyordu ancak. Dönüş yolunda minibüs sahil şeridi boyunca ilerlerken, güneş ara ara bulutların ardına saklanıp da pencereler karardığı anlarda kadının yüzünün camdaki aksine baktı.

Daha ağustosun sonu bile değildi ve Mercure Oteli'nin yanından çoğunun boş olması Sibyl'i hayal kırıklığına uğratmıştı. Kendisi dışında otelde küçük çocukları olan Alman bir aile, balayına çıkmış İtalyan bir çift ve ne zaman yüzüne bakıp gülümseyecek olsa bakışlarını kaçırان ve henüz kendisine tek bir kelime bile etmemiş, parlak yeşil gömlekli, Amerikalı şişman bir adamdan başka kimse yoktu.

Tenhalığın sebebi soğuk hava ve zamansız esmeye başlayan şu rüzgârdı görünüşe göre. Gündüzler sessiz, geceler ise bombuştı. Kulağına çalınan yegâne sesler, duymak istemediği türdendi: pencerenin dışında uğuldayan rüzgâr ve yan odadaki yeni evli çiftin rüzgârdan bile gürültülü çığlıkları.

* Ortaçağ Avrupa'sında toplumdan dışlanan cüzzamlıların törenleri dışarıdan izlemeleri için kilise duvarına açılan ufak delik.

Şimdiye kadar tam üç kez sabaha karşı gürültülerine uyanmıştı; duvar bütün sesleri geçiriyordu. Üst üste üç gece uyanmış ve her seferinde iki kişilik konforlu yatağında, yeni ütülenmiş tertemiz çarşafların üzerinde gün doğumuna kadar gözüne uyku girmeden öylece yatmıştı.

Önceki gün Dives'deki kilisede dua etmişti.

Normanlar'ın fetih için gemileriyle Manş denizine açılmadan önce orada dua ettiklerini anlatan rehberin sözlerini dinledikten sonra mihraba gitmiş, başını önüne eğip ellerini kavuşturarak dua etmişti. Fakat hemen ardından bu yaptığı ona kendini aptal gibi hissettirmişti.

İçinde turist gibi gezindiği seferler dışında, bir kiliseye adım atmamalı yıllar olmuştu. Arada hâlâ “Tanrı yardımcın olsun” ya da “Tanrı korusun” gibi şeyler söylese de, bu sözlerin herhangi bir anlamının ya da etkisinin olduğuna inanmıyordu artık.

Belki de mesele, bir zamanlar bunların bir anlamı olduğuna inanmış olmasıydı. Belki de hatası, yıllar akıp giderken, bu hayatta vuku bulan ya da bulmayan şeylerin hiçbir önemi olmadığına kendini inandırmak olmuştu; olup biten hiçbir şeyin önemi yoktu, çünkü insan sabrederse ve olayların üstünde fazla durmazsa, er ya da geç mükafatını alırdı. Tabii artık böyle düşünmüyordu, özellikle hastalığından sonra. Önceki gün dua etmesi, her açıdan tam bir saçmalıktı, kafa karışıklığıydı. Böylesine aptalca ve acınası bir şey yaptığı için otele dönüş yolu boyunca minibüste kendine kızıp durmuştu. Kasabaya döndükten sonra bir buçuk saat boyunca kumsalda temiz havayı içine çekerek Roches Noires'a kadar yürüyüp geri dönmüştü.

Şimdi şemsiyeci çocuğa bakarken, ona para ödeyebileceği geliyor birdenbire aklına.

Oğlanın ufak tahta kulübesinin açık duran kapısının kolundan turuncu renkte, naylon bir ip parçası sarkıyor; kapıyı iple bağlayarak kapatıyor olmalı.

İçerisi karanlıktır herhalde diye tahmin ediyor ki düşününce böylesi ona daha uygun geliyor. Aslında onu görmek istese de utandığından ona görünmek istemiyor.

Kapitone kabanının cebindeki banknotları avuçluyor, tek tek sayıyor parmaklarıyla. Yanındaki paranın yeterli olup olmayacağından emin değil; oğlan daha fazlasını ister mi acaba diye merak ediyor.

Hayatı boyunca beklediği ve asla gerçekleşmeyen başka şeyler de var, fakat son zamanlarda anladı ki içlerinde önemli bulunduğu tek şey bu. Gerçekleşmeyen onca şey içinde gerçekten kafa taktığı tek şey buydu artık.

Ondan ne istediğini, bir şekilde bütün bir ömrünü onsuz geçirdiği şeyin ne olduğunu oğlana hangi kelimelerle anlatacağını en güzel Fransızcasıyla içinden prova ediyor.

Wade ise İngiliz kadınla birlikte Mason'daki kahverengi kiremitli evine tepeden bakan dağların dümdüz çayırliklarında yürüyüş yaparken hayal ediyor kendini.

Hardallı mayonez sürdükleri kalın çavdar ekmeği dilimlerini ve kızarmış soğuk tavukla hazırladıkları sandviçlerini yanlarına alıp baş başa pikniğe gitmişler. Soğuk bira da almışlar yanlarına. Marbleton'daki fırından aldıkları birkaç dilim kayısıli kek de var. Hatta biraz da şu gevrek Kanada çedarından, ayrıca bir kutu da ev yapımı çikolata belki.

Sonra, ikisi de üstlerindeki tüm giysileri çıkarıyorlar –onun üzerinde haki renk pantolonu ve biber yeşili gömleği var, kadının üzerinde de kargo pantolonu, kazağı ve su geçirmez kapitone kabani. Wyoming'de, ezilmiş ot tabakasından kalın döşegin üzerinde, piknikten arta kalan yiyeceklerin tam ortasına, açık havada uzanıyorlar birlikte; erkek, yani Wade Abello mükemmel bir iş çıkarıyor –neyi nasıl yapacağını biliyor bir şekilde. Sibyl Hadley adlı İngiliz kadın başını arkaya atmış mutluluk

ve haz içinde inliyor ve sonra gırtlğından gelen boğuk bir titremeyele rahatlıyor.

Cebindeki paraları sımsıkı kavramış otururken, kısa ama anlaşılır olmasını umduğu konuşmasını kafasında döndürüp duruyor Sibyl.

Bazı yerlerde ufak değışiklikler ve düzeltmeler yapıyor, nelerde “je veux” ya da “je voudrais”, *istiyorum* ya da *isterdim* demesi gerektiğine karar vermeye çalışarak birkaç kez konuşmasının üstünden geçiyor ve sonra duraklıyor.

Oğlan kulübesinin önünde, açık duran kapının pervazına dayanmış duruyor şimdi. Şemsiyeleri kuma dikme işini bitirmiş, sigarasını içiyor.

Sibyl ona doğru bakıp göğsünün usulca inip kalkmasını, dudaklarının kımıldayışını izliyor; kabanının cebindeki parayı kavrayan parmakları yavaşça çözülüyor. Katlanmış banknotlar boşalan avcundan kayıp gidiyor ve o gün gözleri ikinci kez doluyor. Böyle bir şeyi sormaya gücünün yetmeyeceğini, bunu yapmasının mümkün olmadığını idrak ediyor ve aynı anda Sibyl’in zihninde, tüm çıplaklığı ile bir resim, bir kehanet belirliyor. Altmış yedinci yaşının yazında, ağustos ayının zamansız soğuyan bu son haftasında, Trouville kumsalında, kiralık bir sezlongda otururken, hayatının geri kalanında başına gelebilecek en önemli olayın, büyük ihtimalle kendi ölümü olacağını kavıyor.

Dehşet verici bir düşünce bu –dehşet verici bir düşünce ve hatırlayacağınız gibi rüzgârlı bir gün.

Gerçekten de çok esiyor. Altın tenli şemsiyeci çocuk, bu kocaman çizgili şemsiyelerin her birini rüzgâra dayanacak şekilde yerleştirebilmek için epey uğraşmış olsa da –uçları püsküllü brandaları yere doğru eğdi, metal sapların sivri ucunu kumsalda olabildiğince derine gömüp etrafını kumla destekledi– tahmin edebileceğiniz üzere, aniden esecek sert bir rüzgâr o şem-

siyelerden birini her an yerinden söküp çıkarabilir ve tıpkı bir füze veya tehlikeli bir sirk gösterisinde atılan bir bıçak ya da Kolezyum'da gladyatörlerin toprak arenanın öbür ucuna doğru fırlattıkları bir mızrak gibi kumsalın öbür ucuna kadar hızla yuvarlayabilir pekâlâ.

Yine tahmin edebileceğiniz gibi, altmışlı yaşlarını yarılamış olan Sibyl Hadley gibi birinin alçak oturaklı, eski moda bir şezlongdan bir anda fırlayıp kalkması çok zor. Ve şunu da tahmin etmiş olmalısınız ki Sibyl Hadley gerçekten de ölmek üzere ve hayal kırıklığı içinde, yapayalnız geçen ömrü, bu son saniyelerinde sıkıcı ve neşesiz anlar silsilesi olarak bir film şeridi gibi gözlerinin önünden geçmek üzere.

Ancak, kalbinizin derinliklerinde şunu da hissedeceksiniz: Kimi iri yarı ve çok şişman adamlar şaşırtıcı derecede hızlı koşabilirler. Wade Abello, Mercure Otel'i'nin yemek salonunda kahvaltısını bitirip peçetesine dökülen ay çöreği kırıntılarını önündeki tabağa silkeledikten sonra iskemlesinden kalkıp dışarı çıktığında ve içinde muhtemelen öğle yemeğinin bulunduğu paketle ayaklarını sürüye sürüye, ağır adımlarla iskele boyunca yürüdüğünde hissedeceksiniz bunu. Adam neler olduğunu anlar anlamaz olağanüstü bir çeviklikle ileri atıldığında ve sonra o kocaman sağ elinde tuttuğu, içinde el yapımı sabun kalıbı olan paketi bir kenara atıp öne doğru uzattığı pençe gibi parmaklarıyla döne döne ilerleyen dehşetengiz şemsiyeyi püsküllü brandasından tek hamlede yakalayıp kadının tam önünde dizlerinin üstünde kuma çöktüğünde, işte o zaman Sibyl'in geleceğe dair yanıldığını ve bunun henüz bir başlangıç olduğunu anlayacaksınız.

“Bone” öyküsü hakkında

Brontë kardeşlerle ilgili çalışan edebiyat uzmanları, Charlotte Brontë ile genç yayıncısı George Smith arasındaki ilişkinin esas niteliği hakkında uzun yıllar çeşitli görüşler ileri sürdüler. Bildiğimiz kadarıyla Smith yakışıklı, çekici ve akıllı bir gençti; sonraları Charlotte’un yakın dostu, sık sık yazıştığı mektup arkadaşı oldu ve Londra’ya ziyaretleri sırasında yazarı büyük bir nezaketle ağırladı. Charlotte’un mektuplarından anlaşıldığı üzere ünlü yazar bu gence âşıktı ve Smith de bundan haberdardı. Charlotte’un trajik aile geçmişinin, ümitsiz yalnızlığının ve hissettiği aczin yanında, bugüne dek duyduğum en dokunaklı karşılıksız aşk hikâyelerinden biridir bu. “Bone” hikâyesini, bu görüşmenin 1853 yılının sonlarına doğru gerçekleştiğini hayal ederek yazdım. O sırada –bunlar gerçek bilgiler– Charlotte 37, Smith ise 29 yaşındaydı ve Londralı, zengin bir şarap tüccarının güzel kızı Elizabeth Blakeway ile yeni nişanlanmıştı. Smith de dahil, henüz hiç kimse bu haberi Charlotte’a vermemişti. Tarihsel bilgilere göre Smith nişanlandığını Charlotte’a söylemeye çekinmiş ve sonradan, kaçamak ifadelerle dolu bir mektupla haber vermişti. Oysa Charlotte bunu çok daha önceden, delikanlının annesinden bizzat öğrenmişti. Charlotte bu mektuba, Brontë uzmanı Juliet Barker’ın* tabiriyle “gelmiş geçmiş en sıra dışı tebrik mesajıyla” karşılık vermişti:

* *The Brontës: Life in Letters* içinde.

Sevgili Bayım,

Tıpkı derin acılarda olduğu gibi yaşanan büyük mutluluklarda da duygudaşlık sözcükleri yetersiz kalıyor. Bihakkın tebriklerimi kabul edin ve inanın,

Tüm samimiyetiyle sizin,

C. Brontë

Charlotte 1854'te, Haworth Kilisesi rahibi Arthur Bell Nicholls ile evlendi. 1855 yılının mart ayında, 38 yaşında, şiddetli sabah bulantılarıyla giderek kötüleşen verem hastalığından öldü.

Galli yazar Carys Davies, Frank O'Connor Öykü Ödülü'nü kazanan eseriyle ilk kez Türkçede!

Kahramanlarının karanlıkta kalmış yanlarını bütününü aydınlatmadan, söylenmemiş sözler bırakarak anlatan Davies'in öyküleri, karlar altındaki Sibiry'a'dan Avustralya kırsalına, Viktorya dönemi Britanya'sından günümüz ABD'sine dek, zaman ve mekân bakımından hayli geniş bir uzamda geçiyor.

Hayırsever bir kadın, idama mahkûm bir hükümlüyü ziyaret ediyor. Dulların yaşadığı bir kıyı kasabasına bir balıkçı cesedi vuruyor. Haitili bir dadı, beyaz yakalı patronlarından tuhaf bir istekte bulunuyor. Ücra bir çiftlikte yaşayan bir kadın, sırrını umulmadık bir kişiyle paylaşıyor. Kendi halinde bir belediye meclisi üyesi, Kraliçe Victoria'ya kalbini açıyor. Birmingham'lı bir kadın, Sibiry'a'da hayatını değiştirecek bir olaya tanık oluyor.

Gücünü, olay akışının öngörülemezliğinden alan Davies'in öyküleri, çekildiğimiz uçralarda yaşamaya çalışırken başka hayatlar hakkında ne kadar az şey bildiğimizi ifşa ederek, bizi sadece mekânın değil, insanın, ailenin ve toplumun kuytularına da götürüyor.

"Tıpkı Çehov'un o muhteşem öyküleri gibi Davies'inki-ler de şaşırtıcı bir basitliğe sahip. Çetrefilli anlam katmanlarını görebilmek için bir kez daha okunması gereken kitaplardan."

Ladette Randolph

"Davies, edebi gücünü öykünün sonuna saklayarak kendi çapının ötesinde yansımaları olan bir mikro dünya kurmayı çok iyi biliyor."

Sarah Hall

Yüz Yayınları
öykü / 15

Kapak tasarımı
/ illüstrasyonu
Burak Akbay

www.yuzkitap.com.tr

ISBN 978-605-67894-6-5

